

ANKARA DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ADAM

2018

ANKARA DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (ADAM)

Hacettepe Mah. Tanış Sk. No: 2/A

(Sarı Kadı Camii Yanı, Sanat Sokağı Karşısı)

Hamamönü / Altındağ / ANKARA

TEL: (0312) 324 64 84

FAX: (0312) 324 05 54

www.adam.org.tr

ADAMHamamonu

ADAM_Akademi

adamakademi

Yapım

PIRİ REİS
ULUSLARARASI
KÜLTÜR AJANSI

Grafik Tasarım: PİRİ REİS KÜLTÜR AJANSI

Adres: Kazım Özalp Mah. Rabat Sok. No: 27/2 Gaziosmanpaşa, Çankaya/ANKARA

Telefon-Faks: 0 312 446 21 56 • Genel ağ: www.pirireisajans.com

ADAM'dan...

Değerli ADAM Dostları!...

Tarih boyunca her toplum kendi gerçekliğinden hareketle karşılaştığı sorunlara çözüm arama çabası içerisinde olmuştur. Toplumu oluşturan gruplar içinde özellikle ilim ve düşünce insanların, sorunların tespiti ve çözüm yollarının bulunması konusunda çaba harcaması ve öncülük etmesi özlenen ve beklenen bir durumdur ve gerçekten sorumluluk gerektirir. Bir ülke ve toplum için en acı durumlardan birisi kendi ilim ve düşünce insanların karşılaşılan sorunlar karşısında kayıtsız kalması ve sorumluluktan kaçması durumudur.

Ülkemizin kendi ilim ve düşünce insanlarını yetiştirmesi gayesiyle ülkesinin ve dünyanın dertleriyle dertlenen akademisyenlerin kurduğu Ankara Düşünce ve Araştırma Merkezi (ADAM), toplumdaki beyin gücünün niteliğini ve niceliğini arttırmaya yönelik çalışmalar yürüten bir düşünce, araştırma ve eğitim kuruluşudur.

ADAM'da bu amaca uygun olarak yaşadığımız tarih, coğrafya, kültür ve medeniyet havzasının kadim değerler mirasını dikkate alıp, tanıklık ettiğimiz günümüz dünyasının gerçekliklerini özümseyerek haftalık 30'u aşkın ulusal ve uluslararası faaliyet düzenlenmektedir. Bu faaliyetleri haftalık olarak duyurmanın yanında yıllık bültenler de hazırlamaktaydık. Şimdi de 2016-2017 ve 2017-2018 akademik yıllarını kapsayan yeni bir bültenle uzun bir zaman sonra yine karşınızdayız. Bültenimize uzun zaman bir ara vermiş isek de faaliyetlerimiz daha yoğun ve derinlikli şekilde devam etti. Faaliyetlerimizi bereketlendiren tarihi Sarıkadı Medresesi aynı zamanda bu faaliyetlerimize olan katılımı arttırdı ve faaliyetlerimizi içerik olarak zenginleştirdi.

ADAM'ın öncelikli hedefi ve kuruluş amacını oluşturan, insan kaynaklarının niteliğini arttırmak, akademik, sosyal ve kültürel gelişimlerini desteklemek ve bunun için gerekli olan eğitim, araştırma ve proje etkinliklerini geliştirmek için azimle, gayretle çalışıyoruz.

Tüm bu faaliyetlerin yanında bu yıl bizim için çok önemliydi. Tarihi Sarıkadı Medresesi'ne taşındıktan sonra başlattığımız yeni programların bilgi bütünlüğü hedefiyle öğrencilere aktarıldığı ADAM İhtisas Programı'nın ilk mezunlarını verdik. ADAM İhtisas Programının 4 yıllık eğitimini başarıyla tamamlayanlar mezuniyet belgelerini teslim aldılar. Hepsini candan tebrik ediyoruz. Bahtları açık olsun...

ADAM emin ADAM'larla ve emin ADIM'larla yoluna devam ediyor hamd olsun.

Şüphesiz bu faaliyetlerin gerçekleşmesi birçok fedakâr insanın gayretine bağlıdır. Faaliyetlerimizde görev alanlar, konferans ve seminer verenler ve de çalışmalarımızda bize maddi manevi desteklerini esirgemeyen, gerçek dostlar... Hepsine çok şey borçluyuz. Bu vesile ile, 6 Kasım 2018 tarihinde vefat eden ve ADAM'ın faaliyetlerine kuruluşundan beri desteklerini esirgemeyen merhum Abdullah Tivnikli Beyefendiye rahmetle anıyoruz. Rabbim bizleri cennetinde buluştursun inşaallah.

ADAM'ın faaliyetlerinde emeği geçen her can dosta ve bu uzun yoldaki samimi, gayretli ve fedakar yoldaşlara ayrı ayrı gönülden sonsuz teşekkürlerimizi sunmayı bir borç biliyor ve sizleri faaliyetlerimizle baş başa bırakıyoruz.

ADAM Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı
Prof. Dr. Mehmet Bulut

İÇİNDEKİLER

Cuma Konferansları	7
Düşünce Okulu	53
ADAM İhtisas Programı	91
ADAM İslâm İktisadı Okulu	95
Projeler ve Kamplar	99
Uluslararası Faaliyetler	105
Atölyeler ve Okuma Grupları	111
Yayınlar	115
Kültürel ve Sosyal Faaliyetler	121
Yükseköğretim Desteğimiz ve Diğer Faaliyetler	127

BİRİNCİ BÖLÜM

CUMA KONFERANSLARI

Cuma Konferansları, ADAM'ın kurulduğu günden bugüne her cuma akşamı gerçekleşen ve ADAM ile bütünleşmiş ve gelenekselleşmiş bir programdır. ADAM'ın prestij programı olan Cuma Konferansları, Türkiye ve Dünya gündemini meşgul eden meseleler hakkında ufuk açmayı ve farklı bakış açılarını katılımcılara aktarmayı hedeflemektedir.

Cuma Konferansları, bürokratlar, akademisyenler, gazeteciler ve yazarlar ile alanında uzman kişiler tarafından verilmektedir.

TARİH MUHASEBESİ VE ADAB-I MUAŞERETİ

Prof. Dr. Sabri Orman

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Günümüz toplumunda en çok şikayetçi olunan konulardan biri geleneğin sarsılmış olması, bazı yerlerde kopmuş olması ve modern zamanlarda onun yerine bir şey koyulmamış olmasıdır.

Zamanın üç boyutu vardır; mazi, şimdiki an ve gelecek zaman. Bu üçlü tasnifte tarih maziye tekabül eder. Mazi her ne kadar ismi üzerinde "geçmiş" olsa da hal içinde dikkate alınması gereken bir kategoridir. Bununla birlikte tarihin önemini vurgulayabilmek için şöyle bir benzetmeye başvurulabilir; kişisel hafıza bireyler için ne kadar önem arz ediyor ise tarih de toplumlar için o kadar önem arz eder. Hafızasını kaybetmiş insan, görünüş bakımından muntazam görünse de hayatın anlamlandırılmasında ve yönlendirilmesinde büyük sıkıntılarla karşılaşacaktır. Aynı durum tarihleri konusunda yeterli bilgiye, bilince sahip olmayan toplum-

lar için de geçerlidir. Bundan dolayı tarih bilincine sahip olmayan toplumlar problemlerinin çözümlerini tarihte olduğunu kavrayamamaktadırlar. İçerisinde bulunduğumuz zamandaki sorunlar aslında tarihteki olayların uzantılarıdır. Dolayısıyla tarih eski zamanlara ait bilgi olmaktan çıkıp aslında yaşadığımız zamanın ihtiyacı haline gelir.

Tarih ile olan ilişki nasıl güçlendirilebilir? Tarih daha iyi nasıl kavranabilir? İnsanlar şimdiki zamanda günlük ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ilmi halleri nasıl bir kılavuz olarak kullanıyor ise toplumlarda tarihlerini tam anlamı ile anlayabilmek ve kavrayabilmek için tarih ilmi hallerine ihtiyaç duymaktadır. Tarih ilmi hallerine ihtiyaç duyulmasının ana nedenlerinden biri tarihi değerlendirirken övgü ve yergi dengesinin ayarlanamamasıdır. Ayrıca "Tarih Muhasebesi"nde günümüze kadar gelen tüm verileri, olumlusu olumsuzunu, doğruyu yanlışını, eksikliğini ve fazlasıyla idrak ederek tarih ile hesaplaşılması gerekmektedir.

Nasıl ki iktisadi hayatta beşerî ve tabii kaynaklar varsa bunların yanına bir üçüncü seçenek olarak da "Tarih Ekonomisi" veya "Tarihi Kaynaklar" eklenmelidir. Çünkü bugün tarih, "bir ekonomik girdi" türüne tekabül etmektedir. Tarihi ve kültürel mekanların turizme açılmasının bir ekono-

mik girdi sağlaması "Tarih Ekonomisi"ne örnek olarak verilebilir.

Günümüz Müslüman toplumlarına karşı yapılan ayrı bir eleştiri konusu da ahlak

temelli problemlerdir. Özellikle Müslümanlar tarihteki tüm olumlu ve olumsuz olayları referans alarak "Adab-ı Muaşeret" içerisinde kendi iç mücadelelerini vermeleri gerekmektedir.

TÜRKİYE'DE SAVUNMA SANAYİ VE YETKİNLİĞİ

Dr. Akif Akgül

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu

Savunma sanayinin önemi nedir? Bazı sanayi sektörleri vardır ki örneğin tekstil ve tarım sanayileri, gelenek içerisinde aynı tarzda üretim yapmalarına rağmen verim kaybı yaşamamaktadır. Fakat savunma sanayisini diğer sanayi kollarından ayıran en önemli özelliği sürekli yüksek teknoloji kullanarak kendisini geliştirmek zorunda olmasıdır. Bu fark küresel rekabet içerisinde savunma sanayisinin önemini göstermektedir.

Savunma sanayisi teknolojinin lokomotifidir. Bu zamana kadar yapılan bilgisayar, internet ve cep telefonu gibi yeryüzünde yapılan tüm ileri teknolojilerinin kökeni savunma sanayisidir. Çünkü

insanoğlu varlığını koruyabilmek için öncelikle savunmaya ihtiyaç duymaktadır. İnsanın ilk çağdan bu yana mızrağı, oku ve barutu icat etmesi savunma ihtiyacının bir göstergesidir.

Günümüz savunma sanayi teknolojisinin temelleri, 19. yüzyılda çeliğin daha yaygın kullanılmaya başlanmasıyla atılmıştır. Bu durum gelişmiş devletlerin savunma sanayi ile ilgili karşılıklı teknolojik atılımlarıyla bugüne kadar gelmiştir. Savunma sanayi, günümüzde de Ar-Ge faaliyetlerine ciddi miktarda maddi kaynak sağlanarak hızla kendini yenilemeye devam etmektedir. Devletlerin savunma sanayilerine ayırdıkları toplam bütçe 1,7 milyar dolardır. Bu miktar savunma sanayinin diğer sanayi sektörlerinden daha farklı bir konumda tutulduğunu göstermektedir.

Türk savunma sanayi tarihi Fatih Dönemi'nde kurulan Tophane ile başlatılmaktadır. Osmanlı'nın son dönemlerine kadar savunma sanayi belli bir gelişme göstermiş olsa da 1. Dünya Savaşı'nda İstanbul'daki silah depolarının boşaltılması, fişek ve tüfek fabrikalarının kapatılması ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında açılan tayyare

fabrikasının 1936'da kapatılması savunma sanayinde Türkiye'ye uzun bir dönem kırılmalar yaşatmıştır. 1952' de NATO'ya girmesi Türkiye'yi savunmada dışa bağlasa da alınan yardımlar ile savunma gücünü arttırmıştır. Fakat Kıbrıs Harekati'nda sahip olunan silahların kullanılamaması ve sonrasında ambargoya maruz kalınması Türkiye'yi milli savunma sanayisini kurma çalışmalarına sevk etmiştir. İlk önemli çalışma da Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun kurulmasıdır. Bu çalışmalar Tur-

gut ÖZAL döneminde de hız kazanmıştır. Günümüzde ASELSAN ve ROKETSAN gibi milli kuruluşların teknolojik çalışmaları ile de devam etmektedir.

Uluslararası Türkiye'nin savunma sanayisindeki durumunu değerlendirecek olursak Müslüman coğrafyasında şu an en ileri seviyede olduğu kesindir. Fakat gelişmiş ülkeler arasındaki durumunu ele alacak olursak onların seviyesine ulaşabilmesi için Ar-Ge ve yenilik çalışmalarına hızla devam etmesi gerekmektedir.

KÜRESEL GÖÇ VE TÜRKİYE'NİN GÖÇ POLİTİKALARI

Doç. Dr. Hasan Canpolat

Millî Savunma Bakanı Başdanışmanı

Küresel göçün, "küresel gelir dağılımı bozukluğu" ve "küresel şiddet" olarak iki temel sebebi vardır. Sanayi İnkılabından sonra gelişen ülkelerin dünya servetini kontrol etmeye başlaması ve özellikle milenyumdan sonra gelişen bir takım küresel olaylar günümüz dünya servetinin %38,5'ini dünya nüfusunun sadece

%0,5'lik bir kısmının yönetmesi gibi bir durumu doğurmuştur. Bunun yanında yine dünya nüfusunun %67,6'sı gibi büyük bir çoğunluğu dünya servetinin %3,3'lük gibi küçük bir payı ile hayatlarını sürdürmeye çalışmaktadır. Gelir dağılımındaki bu dengesizliğin getirdiği yoksulluk ve yoksulluğun çeşitli nedenlerinden dolayı doğurduğu şiddet ortamları küresel göç veren bölgeler ile paralellik göstermektedir. Türkiye uzun yıllar göç veren ve göç güzergahı üzerinde bulunan bir ülke konumundaydı fakat son dönemde Ortadoğu'da çeşitli sebeplerden dolayı oluşan güvenlik sorunları nedeniyle göç alan bir ülke durumuna gelmiştir.

Göç, kendi içerisinde farklı türde hukuki statülere sahip bir olgudur. Bunlar düzenli

ve düzensiz göç olarak ikiye ayrılmaktadır. Düzenli göç, bir ülkeden başka bir ülkeye yasal olarak giden nüfusa denir. Düzensiz göç ise çeşitli sebeplerden dolayı iltica ve kaçak yollardan yapılan yasadışı göçlere denir. Bu iki kavramın hukuki olarak farkı ise düzenli göçün ülkelerin iç hukukuna uygun olması, düzensiz göçün ise uluslararası hukuka ve insan haklarına aykırı olmasıdır. Özellikle İkinci Dünya savaşından sonra Amerika ve Avrupa Birliği ülkeleri kalkınmayı hızlandırabilmek için düzenli göç almaya başlamışlardır. Fakat 11 Eylül terör saldırısından sonra göç konusu bir güvenlik sorunu haline dönüşmüştür. Bu nedenle günümüzde batılı devletler göç politikalarını dışsallaştırma ve güvenlikleştirme kavramları üzerinden yürütmektedirler. Güvenlikleştirme kavramı, Avrupa Birliği'ndeki herhangi bir ülkeye gelen göçmenlere karşı yapılan güvenlik önlemlerinin arttırılma politikasını ifade etmektedir. Dışsallaştırma kavramı ise geri kabul ve Avrupa Birliği ülkelerinin sınırlarını genişletme politikasını ifade etmektedir. Geri kabul, göçmenlerin geçiş güzergahı olarak kullandığı ülkelere

iade edilmesini kapsar ve bu politika günümüzde birçok ülke ile anlaşmalı olarak yürütülmektedir. Bu anlaşma da "güvenli ülke" statüsü verilen ülkeler ile yapılmaktadır. Suriye'deki güvenlik sorunun ortaya çıkması ile başlayan küresel göç dalgasının Avrupa Birliği'ni olumsuz yönde etkilememesi için Türkiye'ye de güvenli ülke statüsünün verilmesi, geri kabul politikasının altyapısını oluşturmaktadır. Avrupa Birliği sınırlarını genişletme politikasını da yabancı ülkelere AB ülkelerine gelecek olan göçmenleri yolculuğa çıkmadan havaalanlarında denetlenmesini sağlayarak yapmaktadır.

Göç sorunun çözüme kavuşturulması için Türkiye'nin, Suriyeli göçmenlere vatan daşlık hakkı vermesi ve maddi giderlerin paylaşılması için uluslararası toplumdan külfet talebinde bulunması gerekmektedir. Suriye halkı ile geçmişten gelen kuvvetli akrabalık ilişkilerinin bulunması entegrasyon sorunun yaşanmamasını sağlayacak ve Türkiye'nin gelişmekte olan ekonomisine insan gücü bakımından fayda getirecektir.

SEÇİM SONUÇLARININ EKONOMİYE YANSIMALARI

Prof. Dr. Erdal Tanas Karagöl

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Yönetimlerde yaşanan siyasal istikrarsızlıklar ekonomik istikrarsızlıklara neden olmaktadır. Türkiye’de 1990’lı yıllarda kurulan koalisyon hükümetlerinde yaşanan siyasal istikrarsızlıkların ekonomik krizler oluşturması bu durumu açıklamaktadır.

1950’den sonra IMF ile yapılan stand-by anlaşmaları ve borç ötelemeleri ekonomik baskılara neden olmuştur. Bu nedenle yaşanan enflasyon artışları, istihdam yetersizliği, döviz kurlarının artması gibi sorunlar farklı dönemlerde Türkiye’ye ekonomik krizler yaşatmıştır. Bu krizlerin 2000’li yıllara kadar kurulan koalisyon hükümetleri tarafından doğru yönetilememesi Türk halkının koalisyon hükümetlerine karşı olumsuz bir bakış açısı oluşturmasına yol açmıştır.

2002 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi’nin iktidara gelmesinden sonra milli gelirin artması sonucunda artan re-

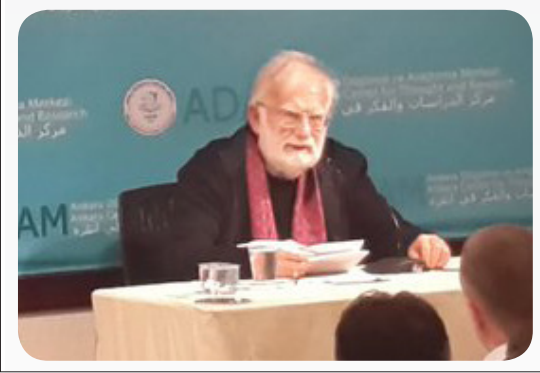
fah seviyesi, kişi başı gelirin 10 bin dolara çıkması, sosyal harcamaların artması (eğitim, sağlık vb.), enflasyonun düşmesi ve yıllık büyüme hızının artması halkın Ak Parti hükümetine olan destek ve güvenini arttırmıştır. Bunun sonucunda 7 Haziran 2015 seçimlerine kadar hükümet olma görevini üstlenebilmiştir. 7 Haziran seçimlerinden sonra döviz kurlarının yükselmesi, iç ve dış yatırımların düşüş göstermesi güvensiz ve istikrarsız bir ortam oluşturmuştur. Bunun neticesinde ise halk geleceği hakkında endişe duymaya başlamıştır. Bu kaygıları ortadan kaldırmak için 1 Kasım’da tekrar Ak Parti iktidarına hükümet olma görevini vererek ekonomik, siyasi ve sosyal reformlarının devam etmesini talep etmiştir.

1 Kasım seçimlerinden sonra devam eden siyasal istikrar ile birlikte daha kapsayıcı ekonomik reformların da yapılması gerekmektedir. Türkiye üretim Ar-Ge ve Enerji alanlarında ciddi adımlar atmak mecburiyetindedir. Milli gelirden Ar-Ge’ye ayrılan payın düşük olması nedeniyle gelişmiş ülkeler ile aramızda ciddi bir fark vardır. Ekonominin güçlenebilmesi için Türkiye’nin enerji problemlerini de çözüme kavuşturması gerekmektedir. Çünkü enerji ihtiyacının %70’inin ithal edilmesi cari açığın artmasına neden olmaktadır. Bu açık, nükleer ve alternatif enerji kaynakları kullanılarak kapatılmalıdır.

GELENEKTEN GELECEĞE Prof. Dr. Sadettin Ökten

İstanbul S. Zaim Üniversitesi

Geleneğin arkasında ne var? İnsan davranışları reflektif olmadığı sürece mutlak bir sebebe ve tercihe dayanır. Bu neden ile biz tercihi bilmez isek tekrarlar ve bu işte gelenektir. Ama birileri tercihleri bilecek yapar ise o zaman medeniyet değerleri ile gelenek örtüşür. Medeniyet değerleri, hayatı anlamlandıran, hayatı bir gaye olarak tanımlayan değerlerdir. İnsan topluluğu, bir medeniyet tasavvuruna malik olmadan yaşaması mümkün değildir. Bu hem bireysel hem de toplumsal manada böyledir. Bireysel manada söylersek, her insanda yeteneklerinin cevaplayamadığı sorular vardır. Bunlar insan yetenekleri, iç güdüler, akıl ve duygu alanıdır. Ancak her insanda hem kader hem de son sorusu vardır ve bunlara cevap vermeye çalışır, bu cevap medeniyet tasavvurudur. İnsan dediğimiz varlık toplumsal yaşamak mecburiyetindedir. Toplumsal yaşamak sırasında insan dediğimiz varlığın kendine zarar verdiği bir yeteneği vardır. Bu yete-

nekler de insan değiştirebilmesi, seçebilmesi ve terkip edebilmesidir ve bu yetenekler her insan da farklıdır. Bu sebeple şeyin bu topluma ideal göstermesi lazım o idealde medeniyet tasavvurudur.

Gelenekler hayatımıza yansıdığı gibi problem çözemez hale gelebilir. Maddi imkân sağlamaması ve manevi bir huzur verememesi gibi. O zaman bu geleneği aynı özden gelen bir başka gelenek ile değiştirmek, yani geleneği tekrar üretmek gerekir. Ancak burada iki vahim sonuçla karşılaşılabilir. Bunlar taklit ve tekrardır. Fakat başka toplumdaki aldığımız bu biçim o toplumun değeridir ve o biçim alır isek arkasındaki değeri de alırız. Buna örnek olarak gökdelenler çok ciddi bir medeniyet tasavvurunun (Amerikan, kapitalist) ürünüdür. Tekrar ise mazide kalan çözümlerin yeniden uygulamasıdır. Bunların ikisi de toplumda gerilim ve bunalıma yol açar.

Tüm bu teorik bilgileri kendimize yorumlayacak olursak, İslam Medeniyeti var mıdır? sorusu ile başlayabiliriz. Bir medeniyet tasavvurunda olması için üç ana öğe gereklidir. Bunlar değerler sistemi, bu değerlerin hayata geçirilmesi için davranış biçimleri, davranış biçimlerini denetleyen ahlak ve hukuk mekanizmalarıdır. Bu üç öğede İslam Medeniyetinde vardır. Her medeniyet tasavvurunun bir şehri vardır. İslam Me-

deniyetinin üç tane kutsal şehri vardır. Bu şehirler Mekke ile başlamış, Medine ile devam etmiş, Kudüs ile taçlanmış

Bu üç şehri seküler söylemin dışında tutar isek İslam Medeniyeti farklı kültürlerle karşı karşıya gelmiş ve kendi simgesel

şehri olan Bağdat'ı kurmuştur. 13. yüzyılda Osmanlı medeniyet yorumunun çıkması ile yeni yerlerde İslam coğrafyaları oluşmuştur. Osmanlı yorumu Akdeniz'i çevreleyen bir ağızda kendini iki yüzyıl boyunca başarılı bir şekilde ifade etmiştir.

SU İLE GELEN ENERJİ

Doç. Dr. Mükerrerem Şahin

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Ülkemizde her ne kadar araştırma konusu olmasa da gelişmiş ülkelerde su ve enerjisi ile ilgili önemli çalışmalar yapılmaktadır. Suyun yapısı, enerjisi, kristal şekli, sağlık boyutu, su ve metafizik ilişkisi; fizikçiler, kimyagerler ve mühendisler tarafından araştırılan başlıca konulardır.

Dr. Masaru Emoto, 10.000 tane su taneçığının kristal yapısını inceleyerek suyun dıştan gelen etkilere göre farklı şekiller aldıklarını fotoğraflayarak arşivlemiştir. Kristallere farklı kelimeler söylendiğinde kristal yapılarının değiştiğini gözlemlemişlerdir. "İyilik" kelimesini söylediklerinde kristal yapısı düzenli ve estetik bir

yapıya bürünürken "kötülük" kelimesinde şekilsiz bir yapı almıştır. Bu etkileşimin sebebini kelimelerin söylenirken yaydığı pozitif ve negatif enerjiye bağlamaktadırlar. İnsan vücudunun da %70'i sudan meydana geldiği için çevremizdeki pozitif ne negatif enerjilerden etkilenmektedir. Bu durum diğer sıvılarda da denenmiş fakat aynı sonuca ulaşamamıştır. İçinde enerji barındıran yegâne sıvı sudur.

1947 yılında Rusya da kaza sonucu su göledine düşen soğutma trafosunun, bulunduğu elektrik enerjisini suya aktardığını ve bu enerji sayesinde kazazedelerin yaralarının erken iyileşmesinde göletten alınan suyun etkili olduğu fark edilmiştir. Rus bilim adamları suyun, enerjisini artırarak antibiyotik yerine ve kanser tedavisinde kullanabileceğini iddia etmektedirler.

Araştırmacılara göre sudaki enerjinin artırılmasının farklı bir yöntemi de fortex (dönme) hareketidir. Bu dönme hareketinin önemini bilimsel boyutta güneş sisteminde gözlemlerken manevi boyutta ise

semazenlerde ve hac ibadetindeki tavaf hareketinde görmekteyiz.

Yabancı araştırmacılar sudaki enerji depolama, üretme ve dış etkilerden etkilenme

durumunu “kozmetik enerji” ile açıklarken biz Allah’ın bir lütfu olarak görmekteyiz bu nedenle Müslümanların evreni ve dünyayı anlamada bu gibi araştırmalar yapmaya ihtiyacı vardır.

TÜRKİYE-SURİYE İLİŞKİLERİ: SON GELİŞMELER

Prof. Dr. Muhittin Ataman

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

İkinci dünya savaşından sonra Suriye bağımsızlığını alması ile 1960’lı yıllara kadar birçok askeri darbelere maruz kalmıştır. Bu darbelerin sonucunda Baas Partisi adı altında bir parti kurulmuş ve kısa süre içerisinde hem Irak’ta hem de Suriye’de iktidar olmuşlardır. Günümüzde, Saddam ile beraber Irak’ta Baas hareketi sonlanmış iken Suriye’de hale devam etmektedir. Baas partisi, sosyalist, komünist bir görünüme sahip olup, tamamen muhaberata dayalı ve ideolojisinin çok yoğun bir şekilde yaşatıldığı bir partidir. Suriye’de Hafız Esed’in ardından oğul Esed ile birlikte bir reform süreci başlatılmıştır. Fakat bu istikrarlı olmamış, bu reform süreçleri ile birlikte rahat olmayan unsurlar seslerini

yükseltmeye başlamışlardır. 2010 yılında Tunus’ta başlayan Arap İsyanı ile birlikte rejim değişikliğine sebep olunmuş ve bu isyan bir domino taşı etkisi gibi birçok Arap ülkelerinde yayılmaya başlamıştır. Ancak bu isyan Suriye’de kendini gösteremeyip tıkanmıştır.

Peki Suriye’de ne oldu? Suriye’de başlayan süreç bir i savaştır. İlk başlarda memnuniyetsiz bir kitlenin kendi rejimine karşı bir başkaldırısı şeklinde başlasa da bu böyle devam etmemiş ve nitelik değiştirerek bugün itibari ile kesinlikle rejim değişikliği değildir. Suriye’de bugün itibari ile belirli coğrafyayı hâkim altında tutan dört aktör vardır. Bunların arasında birincisi en geniş coğrafyaya sahip olan ve karşısında 60’ı aşkın devletin koalisyon olarak yer aldığı DAEŞ’tir. İkinçisi elinde en rahat coğrafyayı bulunduran ve kendini Kürtlerin temsilcisi olarak kabul eden PYD’dir. Üçüncüsü ise diğer bir koalisyon olarak görebileceğimiz Esed rejimi ve ona destek veren Hizbullah ve Devrim Muhafızlarıdır. Son olarak Suriye muhalifleri vardır. Suriye muhalifleri çok geniş yelpazede tu-

bulabilir. Bu muhalifler içinde Hıristiyan ve seküler olan gruplardan ılımlı, İslâmî ve İslamcı gruplara kadar birçok kitleyi

barındırmaktadır. Bu gruplar Özgür Suriye Ordusu şemsiyesi altında dördüncü aktör olarak yer almaktadırlar.

KÜRESEL FİNANS SİSTEMİ VE KÜRESEL KRİZLER

Prof. Dr. Güven Delice

Kırıkkale Üniversitesi

Finansal sistem; ekonominin en önemli yapı taşlarından olan para, fon ve likiditenin sistem içerisinde dolaşımının sağlandığı bir yapıdır. Bu sistem sayesinde tasarruflar ve yatırımlar kanalize edilmektedir. Bu demek oluyor ki, finansal sistem olmadan ekonominin ayakta kalması imkansızdır. Bundan dolayı ekonomik ilişkileri anlamak için finansal yapının ne şekilde ve nasıl işlediği bilinmelidir.

Bu sistemin geçmişten günümüze nasıl gelmiş olacağına bakacak olursak, Sanayi devriminden sonraki dönemden 1. Dünya Savaşına kadar olan dönemde fon hareketleri daha çok altın üzerinden yürütülmekte olup bu dönem dünya genelinde ekonomik refahın en yüksek olduğu dönemdir. Ayrıca bu dönemde İngiltere altın rezervi ve dünya gücü bakımından

bir numara da bulunmaktadır. 1. Dünya Savaşının başlaması ile bu sistem askıya alınıp savaştan sonra tekrar bu sisteme dönmek istense de başarılı olunmamıştır. 1944 yılında 2. Cihan harbinin bitimine yakın bir zamanda Batılı ülkelerin, SSCB'nin ve Türkiye'nin de yer aldığı bir kurul Amerika'da bir araya gelerek dünya finans sisteminin nasıl oluşturulması konusunu ele alınıyor. Nitekim Amerika'nın önerdiği sistem kabul görüyor ve bu doğrultuda ikiz kuruluşlar (IMF ve Dünya Bankası) kurularak sistemin yönetilmesini amaçlamaktadırlar. 1946-1971 yılları arasında bu sistem etkin bir biçimde işleyerek Amerika ve Batılı ülkelere ekonomik ve yaşamsal refahı getirmektedir. Fakat Amerikan merkez bankasının, piyasada bulunan altından daha fazla dolar basmasının fark edilmesi ile bazı sorunlar ortaya çıkarak bu sistemden de vazgeçilmiştir. Bunun sonucunda IMF'nin görev tanımı değiştirilip sistemi yöneten kurum olaktan çıkıp, uluslararası finansı yöneten kuruma dönüşmüştür. Bu sistemin çökmesi ile ülkeler dilediği döviz kuru politikasını IMF'ye bilgi vermek koşulu ile uygulayabilmektedirler.

Tüm bu süreçler içinde ülkeler ekonomik ve finansal krizler ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ekonomik kriz; herhangi bir malın, hizmetin, üretim faktörünün veya dövizin fiyatında ya da miktarında kabul edilebilir bir değişme sınırının ötesinde meydana gelen uzun süreli değişimlere denilmektedir. Finansal krizler ise bankacılık, dış borç, sermaye hareketleri ve ödemeler dengesi ilişkilerinden doğan krizlerdir. İMF bu finansal krizleri kendi içinde

dörde ayırmaktadır; döviz krizleri, bankacılık krizleri, dış borç krizleri ve sistemik finansal krizler. Dünyadaki en büyük kriz 1929 krizidir, bu tarihten 1985 yılına kadar oluşan krizle küresel olmaktan ziyade yerel çapta meydana gelen krizlerdir. 1990 yılından sonra ortaya çıkan krizler genellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülke kaynaklı olup küresel boyutta etkili olmaktadır.

RUSYA ENERJİ KRİZİ VE ENERJİ FİYATLARI

Doç. Dr. Abdulkadir Develi

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dünya üzerinde OPEC ülkeleri petrol üretiminin %40'ını gerçekleştirmektedir. Bu ülkeler günlük 30 milyon varil üretim yapmaktadırlar. Dünya genelinde bazı ülkeler petrol üretiminin büyük kısmını çıkarmaktadırlar. Bunlardan Amerika Birleşik Devletleri dünyadaki en büyük petrol üreticisi ve tüketicisi durumunda olup günlük 13 milyon varil üretmektedirler. Rezervlerinde ise 120 milyar varil petrol bulunmaktadır. İkinci en fazla üretime sahip olan Su-

di Arabistan, günlük 11 milyon varil petrol üreterek OPEC ülkeleri arasında en yüksek siyasi ve ekonomik istikrara sahip ülke konumundadır. Dünyadaki enerji ile ilgili en modern altyapı Suudi Arabistan'da yapılmış ve yapılmaktadır. Üçüncü ise Rusya'dır. Rusya günlük 10 milyon varil petrol üretmektedir. Ancak Rusya'daki enerji sektöründe ciddi bir yatırım olmayıp, eski Sovyetler zamanındaki teknolojiler kullanıldığından verimlilik bulunmaktadır.

2015 yılında Dünya genelinde petrol üretim fazlası olmasına rağmen OPEC ülkeleri petrol üretimini azaltmayı, aynı şekilde fiyat arttırmama kararı almışlardır. Peki bu neyden kaynaklanmaktadır? 2002 yılında Amerika Birleşik Devletleri, kayaların içinde sıkışmış gazı çıkartmak için teknoloji geliştirmeye başladı ve 7-8 yıl içinde bu teknolojiyi kullanarak düşük maliyet ile

kaya gazı elde etmeye başlamıştır. Kaya gazı petrol ile kıyaslandığında benzer özellik gösterebilmekte olup, yeni enerji kaynağı olarak kullanabilmektedir. Dünya'daki en büyük kaya gazı rezervleri 1,2 trilyon metreküp ile Çin, 862 milyar metreküp ile Amerika Birleşik Devletleri, 772 milyar metreküp ile Arjantin ve 641 milyar metreküp ile Meksika çok ciddi bir kaya gazı kaynaklarına sahiptirler. Bu teknolojinin kullanılmaya başlanması ile kaya gazının 50\$-60\$'a kadar inmiş bulunmaktadır. OPEC ülkeleri bu kaya gazının çıkartma teknolojisinin Dünya genelinde yayılması ve kaya gazının çıkarılmaya başlaması endişesi sebebi ile petrol fiyatlarını belli bir miktarın altından tutmak zorunda olduklarını bilmektedirler.

Türkiye ile Rusya arasındaki yaşamış olduğumuz krize gelecek olursak, bu iki ülke arasında karşılıklı bağımlılık söz konusudur. Bunu talep ve arz bağımlılığı olarak söyleyebiliriz. Her iki ülke de bu bağımlılığı çeşitlendirmeye çalışmakta olup, biz Türkiye olarak Rusya ile olan enerji bağımlılığımızı nasıl azaltabiliriz diye çalışıyorsak, Rusya'da kendi talep bağımlılığını nasıl dağıtabiliriz diye çalışmaktadır. Rusya ile yaşadığımız kriz sonrası Türkiye ile arasındaki doğalgaz akışının uluslararası antlaşmalar gereği etkilenmesi söz konusu değildir. Ancak Rusya'nın 2006 kışında Ukrayna'ya verdiği doğalgaz kesmesi sonucu Avrupa ülkeleri yeniden böyle bir durum ile karşılaşılabilmesi endişesi ile Türkiye üzerinden yeni doğalgaz hatları hayata geçirilmek istenmektedir.

TEDAVÜLDEKİ KİTAPLAR

Dr. Necdet Subaşı

Yazar

Dr. Necdet Subaşı, Cuma Konferansı'nda kitabı Tedavüldeki Kitaplar, Kritik Öyküler'den bahsetti. Birer hikâye tadında

kaleme aldığı Tedavüldeki Kitaplar'da Dr. Subaşı, kendi evreninde dinî bilgi müfredatıyla nasıl karşılaştığını, geçtiği etapları, yaşadığı deneyimleri bizlerle paylaştı.

Kitaptaki hikâyeler bir ölçüde okumakla başlıyor. İnsanın toplumsal var oluşunu mümkün kılan uğraşları düşünürler birer siyaset olarak değerlendirmişlerdir. Bireysel varoluşları mümkün kılan şeyse büyük oranda okumak olmalı. Sadece yazılı ürünleri değil, kültürel ve metafizik olan her şeyi de birer metin olarak değerlen-

dirmeyi deneyen, hedefin onu açıklama değil anlama olduğunu ifade etmeye çalışan Derrida da “metinden öte hiçbir şey yoktur” demişti. Tedavüldeki Kitaplar Derrida’nın tüm ilişki ağlarını bir metin olarak yorumlamaya müsait yaklaşımının farklı bir versiyonu olarak pekâlâ okunabilir. Mahallenin sınırlı ve kuşatılmış zemininde kendiliğinden ya da dayatmayla öteden

beri okunagelen kitapların hangi koşullarda, nasıl bir ruh haliyle ele alındığını, hatta bazılarının nasıl zaman zaman yüksek bir teslimiyetle bağlanıldığını özeleştirel bir üslupla ele aldığı ifade eden Dr. Subaşı, düşünce dünyamızı hâlâ derinden etkileyen bu kitaplarla bireysel bir muhasebeye giriştiğini söylüyor.

DÜNYADAKİ VE ORTADOĞUDAKİ DEĞİŞİMLER TÜRKİYENİN GELECEĞİ

Prof. Dr. Mustafa Acar

Necmettin Erbakan Üniversitesi

“Sahibini arayan madalya” misali Orta-doğu ve dünyada kendisine yeni bir rol arayan Türkiye’nin hiç gündeminden düşmeyen bazı ekonomik ve siyasi sorunlar vardır. Yüksek cari açık, enflasyon, yüksek faizler ve işsizlik bunların başında gelmektedir. Döviz kurlarında zaman zaman yaşanan dalgalanma, bir türlü bitirilemeyen özelleştirme, arzu edilir seviyelerde gelmeyen yabancı sermaye de bunlara ilave edilebilir. 2000’li yılların başında yakalanan istikrar ortamında makroekonomik göstergelerini bir hayli iyileştirmiş olan

Türkiye ne yazık ki son yıllarda yeniden siyasi ve ekonomik istikrarı bozan, makro dengeleri sarsan, beklentileri kötüleştiren bazı siyasi ve iktisadi savrulmalar, sorunlar ve tehditlerle karşı karşıyadır.

Dünyada siyaset, tarih, politika her zaman büyük dönüşümler içerisinde olmuştur. 2000’li yıllarda ise dönüşümler en fazla Türkiye üzerinde yoğunlaşmıştır. Peki dünyadaki ve Türkiye’deki bu dönüşümlerin sebepleri nelerdir? Öncelikle Berlin Duvarı’nın yıkılması, Soğuk Savaş’ın sona ermesi ve “demokrasi, insan hakları, piyasa ekonomisi” kavramlarının günlük hayatta daha çok yer alması bu dönüşüme start vermiştir. Ayrıca 2008-2009 küresel finansal-iktisadi kriz bu dönüşümü hızlandırmıştır. Tabi ki doğu dünyasını unutmamak gerek. Tunus, Libya, Mısır ve Suriye’de süren “Arap Baharı”, Asya’nın engellenemez yükselişi ve Şangay Beşlisi de bu dönüşümün önemli aktörlerindedir.

Bu dönemde siyasi ve iktisadi olarak dönüştür ve kabuğunu kıran yeni Türkiye'nin yükseliş de gözler önündedir. Kendisiyle, halkıyla barışık bir Türkiye vardır artık ve bu Türkiye komşularıyla barışmaya çalışmaktadır. Bölgesinin bir nevi çekim gücü" olan Türkiye, dünyanın yükselen güçlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Peki Türkiye bu yükselişini hangi dinamiklere borçludur? Bu dinamikleri iç ve dış dinamikler olmak üzere ikiye ayırmak çok doğru olacaktır.

- Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla soğuk savaşın bitmesi, Asya'nın yükseliş, küreselleşmenin kaçınılmaz etkileri, AB'ye uyum süreci ve küresel kriz bu dış dinamiklere örnektir.
- İç dinamikleri ise Özal Reformları, orta sınıfın güçlenmesi, Dindar-Muhafa-

zakâr burjuvazinin yükselmesi, "okumuş çocukların" devreye girmesi ve ekonomik krizlerin öğretici etkisi olarak sıralayabiliriz.

AK Parti iktidarlarının siyasi istikrarı ve AB reformları Türkiye'nin siyasi dönüşümünde büyük rol oynamıştır. 2001 krizinin terbiye edici etkisinden ders alan siyasi ve ekonomik istikrar kendine çeki düzen vermiş ve mali bir disipline girmiştir. Türkiye, tabiri caizse, ayağını yorganına göre uzatmaya başlamıştır. Ufukta güçlü, istikrarlı, itibarlı, demokratik, sivil ve özgür bir Türkiye gözüküyor. Gelecek bu Türkiye ancak herkes üzerine düşeni yaptığı, kaliteli bir şekilde yönetildiği, kaliteli eğitim-öğretim hizmeti üretildiği zaman ortaya çıkacaktır.

ÇAĞRISI ÇAĞINI KURACAK GENÇLİK

Dr. Yusuf Kaplan

İstanbul S. Zaim Üniversitesi

Çağrısı çağını kuramayan bir çağrının da o çağrının bağlılarının da varlığından ve yaşadığından sözedilemez.

Çağrı, çağını kurmak, insanlığa hakikat çağlayanının leziz suyundan sunmak için vardır.

Ey Genç!

O yüzden şunu iyi bileceksin: Mekke'de Müslüman zihni, idraki, şahsiyeti ve dili inşa edildi. Medine'de bu Müslüman zihni, idraki, şahsiyeti ve dili, Yer'ini buldu, dünyasını kurdu. Mekke'de Çağrı "kuruldu", Medine'de bu İlâhî Çağrı, Nebevî Çağrı kurdu. İkisinin hâsılasından, Hakikat Medeniyeti Çağlayanı doğdu.

Ey Genç!

Sen, rahmet peygamberinin ümmeti, insanlığın yükünü omuzlarında hisseden, bu büyük mesuliyetle insanlığın önünü açacak hakikat medeniyetinin öncü nefersin! Unutma: Kur'an, Hakikat'in Ses'i, Efendimiz (sav) Nefes'idir. Hakikat'in ses verebilmesi, zaman-mekânın özü ve öze-

ti, Sünnet-i Seniyye ile imkân dâhiline girebilir: Hakikat'in diriltici Ses'i, fitratın tâ kendisi Sünnet-i Seniyye, kişide hem sûret hem de sîret hâline geldiği zaman nefes verebilir, nefes üfleyebilir, daha önemlisi de Nefes olabilir insanlığa! Unutma bu Şaşmaz Hakikat'i aslâ!

Ey Genç!

Şimdi söyleyeceklerimi can kulağıyla dinle öyleyse! Yalnızca büyük rüyaların ve iddiaların sahibi kişiler, bu rüyaları ve iddiaları hayata geçirme azmi ve cehdi ile yola koyulan öncü nesiller, geleceğe yürürebilir, geleceğin yol haritasını hazırlayabilirler.

Yeter ki, niyetimiz salih ve sahici olsun! Yeter ki, idrakimiz, nebevî olsun! Yeter ki, ahlâkımız esinini ve besinini sarsılmaz ve savrulmaz, muhkem ve muazzez bir ilâhî hakikat aşkından ve ışığından alsın! Yeter ki, hakikat tohumlarını toprağa düşürecek **İlâhî şiarlara, Nebevî şuura**, sonsuz hakikati **beşerî şiire** durduracak hakikat medeniyeti yolculuğuna çıkacak samimiyete, fedakârlığa, alçakgönüllülüğe, biliş ve diriliş, oluş ve varoluş erleri olma mükellefiyetlerine ve mesuliyetlerine sahip olabilelim. Yeter ki, biz, işaret parmağımızı ötelere ayarlayacak bir aşkla, şevkle ve coşkuyla donanabilelim ve tıpkı Mekke sürecinde olduğu gibi dalga-kırarak, Medine sürecinde olduğu gibi dalga-kuracak uzun bir hakikat yolculuğuna çıkmaya hüküm giyebilelim, and içebilelim...

İLAHİ MESAJIN TEMEL HEDEFİ

Dr. Öğr. Üyesi Aydın Kudat

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Kur'an-ı Kerim nedir? Ne demektir? Kur'an'ı Kuran yapan tevatürdür. Tevatür, Kur'an'ın en temel özelliklerinden birisi ve koruyucusudur. Tevatür, uzun yıllar boyunca birbiri ile ilişkili olarak ana kaynağından gelen haber, bilgidir.

Kur'an-ı Kerim nasıl bugünkü haline getirildi? Nasıl cem edildi? Peygamber Efendimizden Hz. Ebubekir'e aktarılmış ve Hz. Osman ile kitap haline getirilmiştir. Bu da vahyin Efendimiz aracılığıyla vahiy katiplerine iletilmesi yolu ile olurdu. Vahiy katipleri ayetleri dinler, tekrarlar, yazar sonra okurlardı. Kur'an bu şekilde koruma altına alınmıştır. Bu nedenle vahiy katiplerinin hepsi hafızdır.

Kur'an ayrıca en çok okunan, okunmuş ve okunacak olan bir kitaptır. Fakat aynı

zamanda anlaşılmadan en çok okunan kitaptır. Bu nedenle sorulması gereken bazı sorular vardır. Kur'an-ı Kerim bugünkü kadar güzel Sahabe döneminde de okunuyor muydu? Günümüzde neden her yıl Kur'an'ı güzel okuma yarışmaları yapılır da Kur'an'ı mükemmel anlama yarışması yapılmaz.

Kur'an-ı Kerim'in diğer bir özelliği ise mucizesidir. Kur'an hiçbir şekilde ilmi hakikatler ve bilimsel tepkilerle çelişmemektedir. Kur'an geçmişte yaşanmış olaylara da gelecekte yaşanacaklara da atıfta bulunmaktadır.

Kur'an'ı okumak bir ibadet ve sevap kaynağıdır. Fakat ana gayesi sevap kazandırmak değildir. Özellikle günümüz Müslüman toplumu ile Sahabeleri arasındaki fark Kur'an'a olan bakış açımızdır. Sahabe Kur'an'ı anlamak, hayata geçirmek, ders almak için okurken bizler sadece sevap amaçlı okumaktayız.

Kur'an merkeze Allah'ı alır. Tüm dünyanın evrenin ve yaratılmışların olduğu gibi... Bizlere Allah merkezli bir hayatı tebliğ eder. Bu nedenle Kur'an'ın birinci amacı ve hedefi Tevhid inancıdır. İkincisi ise dünya hayatını düzenlemektir.

KAYBOLAN “ÜMMET BİLİNCİ”

Prof. Dr. M. Halil Çiçek

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Yaşadığımız coğrafyada sıkıntıların, tefrikaların ve çatışmaların hızlı bir şekilde yayılmasının en temel nedeni birlik olma olgusundan uzaklaşılması yani ümmet bilincinin giderek değerini kaybetmesidir. Halbuki ayeti kerimede “Hiç şüphe yok ki Allah, kendi yolunda, duvarları birbirine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever” diye buyururken, ümmet bilincinin değersizleşmesinin nedenleri şunlardır;

Seküler bakış açısı

İslam bilgisinin kıtlığı ve kirliliği

İrkçılık

İslami hassasiyetlerinin azalması ve duyarlılığının zarar görmesi

Kur’an-ı Kerim’de ümmet kavramı 40’a yakın yerde, din birliği ile bir toplum anla-

mında kullanılıyor. Müminin birinci görevi marufu yaymaktır, bu nedenden dolayı Müslüman fazilet sahibi olmalıdır ve bulunduğu konumuna, varlığına ve becerisine uygun bir faaliyet içerisinde ıslah edici hizmetler içerisinde bulunmalıdır. Müslüman şahsiyetlere hiçbir zaman emeklilik yoktur bunun en güzel örneklerinden birisi Ebu Eyyüb El-Ensari hazretleridir. O, İstanbul kuşatmasında 80’li yaşlarındaydı.

Müminin ikinci vazifesi ise münker ile mücadele etmek olmalıdır. Yapılan bütün ayrılıkçı söylemlere karşı Müslüman bireyler, bir köprü gibi, birleştirici olmaları gereklidir. Hz. Muhammed(sav) “İrkçılığa (asabiyyeye) çağıran bizden değildir; ırkçılık için savaşan bizden değildir, ırkçılık üzere, asabiyye uğruna ölen bizden değildir” demektedir.

Ümmetin sorunları ile meşgul olacak müminler, gelecek için değil bulunduğumuz an ile sorumlulardır. Ayeti kerimede “Ey iman edenler tekrar iman edin” diye buyruluyor, insanlığımızı tekrardan teraziye geçirerek kendimizi sorguya çekmek mecburiyetindeyiz. Bu ümmete hizmet edecek, insanlığından taviz vermeyecek, ümmetin tefrikalarına tefrika eklemeyecek müminler olmak için çırpınmalıyız.

GENÇLİK VE GELECEĞİMİZ

Prof. Dr. Seyit Mehmet Şen

Kastamonu Üniversitesi

Biz Çanakkale’de muhteşem bir tarih yazdık. Hem tarih yapılması açısından hem de şiirleştirilmesi açısından bir muhteşem destan yazdık. Burada bir şeyi ifade edelim: “Hamaset ile tarih yapılır fakat hamaset ile tarih yazılmaz.” Genellikle hamaset ile tarih yazdığımız için oynanan oyunların farkında olmuyoruz. Şöyle bir tarihi sürece baktığımızda Çanakkale savaşı 18 Mart 1915 tarihinde başlamış 9 Ocak 1916 sona ermiştir. Sonrasında ise 13 Kasım 1918 ve 6 Ekim 1923’e kadar yaklaşık tam beş yıl İşgal Donanması İstanbul’u işgal etmiştir. Bunun üzerine Anadolu’ya Sultan Vahdettin Han (vapurun çalışan kadrosu hariç) yirmi sekiz kişilik Bandırma vapuru ile direniş için ferman gönderir ve vapur Samsun’a yola çıkar. Anadolu Hareketi bu ferman ile başlatılmış olur. Bunu yapmak için de Padişah İngilizlerden vize alır. Bir tarihçinin şöyle bir sözü vardır: “Bazı savaşlar vardır ki kazanıldığı

zaman kaybedilmiştir.” Neden? Sebebi biz Çanakkale’yi kazanmamıza rağmen orada 232 bin kişi şehit vererek geç nüfusumuzun çoğunu kaybettik. Gençlik bir ülkenin geleceğidir. Türk milleti geleceğini oraya, Çanakkale’ye gömmüştür. Tarihteki bu olaylara bakıldığında Çanakkale geçilmiştir.

Gençlik bir ülkenin bekasıdır. Gençlik denilince akla sadece belli bir yaş grubu gelmemelidir. Gençliğin ideali olur, hayali olur, rüyası olur, heyecanı olur, beklentisi olur, hedefi olur. Bir gencin canı sıkılmaz. Sürekli bir uğraşı, bir ülküsü, bir hayali vardır. Bu sahip olduğu uğraşı, ülküyü, hedefi kaybetmeyen her insan yaşı kaç olursa olsun gençtir ve genç kalmıştır. Ebu Eyyüb el-Ensari Hazretleri çok güzel bir örnektir bunun için. İstanbul’a geldiğinde yaşı seksenden fazlaydı. O vasiyetinde “Ben öldüğümde beni surlara en yakın yere gömün.” demiştir. Dikkat buyurunuz! İdealini dünya değiştirmesi bile bitirememiş. Gençliği sadece yaş olarak ifade etmiyoruz. Genç zihin ve ruh olarak genç olacak. Bunu canlı tutmak için de dertli olacak, tasa sahibi olacak, diğerkâm sahibi olacak. Cengiz Han iyi bir cengaverdi fakat kendisinden sonra devleti yıkılıp gitti. Genç, İslam haricinde başka ideolojilerin güdümünde fikir dünyasını inşa etmemelidir. Bugün bu topraklarda bizim ırkçılık gibi bir hataya düşmemiz bize verilen nimetin (devletin)

kaybedilmesi demektir. Bakınız aslen Arnavut kökenli olan meşhur şairimiz Mehmet Akif Ersoy şiirinde şöyle demiştir:

"Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez;

Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez."

Gittiğimiz yerlerde biz kurduğumuz adalet ve düzen sebebi ile bekleniyoruz. Batının çürümeye yüz tutmuş imparator-

lukları gittikleri yerleri değiştirip, kendi kültürünü empoze edip sömürmüşlerdir. Biz cihan devleti iken İslam'ın bize vermiş olduğu çok kıymetli devlet edebi sayesinde her yerde adaleti tesis ettik. Manevi tarafı olmayan bir gençliğin amacı ancak dünya üzerine olur, amacı da baki kalmaz. Cihan devleti kurmak ise ancak ve ancak manevi değerlere sahip gençlerin eli ile olacaktır.

TOLERANS VE TERÖR

Prof. Dr. Bilal Sambur

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Günümüzde Ortadoğu yalnızca terör ile anılmaktadır. Bunun nedenleri bu coğrafyada gün yüzüne çıkan İslam'ın kavramlarını kullanarak faaliyetlerini yürüten birçok terör örgütünün var olmasıdır. Fakat ne İslam ile ne de bu coğrafyanın kültürü ve değerleri ile terörizmin hiçbir ilişkisi yoktur. Ne yazık ki terörizmi İslami terör olarak adlandıran Batı terörizmi bu coğrafya ya bağlamaktadır. Demokrasi hak ve özgürlükler kavramlarını kendileri ile bağdaştıran Batı, terörizmiz İslam ile yani

kendisi dışında ki bir coğrafya ile ilişkilendirmektedir. Böylece İslam ile tolerans birbirlerinden ayrılarak İslami şiddete özdeşleştirilmektedir.

Birtakım gruplar ideolojisini ve kendi siyasal projelerinin gerçekleştirmek için İslam'ı kullanarak terör saldırıları yapmaktadır. Bu gibi problemleri de biz Müslümanların çözmesi için terörün kaynaklarının neler olduğunu, bu terör örgütlerinin İslam'ı nasıl kullandığı üzerine araştırma yapmamız gerekmektedir.

İslam'ın terör ile ilişkilendirme sorununu medya da biz terörist değiliz gibi açıklamalar yaparak çözemeyiz. Pankartlar ile protesto yapmak kuru bir savunma hareketinden öteye gitmemektedir. İslam'ı anlatış tarzımızı değiştirerek destek olan Müslüman insan kaynağını kesmemiz gerekmektedir.

Toleransı İslam çerçevesinde değerlendirildiğimizde yine görmekteyiz ki toleransta ki dil, din, ırk ve renk ayırımının insanların bir arada yaşamasına engel olmama durumu İslam'ın temel taşlarından.

Yapılan tartışmalar sürekli olarak İslam'ın prensipleri üzerinden yürütülmektedir.

Yapılması gereken bu terörist gruplarının ideolojilerini, fikirlerini ve terörist liderlerin sözlerini tartışmaktır. Tolerans ile birlikte İslam'ın bu konuda önem atfettiği bir kavram olan taarrüfe de dikkat çekmemiz gerekmektedir. Taarrüf bilinci bizlere toleranstan farklı olarak tüm insanlık ile ilişkimizi sağlamaktadır.

TEFSİR VE MEALLERİ NASIL OKUMALIYIZ

Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu

Ankara Üniversitesi

İşlemeli mahfazalar içine koyup, odalarımızın duvarlarına astığımız Kur'an-ı Kerim, anlaşılmayı/ hayatı anlamlandırmayı bekliyor Otomobillerin içini, işyerlerinin duvarlarını, camilerin kubbelerini süsleyen âyet-i kerimeler, anlaşılmayı / hayatı anlamlandırmayı bekliyor.

O Kitap, insanlığın adresine gönderilen bir mektup; anlaşılmayı/hayatı anlamlandırmayı bekliyor. Elde edemedikleriyle, elde ettikleri arasında sıkışan insan, hayata anlam veremeyişinin bedelini ağır ödüyor.

Tarih sürecinde değişse de manzara, çıkmazlar değişmiyor. Bir insan modeli ara-

nıyor, bir hayat şekli irdeleniyor. Farkında olsun ya da olmasın, insan fitratını arıyor. Bu anlam arayışının fitratla kesiştiği noktalar, Kur'an'ın öngördüğü insanın yalnızca bir yönünü işaret ediyor. Kur'an insanının, bir başka deyişle kâmil (bütün) insanın gerçekleşmesi ise hayattan beklentilerin tümünün fitratla örtüşmesini gerektiriyor. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, kendini hidayet rehberi olarak tanımlamakta, insan modelinin nasıl olacağını göstermekte, insan-hayat-tabiat-evren bütünlüğünün gerçekleştirilmesi için kurallar koymaktadır.

Bunun için Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması çok önemlidir. Kur'an, insanın anlam arayışını oku-düşün-anla-yaşa temel talebi ile cevaplar. İnsanın kendi bireyselliğinde ayetlerin ve surelerin bağlamına özellikle dikkat ederek bu temel talebi inşa etmesi beklenir. Bu çerçevede esbâb-ı nüzul bilgisi İslâm'ın başlangıcından bu yana, bu çaba içerisindeki bireyin Kur'an karşısındaki tavırlarını, ona ilişkin bilgilerini etkileyen anlamları, düşünceleri ve perspektifleri yani bağlamı bildiren bir ilim olagelmıştır.

ULUSLARARASI TERÖRİZM VE ORTADOĞU

Mete Yazar

Güvenlik Politikaları Uzmanı, Yazar

Dünyada intihar saldırılarının ve canlı bomba olaylarının başladığı aynı zamanda sistematik olarak geliştirerek Ortadoğu'ya sunan ülke İsrail'dir. Bu örnekte olduğu gibi terörizmin çok fazla bilinmeyen ve uluslararası toplum da ortak bir tanıma varılamayan bazı yönleri vardır. Bu nedenle bugün Güneydoğu'da yaşanan olayları yalnızca "terörist faaliyetler" veya "terörizm" olarak adlandıramayız. Bir zamanlar İngiltere'de faaliyetlerini sürdüren IRA silah bırakmaya başladığı ve faaliyetlerinde siyasal dönüşüm yaptığı dönemde teslim ettiği toplam silah sayısı 800'dür. İspanya'da ki ETA terör örgütünün de yaptığı bombalı saldırı sayısı Türkiye'de yapılan saldırılardan çok daha azdır. Artırabileceğimiz bu gibi sebeplerden dolayı Türkiye'de terörist unsurlar olarak adlandırdıklarımızın kullandıkları figür terörizm değildir. Bugün Türkiye'de yaşadığımız süreç "Vekâlet Savaşları"dır. Diyarbakır'ın

Sur İlçesi'nde yakalanan mermi sayısı 1 milyondur. Hiçbir terör örgütünün bünyesinde bu kadar çok mermiyi bulundurması mümkün değildir. Yaşanan olaylara terörizm çerçevesi içerisinde değil vekâlet savaşlarının terörist unsurları kullandığı bir çerçeveden bakmamız gerekmektedir.

1990'lı yıllardan günümüze kadar yaşanmış olan savaşların %90'ı dinsel, etnik veya mezhepsel figürler kullanılarak birileri tarafından desteklenmiş olan gruplar arasında yaşanmış savaşlardır. Yaşanan bu savaşların başlangıçları da şu an ülkemizde yaşadığımız olaylarla benzer şekilde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte Türkiye'de ne kadar demokrasi sorunlarının olduğunu kabul etsek te Kürt Sorunu gibi sebepler bu şiddeti açıklamaya yetmemektedir.

Öncelikle sorunun açıklanabilmesi ve çözülebilmesi için bölgesel bir bakış açısına ihtiyaç duyulmaktadır. Kırım'da yaşanan olaylar ve sonrasında Kırım'ın Rusya'ya bağlanma süreci, ülkemizde ve benzer coğrafyalarda olduğu gibi ayrılıkçı bir grubun desteklenmesi yöntemiyle sonuçlanmıştır. Vekâlet savaşların da kullanılan bu yöntemin varlığını ispatlayan diğer bir örnek de ABD Savunma Bakanı'nın 2008 yılında yaptığı bir açıklamada, yeryüzünde konvansiyonel savaşların bittiği, bundan

sonra savaşların küçük grupların desteklenmesi ile gerçekleşeceği görüşüdür. Bu görüş de ABD'nin Suriye'nin kuzeyinde PYD'yi DAES'e karşı desteklemesiyle hayat bulmuştur. Uluslararası ilişkilerde belirli güce sahip ülkelerin geçmiş 50 yılları incelendiğinde temel siyasal ve ekonomik stratejileri gelecek dönemde ki faaliyetleri ile ilgili ipuçları vermektedir. Bununla birlikte geçmişe bakılarak gelecek öngörülebileceği gibi geçmişte kötü tecrübeler yaşamış ve hatalar yapmış ülkelere

de dersler çıkarılması gerekmektedir. Başta Irak'ta olmak üzere geçmişten bu yana Ortadoğu coğrafyasında yaşanmış ve yaşanmakta olan terör olaylarının dayandığı 3 temel figür vardır. Bu figürler etnik, mezhepsel ve dinsel kaynaklıdır. Bir ülke Ortadoğu'da yaşanan olaylardan ders çıkarmayarak mezhepsel, dinsel ve etnik problemlerini demokratik yollarla çözüme kavuşturmadığı takdirde terörizmin hedef ülkesi haline gelmek durumunda

TÜRKİYE'NİN ENERJİ PROBLEMİ

Prof. Dr. Sencer İmer

Ufuk Üniversitesi

Ermeniler 1. Dünya Savaşından önce 19. asrın sonlarına doğru Rusların kışkırtmasıyla Türklere karşı cephe aldılar. Silahlandılar, ayaklandılar bu durumlarda Hınçak ve Taşnak partileri önemli rol oynadı. Taşnak partisinin başkanı Ovannes Kaçaznuni Ermenistan devletinin ve aynı zamanda da Taşnak partisinin ilk başkanıdır.1923 yılında Bükreş'te Taşnak kongresi yapılıyor ve Kaçaznuni o kongrede bir konuş-

ma yapıyor, yaptığı konuşma çok önemli bir konuşmadır. Bu konuşma Rus arşivinde mevcuttur. Prof. Dr. Türkkaya Ataöv ve Mehmet Perinçek'in gayretleriyle bu konuşma arşivden çıkarılıp Türkçeye çevrilip "Taşnak Partisinin Yapacağı Birşey Yok" isimli bir kitaba çevriliyor. Bu kitaptan neden bahsettik? Bu kitap bir Ermeni'nin gözünden yazıldığından Türkler açısından epey öneme sahip, kitabın içerisinde bazı satır başlarından bahsedelim, "Gönüllü birliklerin oluşturulması bir hataydı." burada çeteleri kastediyor. "Kayıtsız şartsız Rusya'ya bağlanmışlardı.", "Türklerden yana olan güç dengesini hesaba katmamışlardı", "Tehcir kararı amacına uygundu.", "Türkiye savunma içgüdüleriyle hareket etmiştir.", "İngiliz işgali taşnakların umutlarını kabartmıştı.", "Ruslar ve İngilizler tarafından kışkırtılmışlardı.", "Müs-

lüman nüfusu katletmişlerdi.” Osmanlı ordusu cephede savaşırken Ermeni çeteleri arkadan halka saldırıyordu, bundan dolayı Osmanlı tehcir kanunu çıkardı ve Ermenileri tehcir etti fakat kesinlikle imha etmedi. “Taşnak yönetimi dışında suçlu aranmamalıdır.”

Bu sözleri biz kendi arşivimize göre bunları yazmış olsaydık, bize Türkler taraf tutuyor diyebilirdik. Ama bu sözlerin sahibi bir Ermeni ve Ermenistan’ın ilk başkanıdır. Günümüzde ise baktığımızda Ermenistan’ı ayakta tutan devlet Rusya’dır. Ermeniler, Rusların desteği ile Karabağ’ı işgal etmişlerdir. Karabağ Jeostratejik öneme sahip bir konumda bulunur. Karabağ’ı kontrol eden birisi kuzeyde Kafkasları, güneyde İran-İrak’ı, batıda Türkiye’yi, doğuda Hazar Bölgesini kontrol eder. Geçmişe baktığımızda Emir Timur namı diğer Timurlenk Osmanlı ile yaptığı savaşta kışlak olarak Karabağ’ı kullanmıştır yani bu derece jeostratejik bir öneme sahip bölgedir. Kafkasları tamamen kontrol etmeyen bir Rusya parçalanma korkusu

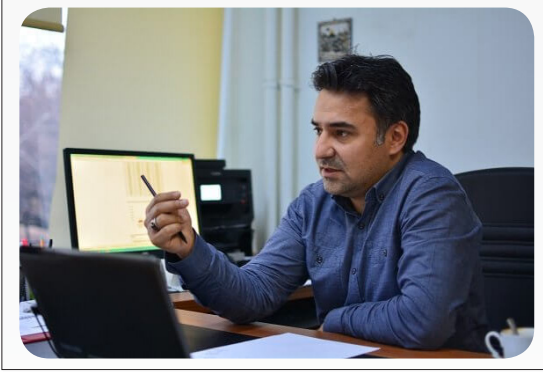
içerisindedir. Bu korkunun sebebi ise şudur, Amerikalı bir düşünürün “Biz Rusya’yı Balkanlaştıracamız” sözüdür. Yani küçük devletçiklere ayrılma, dağılma, parçalanma korkusudur. Bu dağılma korkusundan kurtulmak için sınırlarını Kafkasların ötesinde balkanlarda kontrol etmek istemektedir.

Rusya ile Türkiye arasındaki ilişkiler kötü değilken Rus uçağı düşürülüyor. Bu zamana kadar Türkler ve Ruslar birbirlerine güveniyordu. Türkiye doğalgaz ihtiyacının %60’ını Rusya’dan karşılıyor. Aynı şekilde Türk müteahhitler Rusya’da iş yapıyor, Rusya’dan Türkiye’ye 5 milyon turist geliyor, Türkiye Rusya’ya yiyecek, tekstil, sanayi ihracatı yapıyor. Yani iki ülkenin ekonomisi bir bütünleşme içerisindedir. Türkiye ile Rusya’nın arasına kara kedi girdi diyebiliriz, bu durum iki tarafında aleyhine oldu. Rus uçağı düşmeden bir gün önce ABD Genelkurmay ikinci başkanı Türkiye’yi ziyaret ediyor. Bu işin arkasında kimin olduğunu bize gösteriyor.

ARAP BAHARININ BEŞİNCİ YILINDA SURİYE VE SURİYELİLER

Dr. Öğr. Üyesi Ali Zafer Sağıroğlu

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Suriye savaşın başlamasından önce Dünyada en fazla göçmen barındıran ülke konumunda iken bugün ise en fazla göçmen üreten ülke durumuna gelmiştir. Savaş öncesi 22 milyon olan Suriye nüfusunun 13,5 milyon (%61)'u yerinden edilmiş durumdadır. Bunların 4,8 milyonluk kısmı da ülke dışına göç etmiştir. Ülke dışındaki göçmenlerin en yoğun olduğu ülkeler sırasıyla Türkiye, Lübnan ve Ürdün'dür. Avrupa ülkelerinden Almanya ve İsveç dışındaki ülkelerin barındırdığı göçmen sayısı ise dikkat çekmeyecek kadar azdır. Göçmenlerin Avrupa'ya geçişlerinin (sadece Suriyelilerden oluşmamaktadır) en yoğun olduğu bölgeler İtalya ve Yunanistan üzerinden gerçekleşmektedir. Avrupa'ya geçen bu göçmenlerin %51 kadarı Suriyelidir.

Suriyelerin Türkiye'ye ilk gelişi de 2011 yılında olayların başlaması ile Yayladağı

sınır kapısından giriş yapan 250 kişilik bir gruptur. 2013 yılına kadar stabil bir biçimde devam eden göç akını bu yıldan sonra büyük gruplar halinde gerçekleşmeye başlamıştır. 2013 yılında 250 bin olan göçmen sayısı 2014 yılında 1,5 milyona ulaşmıştır. 2016 Nisan ayı itibarıyla de 2.749 bin göçmenin kaydı bulunmaktadır. Bunların 268 bini yani yaklaşık %10'u barınma merkezlerinde (kamplarda) kalan kısmı ise dışarıdadır. Suriyelilerin şehir bazlı dağılımına baktığımızda ise yarısından fazlasının 4 şehirde toplandığını görmekteyiz. Sırasıyla en yoğun Suriyeli göçmen nüfusu Şanlıurfa, İstanbul, Hatay ve Gaziantep şehirlerindedir.

Türkiye'deki Suriyelerinin yaş olarak istatistiğine baktığımızda da çok ilginç rakamlar ortaya çıkmaktadır. Suriyelilerin 0-4 yaş aralığında sayısı 350 bin civarındadır. Bu da demek oluyor ki bunlar ya iç karışıklık başladıktan sonra Suriye'de doğmuş ve bebek olarak Türkiye'ye gelmiş ya da Türkiye'de dünyaya gelmiştir. Aynı şekilde 18 yaş altı göçmen nüfusuna baktığımızda da sayının 1 milyon civarında olduğu görülmektedir. Toplam göçmen sayısı içinde ciddi bir rakamı da aktif çalışma devresinde olanlar oluşturmaktadır. Ancak bunların büyük kısmı kayıt dışı

çalıştırılmakta ve bu durumda çözülmesi gereken en önemli sorunlardan birisidir.

Avrupa ülkeleri ve diğer ülkeler göçmen alımı ile ilgili vaat ettiği rakamlara riayet etmemişlerdir. 2014 yılında 5.000 kişi alı- rız diye vaatte bulunmalarına rağmen

800 civarında bir göçmen alımı yapmış- lardır. 2015 yılında bu vaat 8.000 olmasına rağmen alınan kişi sayısı 253 tür. Ancak bunlara rağmen önemli beceri ve meslek sahibi olanlar geçti. Bunlara da statü vere- rek Avrupa'da tutma yolları aranmaktadır. Maalesef Türkiye bu konuda geç kalmıştır.

YENİ TÜRKİYE İNŞASINDA TÜRK DÜNYASI

Prof. Dr. Fırat Purtaş

TÜRKSOY

Türk dünyası kavramı bakış açımıza göre farklı anlamalara gelmektedir. Toplumsal bakış açımıza göre genel olarak farklı coğrafyalarda yaşayan Türkler ile olan kültürel bir anlam taşımaktadır. Fakat siyasi açıdan Sovyetlerin dağılmasıyla bağımsızlıklarını ilan eden Türk Cumhuriyetlerini ifade etmektedir. 1990'lı yıllardan sonra gelişen bu durum Türkiye'nin dış politikasını da etkilemiştir. 1995'den sonra Türkiye'nin iç politikasındaki sorunlar ve terörle mücadelede Batı devletlerinden beklediği desteği alamayan Türkiye, dış politikasındaki ağırlığı Türk Cumhuriyetleri'ne kaydırmıştır.

Günümüze kadar gelişen bu politikalar toplumda abi-kardeş ülke ilişkileri olarak algılsa da Türkiye, Türk Cumhuriyetlerine eşitlikçi bir politika ile yaklaşmıştır. Aynı zamanda bağımsızlıklarının 25.yıllarını kutlayan bu ülkelerin dünyaya açılmış, iş birliklerini artırmış ülkeler haline gelmeleri için Türkiye elinden geldiği kadar destek vermiştir. Geldiğimiz noktada Türk Cumhuriyetlerinin 25 yıllık geçmişlerine baktığımızda bu ülkelerin küresel ölçekte birçok organizasyon gerçekleştirerek varlıklarını ve bağımsızlıklarını duyurma imkânı bulmuşlardır.

Türk Cumhuriyetlerinin bu gelişimi Türkiye'ye de bazı faydalar getirmiştir. Örneğin TİKA'nın 1992'de kurulma amacı yeni kurulan Türk Cumhuriyetleri ile ilişkileri geliştirmekken bugün TİKA elde ettiği bu tecrübe ile dünyanın neredeyse her coğrafyasında faaliyet yürütebilmektedir.

TÜRKSOY da Türk Cumhuriyetleri ile ortak yürütmüş olduğu kültür-sanat projeleri

ile milli kültürün gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Son olarak Türk Cumhuriyetlerinde Sovyet bürokrasisini yaşamış yöneticilerin, biyolojik ömürlerini tamam-

lıyor olması bu Cumhuriyetlerin önümüzdeki dönemlerde değişim ve gelişimini önemli boyutta etkileyecektir.

MİLLİ KÜLTÜR VE MEDENİYET

Prof. Dr. Numan Kurtulmuş

T.C. Kültür Turizm Bakanı

ilk olarak medeniyetin şehir hayatıyla, toplu yaşamayla, birlikte yaşama kültürüyle birebir ilişkisi vardır. İkinci olarak da medeniyetleri tasnif ederken farklı açılardan ele alıyoruz: Coğrafi tasnif, dini tasnif gibi. Medeniyet esas itibariyle iki temel ögeden oluşmaktadır: Tahayyül ve tasavvur: Bir insan, zihninde insanı, toplumu, evreni; yaratıcı ile evrenin, toplumun ve insanın arasındaki ilişkiyi nasıl hayal ediyor.

Hiçbir medeniyet başka bir medeniyetin taklidi olamaz, başka bir medeniyetin kökleri üzerinde yükselmez. Her medeniyet kendi gövdesi üzerinde yükselir. Ama birbirinden etkilenmeler zaman zaman elbette olmuştur. Her bir medeni-

yetin de bir ömrü vardır. İbn-i Haldun'un nazariyesine göre medeniyetler doğarlar, büyürler, yükselirler ve ondan sonra çöker giderler. Medeniyetlerin yükselmesi ise insanların doğal yasaları takip edip etmemeleri ile ilgilidir. Eğer medeniyetler doğal yasaların gereğini yerine getirirlerse yükselirler, âbâd olurlar. Eğer gereğini yapmazlarsa çökerler. İşlerini istişare ile yapan topluluklar daha düzgün işler yaparlar ve onun sonucu olarak da yaptıkları işler bereketli olur. Eğer toplumsal düzeni adalet üzerine kurmayı başarırlarsa yükselirler. Aksi halde çökerler.

İlim Çin'de bile olsa alınız, der Hz. Peygamber. İlme değer veren, alime değer veren topluluklar yükselirler, ilme değer vermeyen topluluklar bir kenarda kalırlar. Böylece 30'u geçmeyecek kadar ilkeye sahip olan medeniyetler büyük medeniyet olarak gelişir. Bunlara riayet etmeyenler ise çöküşe geçerler. İlimde, sanatta, irfanda, hikmette medeniyetlerin en zirvede olduğu zaman toplumsal düzende de en zirvede olduğu zamandır. Ne zaman dayanışmanın, yardımlaşmanın, adaletin, özgürlüğün, fikir özgürlüğüne sahip çıkmanın, ilim adamlarına değer vermenin

önemsendiği dönemler olmuşsa, bu dönemler yüksek medeniyetlere de işaret etmiştir. Ama toplumlar ne zaman kendi içlerine düşerler, aralarındaki meseleleri istişare ile çözmek yerine, aralarındaki küçük meselelerle kavgalara başlarlar, ne zaman ki adam tutmaya başladılar, ne zaman ki adaleti önemsiz hale getirmeye başlarlar. İşte o zamanlar çarklar tersine dönmeye başlar.

Milli kültürel bağımsızlık ekonomik ve teknolojik bağımsızlığın anahtarıdır, kapağıdır, girişidir. Onu elde etmeden di-

ğer alanlarda yükselmemiz, yücelmemiz mümkün değildir. Olsak olsak basit mukallit oluruz. Mukallit olan toplumlardan da hiçbir şey olmaz. Medeniyet değerlerini iyi tanıyan ve özümseyen toplumların gelişebileceğinin, ayakta durabileceğinin üzerinde durmamız gerekir. Biz, tarihi, bir roman okur gibi okuyamayız. Geçmiş günlere özenmek için tarih okunmaz. Tarih kültürü yeniden üretmek için okunur. Tarih, bu anlamda bize bugüne değil yarına laf söylesin diye okunur, ders versin diye okunur. Oradaki zenginlikleri, güzellikleri yeniden üretebileyim diye okunur.

VAKIF KÜLTÜRÜ

Hakan Çavuşoğlu

T.C. Başbakan Yardımcısı

"Binek Taşı Vakfı kurmuş ecdadımız. Eski den insanlar hayvanlarına daha rahat bin sin diye belli köşelere o taşları yontarak yerleştirmek üzere vakıf kurmuş." diye konuşmasına başlayan Çavuşoğlu, atamızın hamalların uzun mesafelerde dinlenmeleri için Mola Taşı Vakfının kurulduğunu dile getirdi.

"Bugün hayvan hakları derneği savunucuları çıkararak, hatta bizim de değerlerimizi istismar ederek, küçümseyerek, birtakım eylemler, platformlar yapıyorlar ya, yaptıkları önemli, onu da değersiz kılmak istemiyorum. Bunu yaparken, samimi olarak yapmak gerekiyor. Sanki bizim hasletlerimiz, bu milletin özünde, hayvanlara karşı kayıtsızlık varmış gibi bir görüntü oluşturulmasına karşıyız biz. Bazıları bizim karşımıza gelip 'Suriyeliye neden veriyorsun, bana ver' diyor. Ecdadını oku be adam. Senin ecdadın hayvanın bile açının, garibinin yanında olmuş. Sen nasıl bir insanla ilgili böyle konuşabilirsin? Kendi özümüze dönmek, tarihimizi bilmek zorundayız. Özümüzü bilmezsek dümeni kırılmış bir gemi gibi okyanusun ortasın-

da oradan oraya savrulur, istikametimizi kaybederiz.”

Çavuşoğlu, vakıf kavramının Türkiye ve dünya için her geçen gün önemli hale geldiğini ifade ederek, “Yeryüzünde giderek artan sorunların, zulümlerin, adaletsizliklerin ve bunların sonuçları olarak ortaya çıkan açlık ve sefaletin ortadan kalkması için İslam medeniyetinin en müstesna araçlarından olan vakıflar, 21. yüzyılda insanlığa sunmamız gereken en önemli çözüm yollarımızdan biridir. Zira, İslam medeniyeti daha çok vermek, elinde bir şey kalmayınca kadar, hatta gizlice vermek üzerine inşa edilmiştir.” diye konuştu.

İslam medeniyetinde çok önemli bir rol oynayan vakıfların, erkek-kadın ayırımı gözetmeksizin milletin “hayır yapmak” deyince ilk aklına gelen kurum olduğuna işaret eden Çavuşoğlu, “Batı’nın orta çağında kadının adı yokken, bizim kadın kahramanlarımız özgürce kendi iradeleleriyle mallarını Allah rızası için vakfetmişler ve asırlar sonra bile bizlere ulaşan muhteşem eserlere vesile olmuşlardır. Tarihimizde mallarını vakfederek, kıyamete kadar isimlerini hayırla andığımız vakıf kuran kadınlar olduğu gibi, ekonomik özgürlüğüne eskisinden daha güçlü bir şekilde sahip olan günümüz kadınlarının da mallarını vakfederek, vakıflar kurduklarına, ülkemiz adına minnet duygularımızla şahit oluyoruz.” diye konuştu.

OLAĞANÜSTÜ DÖNEMDE İNSAN HAKLARI

Mehmet Yılmaz Küçük

TURKCELL CEO Danışmanı, Avukat

ADAM Cuma Konferanslarının konuğu olan Mehmet Yılmaz Küçük, Türkiye’nin içinde bulunduğu olağanüstü dönemde bile insan hakları konusunda taviz verme-

diğini konuşmasında ifade etmeye çalıştı. Kendisinin konuşmasından kaydedilen bazı satırbaşlarını şöyle özetlemek mümkündür:

İlk önce Olağanüstü Hal’in ne olduğuna açıklayan Sayın Küçük, daha sonra yetki ve görevlere değindi. Olağanüstü hâl (OHAL’in), olağanüstü yönetim usullerinin uygulanmasını gerektiren doğal afet, tehlikeli salgın hastalık, ağır ekonomik bunalım, kamu düzenini ciddi biçimde bozan yaygın şiddet olayları gibi durumlar olduğunu ifade eden Küçük, olağanüstü hâl

rejimi yönetim makamlarının yetkisinin genişlemesi sonucunu yaratabileceğini ifade etti. Küçük'ün açıklamalarına göre yönetim, belirli yaş aralıklarındaki vatandaşlar için çalışma yükümlülüğü, gerektiğinde para ve mal yükümlülüğü koyabilir. Olağanüstü hâl önlemlerinin ortak ve en tartışmalı yönleri ise yaygınlaştırılması ve genellikle bunlara karşı yargı yolunun kapalı olmasıdır.

Olağanüstü hâl, 27 Ekim 1983 tarihinde yürürlüğe giren 2935 sayılı Olağanüstü Hâl Kanunu kapsamında tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar, ağır ekonomik bunalım ve “anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik

yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması” olarak nitelendirilen durumlara ilişkin olarak belirlenmiştir. Bu hâllerin bir veya birden fazlasının görülmesi durumunda cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Millî Güvenlik Kurulu'nun görüşünü de aldıktan sonra, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hâl ilan edebilir. Daha sonra OHAL'e ilişkin görev ve yetkilere değinen Mehmet Yılmaz Küçük, medyada geçen insan hakları ihlallerini söylediği kadar büyük olmadığını hatta kanunun vermiş olduğu yetkinin çok azının kullanıldığını söyledi.

YENİ TÜRKİYE'NİN SİYASİ DİNAMİKLERİ

Aydın Ünal

TÜBİTAK

1699 Karlofça Antlaşması'ndan bu yana, 3 asırdır, Türkler başta olmak üzere tüm Müslümanlar sürekli savunma pozisyo-

nundayız. 3 asırdır bütün mesaimizi, bütün enerjimizi topraklarımızı, vatanlarımızı, bağımsızlıklarımızı muhafaza etmeye sarf ediyoruz. Batı uygarlığı, sınırları daraltmakla ya da haritaları değiştirmekle “Müslüman tehdidinin” yok olmayacağını tarihi tecrübesinden biliyor. Bunun için de Karlofça'dan bu yana, askeri saldırılardan ziyade yeni bir uyanışı, dirilişi, küllerinden yeniden doğmayı engelleyecek biçimde fikirlerimize ve inançlarımıza saldırıyor. Hiç de abartı değil: 15 Temmuz 2016, 3 asırlık savunma pozisyonumuzun sona

erdiği tarihtir. 15 Temmuz, 317 yıl sonra gelen bir kırılma noktasıdır. 317 yıl içinde yaşananlar, Balkan Savaşları, kapitülasyonlar, Kuzey Afrika, Mısır, Hicaz'ın işgali, Kudüs'ün düşmesi, Çanakkale, Kütulamâre, İstiklal Savaşı ve daha niceleri kendimizi savunmak için yaptığımız "küçük cihadlar" olarak nitelendirilebilir. 15 Temmuz direnişi de bir "küçük cihad" idi. Şimdi artık kendimizle baş başa kaldık. Şimdi aynaya bakıyoruz. 3 asırdır konuşulmayan, tartışılmayan, ertelenen, düşünülmesine, konuşulmasına, tartışılmasına izin verilmeyen hayati meselelerimizin üzerindeki tozu üflüyoruz. 3 asırdır kapağının açılmasını bekleyen dosyaları tek tek raflardan indiriyoruz. Şimdi kendimize yöneliyor, kendi içimizde zorlu bir yolculuğa çıkıyoruz. "Küçük cihad"dan artık "büyük cihad"a geçiyoruz. Batı'nın silahlı saldırılarına direndik ve varlığımızı koruduk; bu "küçük cihad"dı. Şimdi, Batı uygarlığının İslam medeniyetini zehirlemeye, İslam tefekkürünü felç etmeye, İslam inancını yok etmeye dönük saldırılarına başkaldırıyoruz; işte bu "büyük cihad"tır.

3 asırlık süreçte bu fırsat ilk kez elimize geçmiyor. Örneğin, muhteşem Çanakkale zaferimizin ardından başlayabilirdik büyük cihada... Olmadı, başlayamadık, yapamadık. Şimdi, 15 Temmuz sonrasında, elimize geçen fırsatı bir kez daha heba et-

meyelim. Büyük cihat çok zorlu olacak... Batı uygarlığı, Türkiye merkezli bir dirilişi, bir uyanışı boğmak için elinden geleni yapacak. Çıkarlarını, imtiyazlarını, güçlerini yitirecek olanlar direnecekler. Sapkınlar, zındıklar, Yeni-Haşhaşiler, kompleksliler, din istismarcıları, cemaat görünümlü örgütler, tarikat görünümlü bataklıklar, hoca görünümlü şarlatanlar, âlim görünümlü cahiller çokça rahatsız olacaklar. Medya, sosyal medya, internet büyük cihadı sulandırmak için çok gayret edecek. 28 Şubat zihniyetindeki ucuz, sığ, din ve İslam düşmanı mahfiller çokça saldıracak. "Büyük cihadın" mukaddimesi bile belki on yıllar alacak. Sabır gerekecek, dirayet, basiret gerekecek, nezaket, letafet, soğukkanlılık, ağırbaşlılık gerekecek. Eğer bir kazaya uğratmadan, bir kesintiye uğratmadan sürdürebilsek, çok çalışsak, kuşkusuz Allah yardımcımız olacak ve büyük cihat da zaferle neticelenecek. "Büyük cihadı" başlatmanın sorumluluğunun idraki altında, çok dikkatli, çok hassas olmak zorundayız. Bütün şu konuşulanlar, tartışılanlar, 3 asır sonra gelen "büyük cihadın" ayak sesleridir. Rabbim kolaylaştırsın, zorlaştırmasın. Rabbim bizi kendi yolculuğumuzda, kendimize yolculuğumuzda menzille buluştursun. "Büyük cihadımız" kutlu, mübarek olsun, zafer müyesser olsun inşallah...

DÜNYA SAVAŞLARI: TÜRKİYE VE SURİYE ÜZERİNDE BİTMEYEN GÜÇLER MÜCADELESİ

Prof. Dr. Refik Turan

Türk Tarih Kurumu Başkanı

ADAM Cuma Konferanslarının konuğu Tarih Kurumu Başkanı, Prof. Dr. Refik Turan idi. Prof. Dr. Turan, konuşmasında dünya savaşları ekseninde Türkiye ve Suriye ilişkisini değerlendirdi. Savaşların insanoğlunun yıllar boyu tercih etmediği fakat içine çekilmekten başka çare bulamadığı büyük insan anaforu olduğunu kaydeden Prof. Dr. Turan, "Devletlerin, milletlerin, siyasi organizasyonların kendi askeri ku-

rumlarının çarpışması olayına savaş demektedir." dedi.

Konuşmasında Anadolu coğrafyasının Türkiye olmasının dünya tarihinde belki ilk üçe giren olgularından biri olduğunu kaydeden Prof. Dr. Turan, "Türkiye'nin Türkiye olması ABD'nin kuruluşu kadar dünya tarihinde önemlidir. Bugün Türkiye, Malazgirt Savaşının bir sonucudur. Eğer güç almak istiyorsak, güçlü olmak istiyorsak, tarihimize bakmalıyız; çünkü bizim tarihimiz ışıktır doludur." ifadelerini kullandı.

Konuşmasında, Türkiye ekseninde cereyan eden meseleleri Suriye hadisesi üzerinden tahlil eden Prof. Dr. Turan, işin kendi tarihimizi, sorumluluğumuzu ve kapasitemizi doğru bilmekle çok daha aydınlanacağını ve bu topraklarda bize çok işler düştüğünü ifade etti.

TÜRKİYE’NİN TARIM POLİTİKASI

İrfan Güvendi

Sayıştay Başkanlığı, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri E. Genel Müdürü

ADAM Cuma Konferansları dizisinin konuğu İrfan Güvendi idi. Sayın Güvendi, konuşmasında Türkiye’nin tarım politikalarını değerlendirmeye çalıştı. Konuşmasının satırbaşları şöyleydi: “Mevcut tarım politikalarını değerlendirebilmek ve muhtemel politikalara yön verebilmek için geçmişte uygulanan politikaları bilmek gerekmektedir. Tarihin eski çağlarında değişik şekillerde uygulandığı bilinen tarım politikaları, özellikle tüketimi garanti etmeğe yönelik olmuştur. Osmanlı döneminde, arazilerin tahsisi, kullanımı ve İstanbul başta olmak üzere büyük şehirlerin ve ordunun gıda ihtiyacını karşılamaya yönelik politikalar uygulanmıştır. Özellikle devlete ait arazilerin Has, Zeamet ve Tımar şeklinde tahsisi dikkati çeken en önemli tarım politikası olmuştur. Cumhuriyet

döneminde Medeni Kanun’un yürürlüğe girmesiyle toprakların dağıtım politikası değişmiştir. 1945’de Çiftçiyi Topraklandırma, 1973’de Toprak ve Tarım Reformu ve 1984’de Sulanan Alanlardaki Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunları ile arazilerin tahsisinde yeni düzenlemeler getirilmeye çalışılmıştır, 1930lu yıllarda buğdayla başlayan destekler, günümüze kadar artarak günümüzde 20 ürünün üzerine çıkmıştır. Planlı dönemde yapılan yedi ayrı beş yıllık kalkınma planındaki tarım politikaları, hedeflerinin çoğu zaman gerisinde kalmıştır. Tarım politikaları başta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olmak üzere Maliye ve Sanayi Bakanlığı ve bağlı kuruluşlar tarafından yürütülmüştür. Politikaların finansmanı ise büyük çoğunlukla bir kamu kuruluşu olan Ziraat Bankası tarafından karşılanmıştır. Her şeyden önce tarım politikalarının başarısının, ülkenin genel sosyal, siyasal ve ekonomik gelişmişliği ile alakalı olduğunu, tarım politikasında başarısızlık ve olumsuzluklardan her şeyin etkilenebileceğini unutmamak gerekir. Dolayısıyla tarım politikalarının başarılı olması ve tarım sektörünün kalkınması, bir bütün olarak ülkenin gelişmesi ve kalkınması ile alakalı görülmektedir, görülmelidir.”

BİZİ NELER VE KİMLER BEKLİYOR

Dr. Mehmet Güllüoğlu

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

ADAM Cuma Konferansları serisinin bir diğer konuğu AFAD Başkanı Dr. Mehmet Güllüoğlu idi. Dr. Güllüoğlu, AFAD'ın hizmet alanı çerçevesinde ve Türkiye ekseninde bize dair bir tasavvur geliştirip, bizleri kimlerin beklediğini oldukça vurucu şekilde anlattı. AFAD'ın özellikle son yıllarda onlarca ülkede faaliyet göstermeye başladığını dile getiren Güllüoğlu, "Ekiplerimizin bir kısmı Bangladeş için bir kısmı Filistin için çalışıyor. Bazen hiç duymadığımız ufak afetler için bile hemen yola çıkıyoruz ve yardım ediyoruz. Bizim yaptığımız bazen sadece gıda kolisi götürmek gibi olsa da esasen dünyadaki birtakım dengeleri oluşturuyor ve değiştiriyor" diye konuştu.

AFAD'ın yürüttüğü insani yardım faaliyetlerine ilişkin de bilgi veren Dr. Mehmet

Güllüoğlu, şöyle konuştu: "Türkiye'de, Suriye krizi başladığı günden bu yana 300 binden fazla Suriyeli bebek dünyaya geldi. Bu, birçok şehrimizin nüfusundan daha fazla. Suriyeliler keyfi sebeplerle değil, savaştan kaçarak Türkiye'ye geldi. Savaş, parçalanmış cesetler, tüm altyapının yıkılması ve ailelerin parçalanmasıdır. Allah savaşın hiçbir türünü kimseye yaşatmasın."

Dr. Güllüoğlu, AFAD'ın Suriye konusunda vazifelendirildiğini anlatarak, şöyle devam etti:

"Türkiye'de 10 ilimizde bulunan 21 kampımızda çoğunluğu Suriyeli olmak üzere 230 bin sığınmacı var. Toplamda da 3,5 milyondan fazla Suriyeli de yine Türkiye'de yaşıyor. Kampların kurulması, oradaki hizmetlerin koordine edilmesi, daha sonra da kamp dışındaki sağlık ve eğitim hizmetlerinden düne kadar AFAD sorumluydu. Ancak bu konuların koordinesi Göç İdaresi'ne verildi."

Dünyadaki kriz bölgelerinde AFAD'ın görevlendirildiğini aktaran Dr. Mehmet Güllüoğlu, bu kapsamda 5-6 yıl içerisinde onlarca ülkede faaliyet gösterdiklerini hatırlattı.

HUKUK VE ADALET

Osman Atalay

YARGITAY

ADAM Cuma Konferansları serisinin konuğu Osman Atalay, konuşmasında hukuk ve adalet ilişkisini değerlendirmeye çalıştı. Konuşmasının kaydedilen satırbaşları şöyleydi: "Tarihin ilk çağlarından bu yana adaletin tecellisi insanlığın en önemli meselesi olmuştur. Kabile yapılarından, küçük şehir devletlerine, krallıklardan sultanlıklara, monarşilerden cumhuriyet ve demokrasilere kadar bütün yönetim modellerinde hukukun, adaletin tesisi konusunda farklı uygulamalar, modeller denenmiş ama adalet arayışı hep devam etmiştir. Adalet en geniş anlamıyla 'doğruluk ve hakka riayet etmek' demektir.

Adalet evrensel bir değerdir. Zamana, mekâna, siyasal sistemlere, iktidarlara göre farklı şekillerde anlamlandırılmaz. Kutsal kitaplar, peygamberler, bilginler,

insanlığın varoluşundan beri hakka uymayı öğütlemişlerdir. Tarih boyunca bazı devletler teokrasiyi, lâikliği, Cumhuriyeti veya Monarşiyi benimsemişler, fakat içlerinde sadece 'Adaletli' olan düzenler ayakta kalmayı başarabilmiş, hakkı tanımayan ve insanlara zulmeden her sistem tarihin mezarlığına gömülmüştür.

Hukuk ise 'Kişilerin birbirleriyle veya devletle olan ilişkilerini düzenleyen kurallar bütünüdür.' Kişiler, hukuka uygunluk ile adaleti ya da hukuka aykırılık ile adaletsizliği eşanlamlı olarak görürler. Ama gerçek her zaman böyle değildir. Adalet zamana, mekâna veya kişiye göre değişen bir değer değildir. Ama hukuk, iktidarların belirli şartlara uyarak her zaman değiştirebilecekleri kurallardır.

Akıl, iradidir ve yargılama yeteneğini temsil eder. Öyleyse adalet, ilahi ve vicdani bir terazidir. Hukuk ise dünyevi olup, adaleti isteyen insanın ve dahi toplumun düzenlemelerinden meydana gelir. Meşruiyet kimdeyse onun hukuku oluşur. Meşruiyet haktan alınıp başka bir güce devredilemez. Sonuçta adalet sürekli var olan bir değerdir, bir kâğıda yazılıp silinemez; hukuk ise zamanla yükselir, yazılı bir metindir hem yazılır hem de silinir."

GENÇLİK Selim Cerrah

Gençlik ve Spor Bakanlığı

ADAM Cuma Konferansları serisinin Selim Cerrah oldukça etki uyandıran konuşmasında meseleyi doğrudan gençliğe getirdi ve ideal gençliğe ilişkin bir tablo ortaya koymaya çalıştı. Konuşmasından ileri çıkan bazı satırbaşları şöyleydi: “İlmin ve değerlerin taşıyıcı sütunları gençlerimizdir. Oysa çevremize baktığımızda gençlere karşı hep bir umutsuzluk, bir kötülük, bir güvensizlik söz konusudur. Halbuki yarınlarımız olan gençlere umutla, güvenle bakabilmeliyiz. Gençlerden hep numune bir genç olmasını istediler. Oysa herkesin kendine göre eksiklikleri, kendine göre hataları olabileceğini göz ardı ettiler. Nitekim 15 Temmuz’da gençliğimizin nasıl bir gençlik olduğunu gördük. Onların değerini daha iyi anlamış olduk. Herhangi bir şahsın, tarikatın veya cemiyetin radikali olmak veya onlara bağlanmak bizden beklenen değildir. Nitekim bir şahsın, tarikatın, cemiyetin yanılgılığı

üzerinden mücadeleye girişen kimse en büyük yanılgıdadır. Gittiğimiz yerde kendimiz olarak var olmayı bileceğiz. Hangi coğrafyada olursak olalım kendimiz olacağız. Kendimiz olduktan sonra dillerimizin farklı olması gönüllerimizin bir olmasına engel değildir. Başka bir sorun dünyayı temel gayemiz olarak bizlere çocukluktan beri aşıyorlar. Dünyayı temel gayesi haline getirdikten sonra kişinin umurunda ne Kudüs oluyor ne de diğer coğrafyalarda yaşayan mazlum insanların sıkıntısı. Sözlerime son vermeden önce siz değerli gençlere Kudüs fatihi Selâhaddin Eyyubi’nin gençlere verdiği 10 nasihat aktarmak istiyorum:

Ya ilim öğren ya da ilim yolunda mücadele et

Davana inan, hedefe kilitlen

Biriktirdikçe değil dağıttıkça çoğalırsın

Tevazu ve saygı misliyle döner

Bilgiden fayda var münakaşada değil

Adalet düşmanın da hakkı

Basit hataları büyütme seni küçültür

Gönülleri fethet

Hataları affet ihaneti asla

Güven ver emniyet bul

ETKİLİ KONUŞMA VE HİTABET

Prof. Dr. Ahmet Cahit Haksever

Ankara Üniversitesi

ADAM Cuma Konferansları serisinin konuşmanı Prof. Dr. Ahmet Cahit Haksever, konuşmasında etkili konuşma ve hitabetin önemi ve işlevini güzel ifadelerle anlatmaya çalıştı. Konuşmasından çıkarılan satırbaşıları şu şekildeydi: “21. Yüzyılda insanları en çok mutlu edecek değerlerin başında bilgi ve iletişimin geldiğı yadsınmaz bir gerçektir. Küreselleşen dünyamızda ise bilgi akışı tüm dünyayı saran iletişim ağıyla gerçekleşiyor. Bu ağ kuşkusuz giderek daha da gelişecek ve yoğunlaşacak. Ancak, teknoloji ne kadar gelişirse

gelişsin, iletişim ağı ne kadar yoğunlaşırsa yoğunlaşsın, özde yine insan vardır. Yani karşılıklı konuşma vardır. Bilgi birikimimiz, yeteneklerimiz, becerilerimiz, bütün bunlar inanılmaz derecede zengin olabilir ama biz bunları doğru, düzgün inandırıcı ve güzel bir konuşmayla karşımızdakilere sunamıyorsak bu zenginliğin yararını görmek olanaksızdır. Bunun içindir ki, dilimizi doğru olarak kullanmak ve bizi dinleyenlere düzgün bir boğumlanma, etkileyici bir diksiyonla nakletmek bize üstün biçimde kimlik kazandıracaktır. Çünkü dilimizi doğru kullanmak, iyi bir artikülasyona ve diksiyona sahip olmak ve daha da önemlisi beden dilini iyi konuşabilmek başarının vazgeçilmez ön koşuludur. Unutulmalıdır ki, sağlıklı bir iletişim de konuşmanın düzgün ve etkileyici olmasıyla doğru orantılıdır. O halde, mesleğimiz ne olursa olsun, başarılı olmak, malımızı daha iyi pazarlamak istiyorsak sağlıklı iletişim kurmak zorunda olduğumuz kesindir.”

YENİ DÖNEMİN ŞİFRELERİ

Doç. Dr. M. Lütfi Arslan

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

ADAM Cuma Konferansları serisinin konuğu Doç. Dr. M. Lütfi Arslan konuşmasında yeni dönemin şifrelerine ilişkin düşüncelerini kendisini dinleyenlere aktardı. Konuşmasının satırbaşları şöyleydi: “Yeni dönemde dikkatimizi yoğunlaştırmamız gereken iki nokta var. Bunlardan birincisi teknolojinin üzerimizdeki büyüsunü nasıl bozacağımızı bulmak, diğeri de yeni siyasi düzen içerisindeki yerimizi ve vazifemizi doğru tayin etmektir. Bunlar üzerinde imal-i fikir etmez, nerede duracağımızı sadece zihnimizi değil, kalbimizi de tek-sif edeceğimiz bir hayat memmat meselesi olarak ele almazsak korkarız ki sadece kendimize değil bütün bir insanlık neslinin hüsrânını yaşayacağız.

Anlamamız gereken şudur: Gök kubbe altında değişen bir şey yok. Hak ile batıl mücadelesi yeni veçheleri ile sürgit devam ediyor. Ne ki sabah uyananın başka,

akşam yatanın başka bir hale büründüğü bu zamanda şeytan ve avanesinin hak görünömlü batıl tertipleri zihinleri ve kalpleri bulandırıyor. Bir direniş noktası bulup, orada kalbimizle direnmemiz, tam da bu nokta üzerinde hakkı ve sabrı birbirimize tavsiye etmemiz, sonrasında nasip olacak diriliş e liyakat kesbetmemiz gerekiyor. O direnişin iki cephesi var. Birinci cephe, teknoloji hakkında sahip olmamız gereken uyanıklıktır. Her tarafımızı saran aletler o kadar baskın bir hayat tarzı dayatıyorlar ki neyin olup bittiğini anlamaya ne vaktimiz ne de mecalimiz var. Aslında tarif etmeye vakit bulamadığımız bir vakıadan bahsediyoruz. Hepimiz sel önündeki kütükler gibi sürükleniyoruz. Ruhlarımızın ve kalplerimizin zaman zaman hissettiği isyan, gözümüzün ve zihnimizin büyülenişi karşısında bir anlam ifade etmiyor. Yavaş yavaş değil çok hızlı bir şekilde eriyor, ufalanıyor ve küçülüyoruz. Tek tek herkesi kendisine yeterli hale getirdiği vehmedilen teknoloji, kitle olarak hepimizi kendi amaçsız büyümesinin araçlarına indirgiyor.

Teknoloji artık hayatı kolaylaştıran bir araç değil, aksine insanoğlunu kendi sınırsız ve amaçsız gelişimi karşısında büyülemiş bir puttur. Ümit, korku ve sevginin sadece kendisine hasredilmesini isteyen bu puta karşı kalbimiz tek sığınağımızdır. Kalbin

merkezde olduğu bir hayat tarzı bizi teknoloji putuna karşı koruyacak yegâne yoldur. Teknolojinin insan havsalasına sığmayan gelişimi sadece insan neslini değil, yeryüzündeki bütün hayatı tehdit eden bir aymazlığa teslim olmak üzere-dir. Durup düşünmemiz ve sorgulamamız gerekiyor. Yanı mazlumların yanı olanlar,

kendi cinslerinin, kendilerini inkâr eden zulmüne engel olmak zorundalar. Genetiği değiştirilmiş organizmalar, süper insanı bulmak için yapılan gizli araştırmalar ve yapay zekâ ile oluşturulan insanımsı aletler ayak sesleri duyulan bir felaketin habercileridir.”

GENÇLİK VE GELECEK

Dr. Öğr. Hakan Dulkadiroğlu

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ADAM Cuma Konferansları serisinin konuğu Dr. Hakan Dulkadiroğlu, konuşmasını gençlik ve gelecek ilişkisi ve irtibatına hasretti. Konuşmasında ileri çıkan satırbaşları şunlardı: “Gençlik dönemi artık sorumluluğun başladığı, biyolojik, ruhsal ve zihinsel olarak bir değişimin yaşandığı dönemdir. Bununla beraber aynı zamanda artık gençlerin toplumsal yaşama karıştığı ve bilinçlenmeye başladığı dönemdir. En çok enerjinin olduğu dönem olduğundan bu dönemler biraz heyecanlı geçmektedir.

Peki, gençlik nereye gidiyor? Ne yazık ki bugünkü gençlikte iyimser bir tablo görememekteyiz. Bugünün sorunlarını çözmeden yarınlar iyimser bir gözle bakmak sanırım pek mantıklı değildir.

Bir cihazı ya da teknolojiyi üretebilecek bir düzeyde mi yetiştiriliyorlar?

Bir cihazın ya da teknolojinin nasıl çalıştığını anlayabilecek bir düzeyde mi yetiştiriliyorlar?

Sanırım istisnalar hariç birçok gencimiz puana göre meslek seçiyor. Yani idealist gençlerimiz çok az sayıda. Böyle olunca da kendi alanlarında üretken olamıyorlar. Bir teknolojiyi üretecek kapasitedeki gençlerimiz ancak teknolojinin nasıl çalıştığıyla uğraşıyorlar.

Bütün mesele soru sormakla başlar: Düşünen, yazan, inceleyen, araştıran ve girişken gençler yetiştirirsek, bizler daha güzel bir geleceği karşılayacağız. Sosyal

sermayemiz olan gençlere güvenmeliyiz ve onların dürüst kişiler olarak yetişmesini sağlamalıyız. Çünkü kişiler arası güven olmazsa bazen çok ağır başarısızlıklarla kar-

şı karşıya kalabiliyoruz. Gençlerin iletişim ağları güçlü olmalı. Çünkü iletişim ağları güçlü olan gençlerin ufukları açılmakta ve daha da başarılı olmaktadır.”

ORTADOĞU’DA NE OLUYOR?

Prof. Dr. Muhittin Ataman

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Prof. Dr. Ataman, konuşmasında olabildiğince geniş tarihi ve siyasi perspektiften Ortadoğu’da yaşanan hadiseleri değerlendirdi. Konuşmasında öne çıkan satırbaşları olarak şu hususlar belirdi: “Sykes Picot antlaşmasının ikinci versiyonu yaşanıyor. Bu anlaşma hiç uygulanmamıştır. Bu anlaşmaya göre Ortadoğu’yu batılı devletler kendi aralarında paylaşmışlardır. Daha sonra Lozan antlaşmasıyla hem 1. Dünya savaşına hem de kurtuluş savaşına son verilmiştir. Sykes Picot ile ne oldu? Üstat Necip Fazıl’ın deyişiyle başı koparılmış tavuk misali nasıl ki bir tavuğun başı koparılmasına rağmen bir süre can çekişir, Ortadoğu’da o dönemi yaşamaktadır. Ortadoğu son çırpınışlarını yaşamaktadır.

Hilafet ve İstanbul ile bağlantısı kesilen Ortadoğu başsız bırakılmıştır.

Ulusları doğal yapısıyla uyuşmayan yapay devletçikler oluşturulmuştur. Bununla beraber devletlerin doğal yapısıyla uyuşmayan sınırlar içinde yaşayan insanlar bir kimlik krizine girmiştir. Kimlik krizine giren devlet ve devletçikleri bir kez daha parçalamaya çalışılmaktadır. Nitekim Yemen, Libya ve Suriye başta olmak üzere birçok Ortadoğu ülkesi bugün bölünmüş durumdadır. Neden ve Nasıl Yapılıyor? Belirli coğrafyalarda egemenlik kurmuş milletler oralarda hâkimiyetlerini sürdürmek istemektedirler. Yerli ve milli bir tavır nereden varsa orayı karıştıran güçler söz konusudur. Bu güçler devletlerin kendilerine bağımlı devletçikler olmasını istemektedirler. Bunu da böl, parçala ve yönet politikasıyla yıllardan beri yapmaktadırlar. Dinsel, kültürel ve toplumsal farklılıklar birer siyasi fay hattına dönüştürülerek konu siyasallaştırılmaktadır. Bir konu siyasallaştırılmışsa haklı ve haksız bakılmaz; adaletli mi adaletsiz mi olduğuna bakılmaz. Çünkü konu yeni bir boyut kazanmış

ve kendi tarihsel bağlamı ile gerçekliğinden koparılmış olur

Yanlış sorunun cevabı da yanlış olur. Dinsel milliyetçilik gibi unsurlar siyasallaştırıldıklarında doğru bir yaklaşım ortaya çıkmaz. Bugün Ortadoğu'da dine karşı din çatışması söz konusudur. DAEŞ gibi sözde İslam kimliğini taşıyan örgütlerden, batılılardan çok bizler korkuyoruz. Bu husus öncelikle bilinmelidir. Bu yapıların çağlar açacak bir teklifi ve iddiası yoktur, bu yapılar yıkım ekipleridir. Başka bir açıdan bakacak olursak bugün İslam ve Müslümanlar şeytanlaştırılmış durumdadır. Diğer dinlere karşı anlamı kastedilmek istendiğinde anti kullanılırken (anti-semitizm, anti-Hristiyan) İslam ve Müslüman-

lar için İslamofobi kullanılmaktadır. Fobifitrat korkusu, tabiat korkusu anlamına gelmektedir. Müslümanları barbarlıkla, terörle suçlayanlar en çok zulmün Müslümanlara yapıldığını görmezden gelmektedirler.

Bugün Arap coğrafyasında en çok telafuz edilen üç kelimeye bakacak olursak her birinin arkasında bir özgür olma çabasının olduğu görmekteyiz. ALLAH (din özgürlüğü), EKMEK (özel teşebbüs özgürlüğü), ONUR (siyasal özgürlük). Müslümanların kadim değerlerinden koparılmaya çalışılmasına karşılık Ortadoğu'daki insanlar kendi kaderlerini tayin etme mücadelesini vermektedirler. Umarım bu mücadele başarılı olur."

BİZ KİMİZ?

Dr. Savaş Ş. Barkçin

Yazar

ADAM Cuma Konferansları serisinin bir diğer konuğu Dr. Savaş Ş. Barkçin, etkileyici bir sunumla "Biz kimiz?" sorusunun üzerine düşündü ve düşündürdü. Dr. Barkçin,

Türk toplumunun 200 yıldır deyim yerindeyse komada olduğunu vurgulayarak, "İnsan komadan çıkınca yani bilinçsizlik halinden bilince çıkınca önce mekânı tanımak istiyor. Sonra olayları tanımak istiyor. Sonra zamanı tanımak istiyor. İşte Türk toplumu da 200 yıldan beri komada. Biraz ağır bir itham olacak ama maalesef öyle. Hatta biz bunu sadece Osmanlı ve Türkiye'ye değil bütün İslam alemine bile teşmil edebiliriz. Bütün İslam alemi komadadır. Komadan biz 2000'li yılların başından beri çıkmaya başlıyoruz. Henüz çıkmış değiliz. Hala kendi mekânımızı so-

ruyoruz. Kendimiz kimiz, biz kimiz sorularını her alanda soruyoruz” dedi.

‘Ortadoğu’ kavramının İngilizler tarafından Osmanlı’nın parçalanması aşamasında üretildiğine dikkat çeken Barkçin şöyle devam etti: “Hiç düşündünüz mü Ortadoğu ne kadar saçma bir kavram? Neyin doğusu, neyin ortası? Biz bu mahallede yaşıyoruz zaten. Ben kendi mahalleimde bir şeyin doğusu veya ortası niye diyeyim ki? Bu kavramı İngilizler, Osmanlı’yı parçalama aşamasında üretti. Bugünkü Avrupa’nın yapımı, Osmanlı’nın yıkımı üzerinedir. Eğer Osmanlı’yı yıkmasalardı bu kadar kuvvet kazanamazlardı. Bugünkü kavramı biraz böyle düşünmek lazım. Hollanda şöyle diyor, Belçika böyle yaptı

bunların hepsi hikâye. Bunların arkasında yatan şey zaten onların ayakta durma sebebi senin yerde olman. Çünkü İslam dünyasını ayakta tutan şey Osmanlı’ydı. 200 yılda sadece gücümüzü değil, kendimizi kaybettik. Ama kendimizi aramıyoruz. Güç arıyoruz. Orda güç, burada güç, daha büyük bina yapalım değil. Kendimizi evimizde de aramıyoruz. Yani kendi kaynaklarımızı da aramıyoruz. Ondan bundan öğrenmeye çalışıyoruz. Öğrenmeyince Hollanda gibi Almanya gibi bildiriyorlar sana. Sen Türk’sün, sen Osmanlısın sana bildirirler. Sen unutursan hatırlatıyorlar. Demek ki onlar unutmuyor. Onların bu geleneği var. Biz de en azından bu geleneği bilelim hatırlayalım, artık kendimize gelelim.”

İNTERNET KULLANIMI VE SOSYAL MEDYA

Prof. Dr. Bülent Kent

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

ADAM Cuma Konferansları serisinin bir diğer konuğu ADAM Derneği Yönetim Kurulu Başkanı ve ESB Genel Sekreteri Prof. Dr. Bülent Kent idi. Prof. Dr. Kent, hukuk ek-

seninde internet kullanımı ve sosyal medyaya ilişkin düşüncelerini aktardı. Prof. Dr. Kent, sosyal medyanın bilinçli kullanımı konusunda eksiklikler olduğunu ve bireylerin diğerlerinin haklarını gözetmeksizin hareket edebildiklerini söyledi. Gençlerin akıllarına düşen her şeyi sanal ortamda yüzlerce kişiyle paylaşmasının başlarını derde sokabileceğini vurgulayan Kent, bu paylaşımların internet servis sağlayıcıları ve arama motorları tarafından arşivlendiğinin unutulmaması gerektiğini dile getirdi.

Sosyal medya kullanıcılarının çoğunun temel etik ilkelerine riayet etmediğine dikkati çeken Kent, "Sosyal paylaşım ağlarına haberiniz olmadan eklenen bir fotoğraf veya çeşitli anlık paylaşımlar yoluyla mahremiyet sınırınızı ihlal edilebiliyor. Paylaşımlarda bulunurken, biri hakkında yorum yaparken daha dikkatli davranmakta fayda var. Gençlerimiz, yaptıkları paylaşımların boyutlarını düşünemiyor ya da ciddiye almıyor." diye konuştu.

Prof. Dr. Kent, kişilerin sosyal ağ hesaplarında doğum tarihi, ilişki durumu, iş yeri ve bulunduğu şehir gibi kendileriyle ilgili her türlü detayı gönüllü olarak paylaşmasının yasal sıkıntılara neden olabileceğini belirterek, bu konuda kamu spotları hazırlanması gerektiğini kaydetti. Söz konusu paylaşımların kişisel güvenliği de tehlikeye sokabileceğini ifade ederek, "Arkadaş listenize ekleyeceğiniz kişiler konusunda seçici davranmalısınız. Özel hayatınıza ilişkin yeme, içme, tatil, yatak odası fotoğraflarınız internette çok kolay yayılıyor, ancak daha sonra bunların çıkarılması çok zaman alıyor." dedi. İş başvuru süreçlerinde *Facebook*, *Twitter* ve *Instagram* hesaplarının işverenler tarafından incelenmeye alındığına işaret eden Prof. Dr. Kent, bu nedenle başvuru talebi reddedilen pek çok örnek olduğunu anlattı.

Prof. Dr. Kent, sosyal medyada yaşanan en önemli sorunlardan birisinin 'sahte hesap' olarak da bilinen başkaları adına açılan hesaplar olduğunu belirterek, "Platformlar üzerinden hesap oluşturulurken güvenlik için kullanıcının cep telefonuna SMS veya e-mail adresine doğrulama mesajı gönderilmeli." dedi.

Özel sektör temsilcileri, bürokratlar ve akademisyenler tarafından kendilerine konuyla ilgili şikayetler geldiğini aktaran Prof. Dr. Kent, şöyle konuştu: "İşten çıkarılan, disiplin cezası verilen ya da istemediği bir göreve getirilen işçi, yöneticisi hakkında sahte hesap açarak onu yıpratmaya yönelik yayınlar yapabiliyor. Dersini geçmeyen üniversite öğrencileri hocalarını zor durumda bırakmak adına sahte hesap açabiliyor. *Twitter* ve *Facebook* yetkilileri, kişilerin mağduriyetlerini önlemeye yönelik girişimde bulunmadığı için ifade özgürlüğü iftira özgürlüğüne dönüştü." Prof. Dr. Kent, sosyal medyada yaşanan en önemli sorunlardan birinin de yurt dışı menşeli sosyal medya işletmelerinin Türkiye'de temsilciliklerinin bulunmaması olduğuna işaret ederek, bunun için öncelikle bu işletmelerin Türkiye ile hukuki bağlarının kurulması, temsilciliklerinin açılması gerektiğini söyledi.

TARİHİ PERSPEKTİFTEN GAYRİMÜSLİMLER İLE İLİŞKİLER

Dr. Öğr. Üyesi Cafer Acar

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ADAM Cuma Konferansları serisinin bir diğer konuğu Dr. Cafer Acar idi. Dr. Acar, konuşmasında tarihi perspektiften Müslümanların gayrimüslimler ilişkisine değindi. Konuşmasında ileri çıkan satırbaşları şöyleydi: “Müslümanlarla Müslüman olmayanlar arasında dostluğa dair olumlu ilişkileri ele aldığımız bu konferansta, Müslüman olmayanlar için genel bir kavram olarak ‘gayrimüslimler’ tamlaması tercih edilmiştir. Dostluk ve düşmanlığın siyer literatüründeki genel karşılığı olan velâyet ile adavet iki zıt kavramdır. Müslümanlarla gayrimüslimler arasında hem velâyete dair hem de adavete dair ilişkiler yaşanmıştır. İslam’ın, teşekkül ve yayılma dönemini yaşadığı bir dönemde, bu ilişkilerin her boyutuyla yaşanması son derece normaldir. Mekke döneminde dostça ilişkiler çoğunlukla Müşriklerden Müslümanlara doğru gerçekleşirken, Medine döneminde ise genelde bir vefa örneği olarak

Müslümanlardan Müşriklere ve diğer gayrimüslimlere doğru gerçekleşmiştir. Mekke’de Müşrikler güçlü iken onların içinden kimileri Müslümanları himaye etmeye çalışmıştır. Medine döneminde ise Müslümanlar siyaseten hâkim ve güçlü idiler. Bu sefer Müslümanlar kendilerine karşı vefalı olan ve düşmanlık göstermeyenlere karşı bu ilişkilerini devam ettirmişlerdir. Mekke döneminde Müslümanlara yönelik baskı ve şiddet karşısında bazı Müşrikler saikleri farklı olsa da Müslümanları desteklemiş ve himaye etmişlerdir. Habeşistan hicretinde olduğu üzere Hıristiyan Necaşî gibi Hıristiyanlar da benzer şekilde davranmışlardır. Medine döneminde ise, Müslümanlar kendilerine karşı düşmanca tutum sergilemeyen kişi ve gruplarla velayet, dostluk, sırdaşlık gibi yakınlıklar dahil olumlu ilişkiler geliştirmişlerdir. Bu bağlamda Huzaa kabilesinin Müslümanı ve müşriğiyle Hz. Peygamber’in sırdaşı (aybetünush) olduğunun ifade edilmesi, geleneksel algımızın aksine önemli bir örnek olduğu aşikârdır. Farklı disiplinlerde siyasi yönleri ile değerlendirilen; civar, eman, himaye gibi uygulamalar, Siyer açısından olumlu ilişkileri ifade etmesi yönüyle Müslüman gayrimüslim ilişkilerinde bir yönüyle dostluğun tezahürü olarak görülmelidir. Siyer kaynağı olarak Kur’an’da konuyla ilgili ayetler göz önüne alındığı zaman, velâyete ve ilgili diğer

iletişim biçimlerinin sınırlandırılmasında, düşmanlık ve Müslümanların durumunu bir başka toplum karşısında tehlikeye düşürecek tarzda davranışların etkili olduğu

açıktır. Mezkûr ayetlerin siyer kaynaklarındaki bağlamı da buna uygun olarak cihat ve savaş bahislerinde yer almıştır.”

İNSANA DÂİR

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Enes Kala

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ADAM Cuma Konferansları serisinin bir diğer konuğu ADAM Genel Sekreteri ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Enes Kala idi. Dr. Kala, konuşmasında insana dair düşüncelerini kendisini dinleyenlerle paylaştı.

Dr. Kala, insanın her ne kadar kelimelerle konuşsa da kavramlarla düşünüp anlaştığını ifade ederek başladığı konuşmasında anlaşamamızın temelinde çok konuşmak değil, ortak konuşma zemininin zayıflığının yattığını söyledi. Konuşmasında, çokça kullanılan ama ortak konuşma ufkunun çoğunlukla kaybedildiği düşünülen beşer, insan ve şahsiyet kelimelerine

ilişkin kavram inşası denemesinde bulunmaya çalıştı.

Beşeriyetin, insanîyetin ve şahsiyetin birbirini tamamlaması gerektiğini vurgulayan Dr. Kala, insanın unutan ve yakınlık besleyen bir varlık olduğunu, onun iyilik, doğruluk ve güzelliğe ünsiyet beslemek suretiyle şahsiyetini ortaya koymasının önemini ifade etti. Ancak, beşerin sadece iyiye, güzele ve doğruya ilişkin değil, bu değerlerin tezatları olan kötü, çirkin ve yanlış da ünsiyet besleme olanağının olduğunu da değinen Dr. Kala, bu zeminde beşerin şahsiyetinin insanlığa değil, canavarlığa yaslanarak tezahür edebileceğini ileri sürdü.

İnsanın yaşam gayesinin sadece mutlu olmak değil ama bununla birlikte mutlu etmek olduğunu önemle zikreden Dr. Kala, insanın ancak yekdiğeriyle birlikte yaşadığı ve onun da mutluluğuna katkı sağlamak koşuluyla mutluluğu hissedip yaşayabileceğini önemli ifadelerle anlattı. Konferans, soru ve cevap kısmıyla sona erdi.

İKİNCİ BÖLÜM

DÜŞÜNCE OKULU

Düşünce Okulu, ADAM'ın özellikle lisans öğrencileri için oluşturduğu müfredat üzerine alanında uzman akademisyenlerin ders verdiği bir programdır. Bu programda temel hedef sosyal bilimlerin temel meselelerinin farklı alanlarda öğrenimlerini sürdüren öğrencilere anlaşılır bir şekilde öğretilmesidir.

Bilgi bütünlüğü hedeflenerek oluşturulan Düşünce Okulu programı dönem başlarında ilan edilmektedir. Programa katılım şartını sağlayan katılımcılara dönem sonunda Düşünce Okulu Katılım Sertifikası takdim edilmektedir.

MEDENİYET VE İKTİSAT

Prof. Dr. Mehmet Bulut

İstanbul S. Zaim Üniversitesi

Değişim, kulağa oldukça hoş gelen bir kavramdır. Bu nedendir ki siyasetçiler bu kavramı çok sık kullanırlar. Buna karşılık gelenekçilik genelde hoş karşılanmayan bir kavramdır. Geleneğe vurgu yaptığınızda biraz “eskide kalmak” biraz da “değişime direnmek”le itham edilir. Oysaki bir birikiminiz (geleneğiniz) yoksa bir değişime öncülük etmekten bahsedemezsiniz. Büyük medeniyetlerin kurucuları mutlaka kendilerinden önceki birikimi çok iyi değerlendiren ve ona yaslanarak bir şeyler yapmışlardır: Bilim adamları, şirketler, toplumlar, devletler vb. Batının kendi içinde bir tutarlılığı vardır. Benzer şekilde İslâm Dünyası mutlaka kendinden öncekilerin üstüne bir şeyler koyarak daha ileriye gitmişlerdir. Sadece devamı niteliğinde oldukları değil, aynı zamanda karşı tarafta olandan da doğru olanı almışlardır. Yani anti-tezden

de yararlanmışlardır. Taklit etmemişler, üstüne koymuşlardır.

Her medeniyet dört temel üzerine kurulur: İktisat, hukuk, ilim ve ahlâk. Bu dört alanın da en önemli kurumsal yapısı esasen İslâm dünyasında ortaya çıkmıştır. Yani Bereketli Hilal Bölgesinde ortaya çıkmıştır. İlk iktisadî kurumlar, örneğin ilk banka Mezopotamya’da kurulmuştur. Yine demir ilk olarak bu bölgede İngiltere’den 2500 yıl önce kullanılmıştır. Yine ilk anayasa, ilk toplumsal sözleşme kurumsal olarak Medine’de Peygamberimiz döneminde ortaya çıkmıştır. Ahlâk da bir toplumun en önemli kurumlarından biridir. Hıristiyanlığın ahlaka verdiği önemi anlamak için Anadolu coğrafyasındaki eserlere bakmak yeterlidir. Ancak o dönemim ahlak anlayışı yalıtılmış bir anlayıştı. Bu dönemde ahlak eğitimi toplumdan uzaklaşarak veriliyordu. Buna karşılık İslâm’ın getirdiği ahlak anlayışı toplum içinde, iyiliğin sârî (bulaşıcı) olduğunu göstererek, toplumun içinde var olarak ahlâkî eğitimin yapılabilirliğine dayanmaktadır. Ahlâkî anlamdaki bu kurumsal yapıyı da şöyle tarif etti: El kârda, Gönül yarda.

Osmanlı bu mirasa dayanmıştı. Osmanlı sistemi yaklaşık olarak son iki yüz yıllık sürece kadar dinamik bir yapıya sahipti. Dev-

raldığı mirasa yaslanarak bu dinamizmini korumayı uzunca bir süre korumayı başarabildi. Yeni enstrümanlar devreye sokuluyor, ama o öze bağlı kalınıyordu. Fakat 19. yüzyılda bu öze yaslanmak yerine, Batı'yı taklit etmek tercih edilmiştir/ettirilmiştir. A. Toynbee "Batı medeniyeti ortaya çıkana kadar dünyada yirmiye yakın medeniyet vardı. Avrupa (Batı medeniyeti) bütün bu farklı medeniyetleri ortadan kaldırdı." demektedir. Bu da bu tercihin bize dışarıdan dayatıldığının göstergesidir. Bu anlamda Tanzimat bir yüzleşmedir. Bizden daha iyisi ortaya çıkıyor galiba diye düşünülmüş ve

bununla yüzleşilmiştir. Ama Tanzimat "batı medeniyetini tamamen taklit edelim" anlamında değildi. Son yüzyıla girdiğimizde ise batı medeniyetini taklit ve dayanılan geleneğin terk edilmesi projesi empoze edilmiştir. Türkiye yaslandığı değerleri tamamen terk etmek durumunda bırakılmıştır. Geleneğe yaslanarak geleceği inşa edecek isek mutlaka 1927 öncesini keşfetmemiz gerekiyor. Büyük oynamanın yolu geleneğe yaslanmaktır. Bu yapılmadığı için yüzyılı çok geriden izliyoruz. Geleneği olmayan bir toplumun kendi çizdiği bir geleceği olamaz.

DÜNYAYI ANLAMAK Dr. Savaş Ş. Barkçin

Yazar

Türk toplumunun en büyük sorunu bir aşâğılık kompleksi içinde olmasıdır. Bu toplumsal bir travmanın olduğunu gösterir. Yüz elli yıldır mekân, zaman ve olayların farkında ve bilincinde değiliz. İlk olarak mekân kavramının (Coğrafya), ikinci olarak da içerisinde bulunulan zamandaki yaşanan olayların doğru bir bilinç ile analiz edilmesi gerekmektedir. İnsan, mekân ve zaman her şe-

yin temelidir. Bu üç boyutun iyi anlaşılması gerekir. İnsan boyutu, kültürü temsil eder. Bununla birlikte kültür içerisinde, süreklilik ve gelenek çok önemli bir yer tutar. Avrupa modernleşirken geleneğini de muhafaza etmiştir. Örneğin Rusya çarlık rejimini yıkarken saraylarına dokunmamıştır. Paris ise modernliğin başkenti olmasının yanında tarihi eserlerinin günümüze kadar korunmasını sağlamıştır. Fakat İstanbul çoğu batı şehriden daha eski olmasına rağmen toplumun kimlik bilinci oluşmadığı ve gelenekleri ile problemleri olduğu için tarihi eserler muhafaza edilememiştir. Günümüzde de bu durum "Geleneğin yok edilmesi ile modern olunacağı" düşüncesi ile devam etmektedir. Bunun yanında demokrasiyle öne çıkan (İngiltere, Japonya, Kanada, Avustralya vb.) birçok ülkede kral ve kraliçe devlet yönetiminde yetki sahibi olmasa da

önemli bir konumda tutulur. Ancak bu durum bizim ülkemizde tartışma konusu dahi yapılamaz!

Neden dünya haritasında başlangıç çizgisi İngiltere'den geçmektedir? Bu harita 19. yüzyılda İngiltere'nin en ihtişamlı döneminde hazırlanmıştır. Bu durum İngilizlerin dünyaya bakış açılarında kendilerini merkeze koyduklarının göstergesidir. Tüm dış politikalarında da kendilerini merkeze koymuşlardır. Fakat biz geçmişin aksine kendimizi merkezde görmüyoruz. Mekân kavramı, toplumun kendisini nasıl algıladığı ve dünyayı nasıl tarif ettiği ile ilgilidir. Bulduğumuz bölgenin Ortadoğu olarak anılmasının nedeni nedir? Ortadoğu kavramını ilk kullanan yine İngilizlerdir. Çünkü bu bölge İngiltere'ye göre doğunun ortası konumundadır. Fakat burada belirtilmek istenen sorun literatürümüzde de bu kavramın kullanılıyor olmasıdır. Eğer kendi bölgemizde söz sahibi olmak istiyorsak öncelikle

dünya üzerinde kendimizi merkeze koymamız gerekir.

Nasıl insanların öz geçmişi varsa tarih de toplumların öz geçmişidir. Amerika 18. yüzyıl sonlarına doğru kurulmasına rağmen, tarihe ve tarih bilimine büyük önem vermektedir. Amerika ve İngiltere gibi ülkeler sömürgeciliğin yayılması ile birlikte dünyanın birçok bölgesine kendi kültürlerini ve dillerini empoze etmişlerdir. Bunun etkisi hala sürmektedir. Fakat köklü bir medeniyetten gelmemize rağmen altı asırlık Osmanlı İmparatorluğu'nun geleneği sahiplenilmemiş ve ortak bir tarih bilinci oluşturulamamıştır. Bundan dolayı mekânsal ve tarihsel derinliğin farkında olmak gerekir. Ayrıca Osmanlı Devleti tarafından sömürgeci bir politika güdülmemesine rağmen Osmanlı medeniyetinin unsurlarını Afrika'dan Avrupa'ya kadar çeşitli bölgelerde görmek mümkündür. Bu durum ülke sınırları ile medeniyet sınırlarının farklı olduğunu gösterir.

GELENEKSEL, MODERN VE POSTMODERN DÜNYA'DA SİYASİ DÜŞÜNCE

Dr. Öğr. Üyesi Selçuk Erincik

Ankara Üniversitesi

Siyaset felsefesinin temel kavramları devlet, iktidar ve siyasal düşüncedir. Siyaset felsefesinin ana konusunu devlet kavramı oluşturmaktadır. Felsefenin diğer tüm alanlarında olduğu gibi bu kavram üzerinde de farklı görüşler bulunmaktadır.

Machiavelli'nin 16 yüzyılda, "insanların belli toplumsal kurallar içerisinde, birlikte yaşadığı kurumsal düzen" olarak açıkladığı devlet kavramı günümüzde geçer-

liliğini sürdürmektedir. Siyaset felsefesi ve kavramı ile ilgili “Devlet meşruiyetini nereden alır? ve İktidarın kaynağı nedir?” sorularını sormaktadır. Kaynağı ile ilgili, ilk devletlerin kurulduğu tarih öncesi dönemlerden Rönesans’a kadar baskın görüş olarak iktidar kaynağının tanrı tarafından verildiği inancı hâkim olmuştur. Sofistlerin “insan her şeyin ölçüsüdür.” düşüncesine, Sokrates’in karşı çıkma sebebi Atina’nın belirli siyasal ahlaki kurallara dayanılarak sürdürülen yönetiminin engelleneceğini düşünmesidir. Çünkü sofistlerin bu düşüncesi, toplumdaki her bireyin kendi düşüncesini doğru kabul etmesine ve devletin yönetimde ortak kararlar alamamasına yol açacaktır.

Eski filozoflar insan toplum ilişkisini parça-bütün metaforu ile açıklamışlardır. İnsanın toplumdaki ayrı yaşaması meyvenin ağaçtan düştüğünde çürümesine, bir yaprağın kurummasına benzetilmektedir. Çünkü eski felsefe de toplumdaki ayrı yaşayan insan ya tanrı ya da ölüdür görüşü vardı. Özgürlüğün tanımı o dönemlerde günümüzde ki olmadığından insanlar toplumdaki ayrı olmayı iyi bir durum ola-

rak görmemektedir. Bunun yanında toplum ve devlet ile iç içe olmayı ahlaki bir erdem kabul etmekteydiler.

Modern devletin kurucusu Thomas Hobbes’un Leviathan kitabının alt başlığı “Ölümlü Tanrı”dır. Materyalist felsefe geleneğinden gelen Hobbes, kartezyen ve modern felsefe anlayışı ile birlikte bütünü parçalarına ayırarak anlama görüşüne sahiptir. Ulus devletin doğuşu da buraya dayanmaktadır. Protestanlığın doğuşu ile beraber başlayan 100 yıl savaşlarından sonra dinin herkesçe yorumlanmasını saçma olarak gören Hobbes, dini yorumlanma görevini insandan ve Papa’dan alarak krala devretmiştir. Devletin egemen gücü bu şekilde artırılmıştır.

Günümüz postmodern Batı siyasal felsefe anlayışı temelde Machiavelli ve Thomas Hobbes’un şekillendirdiği haliyle devam etmektedir. Bu siyasi düşünce Machiavelli’nin amaca ulaşmak için her yol mubahtır anlayışı ile Thomas Hobbes’un Leviathan kitabında bahsettiği karşı gelinmeyen ve korku salan büyük, kötü canavar devlet anlayışının bütünleşmiş halidir.

İSLAM ALİMLERİNİN GÜNÜMÜZE IŞIK TUTAN YÖNLERİ

Dr. Bahattin Akbaş

Din İşleri Yüksek Kurulu

Din varlığı anlamlandırılan yegâne husustur. Dinin kurucusu olan Allah evreni, kâinatı ve içindekileri yaratmıştır. İnsanı da eşref-i mahlukat, yaratılmışların en şerefli, en değerlisi olarak yaratmıştır ki Kur'an-ı Kerim'in veciz ifadesiyle bu husus "And olsun ki biz insanı en güzel biçimde yarattık" şeklinde belirtilir.

Allah insanoğluna akıl gibi muazzam bir nimet vermiştir ki bazı alimlere göre İnsan vahiye muhatap olmasaydı dahi aklı ile Allah'ı sonunda idrak edebilecekti, Allah'a ulaşabilecekti. Akıl gibi insanoğluna verilmiş böyle büyük bir nimet olmasına rağmen Allah bir de lütufta bulunarak insanlara Adem'den başlayarak kendi aralarından elçiler göndermiştir.

Biz ilk emri oku "ikra" olan bir dinin mensupları olarak elbette ki sözlerin en yücesi olarak Kur'anı Kerimi okuyacağız ve yolların en doğrusu olarak Hz. Muhammed'in

yolunu öğreneceğiz fakat okumak sadece bunlarla sınırlı olmayarak genel her şeye şamil bir faaliyetir.

İnsan, kendi kitabını okuyacak, nefesine bakacak ve rabbine vasıl olacaktır rabbini bilecektir. Sonra kâinatın kitabını okuyacak, Allah'ın varlığı ve mevcudattaki ahengi düşünecektir. İlimden amaç Allah'ı hakıyla, layıkıyla takdir etmektir. Allah'ı hakıyla nasıl bileceğiz, ona nasıl erişebileceğiz sorusuna gelince Allah'ı esma ile (en güzel isimleri ile), Peygamberimizin hadisleri ile, Kainat ve Kur'an kitabını ve nefsimizi okumak suretiyle ve bunları bize sunmada ayna vazifesi gören alimlerin, ilim yolcularının güzel irşatları, kültürel miraslarıyla tanıyacağız ve bu güzelliğe erişebileceğiz. Allah'ı en güzel şekilde idrak edebileceğiz ki esasen ilim yolcularının, alimlerin gayesi Allah'ın davetini en güzel şekilde anlaşılır kılmaktır.

Günümüzde insanlığın en büyük dertlerinden biri olan muazzam bir sekülerleşme (dünyevileşme) yaşanıyor. Dünyayı imar elbette ki ahireti imarın yoludur ancak insan dünyaya dünyevi amaçlar için gelmemiştir. O nedenle dünya ahiret dengesi alimlerin üzerinde durduğu bir husustur ki burada amaç kendimizi dünyayı önceleme hastalığına müptela olmaktan kurtarmaktır. Allah bu hastalığı (dünyevileşme) çok iyi bildiği için Kur'an-ı Kerim'de

bize şöyle hatırlatıyor; “Ahiret daha hayırlıdır keşke bilselerdi”. Allah yeryüzünü ve arzı insanoğlunun emrine amade kılmıştır. Bize döşek gibi kılınan bu dünyayı elbette ki İslam’ın bakış açısı ile imar edecek ve koruyacağız fakat hepimizin birer ahiret yolcusu olduğumuz unutulmamalıdır.

Hepimizin ahirete yolcu olduğunu unutmadan fakat aynı zamanda “iki günü birbirine denk olan aldanmıştır” sözüne muhatap olduğumuzu da her an hatırlayarak dünyada ki gayemiz olan “kendimizi terakki ettirmek” ve “Marifetullah’a erişmek” için gayret sarf etmeliyiz.

POPPER VE BİLİM İLE FELSEFE

Buğra Kocamusaoğlu

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Karl Popper’a göre bilim tümevarım yöntemini kullanmaz. Kendisi mantıkçı pozitivizme ağır eleştirilerde bulunmuştur. Bir kuramı bilimsel yapan sınırlar nelerdir? Popper’a göre bilim adamı kendi kuramlarını acımasızca eleştirmesi gerekmektedir. Kendi kuramlarını yanlışlanabilir olarak görmesi gerektiğini belirtir.

Sosyal bilimler, doğa bilimlerinden farklı olarak kendi bilimsel araştırma yöntemlerini üretmesi gerektiğini savunur. Sosyal bilimlerde tümevarıma ulaşılamamasının sebebi bir sonraki kişinin veya davranışın farklı olacağını bilemeyişimizdir. Bin beyaz kuğundan sonraki bin birinci kuğunun beyaz olup olamayacağını çıkarılamayız.

Bilimsel kuram, yanlışların elenmesiyle oluşturulmalıdır. Yine Popper’a göre cesur kuramlar ortaya atılıp acımasızca sınanmalıdır. Doğruluk, bilimsel araştırmada düzenleyici rol oynamaktadır. Kuramın yanlışlarını çıkartarak doğruya ulaşabiliriz. Popper, “Bilim, bilim adamlarına bırakılmayacak kadar önemlidir.” der ve herkesin bu faaliyete katılması, eleştirmesi gerektiğini söyler.

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE ASKERİ MÜDAHALELER VE TÜRKİYE

Şükrü Çıldır

Lancaster University

Devletlerin başat aktör olduğu uluslararası sistem anarşik bir yapıya sahiptir. Bu anarşik yapı devletler üstünde hâkim, üstün bir otoritenin olmadığı bir durumu ifade eder. Ancak bu durum uluslararası sistemde hiçbir kuralın, kurumun ve düzenin olmadığı ve bir kaos ortamının hâkim olduğu anlamına gelmez. Uluslararası sistemin de kendine özgü bir düzeni ve bu düzenin de bir hukuku vardır. Bu hukuk sisteminde devletler siyasi ve hukuksal üstünlük bakımından birbirine eşit, egemen ve bağımsız birimlerdir. Uluslararası hukuku ihlal eden ülkelere karşı yaptırımlar devletler üstü hâkim bir otorite olmadığı için bizzat devletlerin kendileri tarafından uygulanır. Devletlerin rızası ile uluslararası yargı organları ilgili sorun bakabilir. Dolayısıyla, farklı değerlere, güdülere ve çıkarlara sahip olan devletler uluslararası hukuk ile mevcut uluslararası

düzenin devamı için asgari müşterek noktalarda buluşurlar.

Bu müşterek noktaların tecessüm etmiş hali ve uluslararası hukukun da en önemli antlaşmalarından biri olan BM Sözleşmesi uluslararası sorunların barışçıl yollardan çözülmesini, ülkelerin içişlerine karışılmasını, ülkelerin toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına karşı kuvvet kullanılmamasını vurgulamıştır. Buna istisna olarak meşru müdafaa durumu ve uluslararası barış ve güvenliğin tehdit edilmesi, bozulması veya saldırı eylemi karşısında 7. Bölüm çerçevesine alınan zorlayıcı önlemler belirtilmiştir. Diğer taraftan BM Sözleşmesi temel insan haklarının korunması ve geliştirilmesini de uluslararası barış ve güvenliğin korunması gibi ana amaçlarından biri olarak belirtmiştir. Bu bağlamda BM Genel Kurulu 1948 yılında İnsan Hakları Evrensel Beynamesini kabul etmiştir. İnsan hakları konusunda zemin oluşturan bu beyanname BM Sözleşmesini bu konuda tamamlamakta ve bölgesel ve uluslararası düzeyde birçok insan hakları kuralının gelişimine kaynaklık etmiştir. Dolayısıyla uluslararası hukuk bir taraftan devletlerin egemenlik hakkına hâle getirilmemesini sağlamaya çalışırken, diğer taraftan da temel insan haklarının korunmasını ve geliştirilmesini prensip

olarak kabul eder. Devletlerin egemenlik hakları ve içişlerine karışılmama prensipleri ile bireylerin başta yaşama hakkı gibi temel hak ve hürriyetleri çatıştığında nasıl bir tavır alınması gerekir. Yani, bir devletin sınırları içerisinde ağır, sistematik ve geniş çaplı insan hakları ihlali olduğu bir durumda egemenlik ve içişlerine karışılmazlık prensibi gereği diğer devletler buna bigâne kalmaları mı yoksa müdahale etmesi mi gerekir? Bu sorun özellikle Soğuk Savaş sonrasında ve Arap Baharı sürecinde çok tartışılmıştır. BM sözleşmesini dar yorumlayanlara göre uluslararası hukuk gayet açıktır. Bu yüzden diğer ül-

kelere karşı kuvvet kullanmak, içişlerine karışmak ve egemenliğini ihlal etmek yasaktır. Geniş yorumlayanlara göre ise kuvvet kullanmak sadece devletlerin toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına karşı yapılacak müdahaleleri kapsamaktadır. Dolayısıyla, toplu katliamların önüne geçmek ve insani krizleri dindirmek amacıyla yapılacak bir askeri müdahale, BM Sözleşmesinin bir diğer prensibi olan uluslararası düzeyde insan haklarının korunması ve geliştirilmesi açısından meşrudur. Ancak müdahale kararının kim tarafından nasıl ve hangi durumlarda alınabileceği tartışmalı konulardır.

HUKUKSUZ MÜSLÜMANLIĞIN SOSYO-KÜLTÜREL VE SİYASİ AÇMAZLARI

Dr. Öğr. Üyesi Emir Kaya

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

“Hukuksuz Müslümanlık” ile kastedilen hukuk üretmeyen Müslümanlıktır. Türkiye’de aslında Müslümanlık ile sekülerizm arasında belki görünmez boyutta bir uzlaşma vardır. Müslümanlar çoğunlukla

laik düşünürler. Laik düşündükleri için de hukuk üretmezler. Çünkü hukuk artık devletin ürettiği bir şey olmuştur. Devlet de belirli sınırlar çizmiştir. O sınırların içine girdikten sonra hukuk adı altında üreteceklerinizin seküler olması gerekmektedir. Buna Türkiye’de Müslüman sekülerizmi diyebiliriz. Türkiye’nin anayasal boyutta tamamen zıttı olan bir örnek ise Pakistan’dır. Anayasasının giriş kısmında “Kâinatın üstünde egemenlik sadece yüce Allah’a aittir.” ifadeleri yer alır. Bu bir İslamizm örneğidir. Yani İslam adına bir şeyler yapılırken İslam tüketilmektedir. Sekülerist ve İslamist iki örnek arasındaki

ortak psikoloji Müslümanlar olarak hukuk üretememekten kaynaklanmaktadır.

Müslümanların kapsamlı ve derinlikli bir hukuk bilinci ortaya koyamamasının sebepleri ve sonuçlarını irdelemek gerekmektedir. Bu noktada hangi hukuk ve hangi Müslümanlık sorularının cevabını aramalıyız.

Üç tür hukuktan bahsedebiliriz. Bunların avantajları ve dezavantajları vardır. Doğal hukuka göre hukuk; insan doğasının iyi tarafının serbestliği, kötü tarafının sınırlandırılmasıdır. Adalet odaklı hukuk anlayışıdır. Ancak insan ne? doğa ne? iyi ne? kötü ne? gibi belirsizlikler vardır. Sosyal hukukta hukuk; toplumun uygun saydıkları ve saymadıklarıdır. Uyum odaklı bir hukuk anlayışı söz konusudur. Dezavantajı sosyal şartların bozuk olması ihtimalidir. Pozitif hukuk iktidarın buyurduğuur. Kuvvet odaklı hukuk anlayışı vardır. Adalet önceliği değildir. Bütün hukuk akımlarının ortak özelliği hukukun değerlerin normatif ifadesi olmasıdır. Tüm hukuk akımları özünde bir değer söylemidir. Hukuk üretmek için değer üretmek gerekir. Yani hukuksuz Müslümanlık değer üretmeyen Müslümanlıktır. İslam'ın özünde değer söylemi vardır. Peygamberimiz toplumda olmayan bir değer boyutu açmıştır.

İslam medeniyetinin gelişimi ile birlikte ilimci, statücü, devletçi, hukukçu, ahlakçı, Müslümancı bir din anlayışı kökleşmiştir. Günümüzde Müslümanlığın içten çözülüşünü anlamamız gerekiyor. Burada iki hadise bakabiliriz. Birincisi; "İnsanların üzerine bir zaman gelecek ki Kuran'ın sadece yazısı ve Müslümanlığın da sadece ismi kalacak" ikincisi; "İnsanların üzerine öyle bir zaman gelecek ki, camilerde onlardan bin kişiden fazlası namaz kılacak da içlerinde mümin bulunmayacak."

Hukuksuz Müslümanlığın sebepleri; medeniyet tortularının ayak bağı olması, sade ve hür düşüncenin zorlaşması, genel olarak sergilenen taklitçi ve tüketici tutum, Peygamber ile irtibatın kopması ve kültürleşmeler, statü saplantılarının değer tartışmalarını boğması, mağlubiyetten kurtulma sabırsızlığı ve tepkiselliklerdir. Hukuksuz Müslümanlığın sonuçları ise; Müslümanların İslam'dan kaynaklanan bilincinin zayıflığı ve yanlılığı, Müslümanların ve Müslüman olmayanların sembolik olarak birbirinden ayrışması ve aynı kültürel havuzda erimesi, kişisel insafa bırakılmayan bir değerler örgüsünün geliştirilememesi, güvenli, ilkeli, insan iradesine saygılı adaletli bir kültürün kurgulamamasıdır.

OSMANLI'DA MEDRESELER

Prof. Dr. Mefail Hızlı

Uludağ Üniversitesi

Bugün burada konuşma imkanını veren Rabbime sonsuz hamdü senalar olsun. Her bir Müslümanın müminin gözbebeği olan öteki alemde kendisi ile birlikte bulunmanın arzusunu heyecanını sürekli üzerinde yaşayan bir mü'min olarak Efendimiz (s.a.v)'e sonsuz salat ve selam olsun. Geçtiğimiz o yıllarda medreselerin kaldırılması, 3 Mart 1924 olayını (halifeliğin kaldırılması), tevhid-i tedrisat kanunu gibi olayları elinize aldığınızda elinizi yakan konular olduğu için bizim düşünce anlayışımıza göre incelenmesi için biraz zaman gerektirdi. Şimdi ise Allah'a hamd olsun çok güzel çalışmalar yapılıyor.

Akademik olarak bir çalışma yaptığım için burada bazı şeyleri açıklamak söylemek durumundayım. Osmanlı medreselerini, sosyoloji, ilahiyat, tarih fakülteleri öğrencileri nasıl bilmektedir? Osmanlı medreseleri bizde nasıl bir algı bırakıldı? Osmanlı medreseleri ile ilgili bize doğru bir

bilgi aktarıldı mı? Anlattıklarımın sonra çokta sağlıklı bir bilgi bize aktarılmadığını anlayacaksınız. Hatta bizi yönlendirmeye yönelik olduğunu rahatlıkla çıkarabiliyorsunuz. Burada size birkaç öneride bulunacağım. Bilgilerin kaynaklarına bakıldığında doğruluğunu kontrol edebilirsiniz. İnternet ortamındaki bilgilere PDF dosyası değilse çok itibar göstermeyiniz. İnternet ortamının bilgi kirliliğini hatırlatmak isterim. Geçtiğimiz o yıllar dediğim yıllardan daha geriye gidersek 'Redd-i Miras' denilen bir kelime gözümüze çarpar. Redd-i Miras; belli bir dönemde artı veya eksi ne varsa geçmişe ait hepsini silmek ve yeni bir sayfa açmak demektir. Böyle bir şey sosyoloji, toplumsal, tarihi açıdan olabilir mi? Bunu teoride konuşabilirsiniz fakat pratikte böyle bir şey asla olamaz. Herhangi bir konu için siz içeri doldurduğunuz kadar verim alır fayda görürsünüz. Medreselerde de öyledir. Medreseler Peygamber Efendimizin (s.a.v) tohumunu attığı gübresinin Selçukluların attığı, bakımını ve sulamasını Osmanlıların yaptığı bir kurumdur. Osmanlı bu işi çok ciddiye aldı ve içeri doldurdu. Cumhuriyet tarihi boyunca Osmanlı Devleti'ni savaştan savaşa koşan barbar bir toplum ve bunun yanında haremde kadınlar ile vakit geçiren padişahlar olarak tanıtıldı.

Kalıcı zaferler sadece askerler, silah, yürek ile kazanılmaz. Kalıcı olabilmesi için toplum faktörü de bu işin içerisine girmektedir. Toplum ise eğitim madeninde işlenir. Osmanlı Devleti'nin medeniyet götüren

kalıcı zaferleri ise nebevi eğitim veren medreselerinden çıkan komutanı, askeri, muallimi, padişahı, vatandaşı ile mümkün kılınmıştır.

KÜRESEL ENERJİ EKOPOLİTİĞİ

Serhan Ünal

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Enerji, uluslararası siyasetin, uluslararası ilişkilerin ve günlük hayatımız bir parçası haline geldi. Bütün insanlar enerji tüketir. Burada enerjiden kastımız gıdadır. Bitkiler fotosentez yoluyla enerji üretiyor. Bu bitkilerden hayvanlara hayvanlardan bizlere veya doğrudan bitkilerden bize aktarılıyor. Enerjinin temelini Güneş oluşturuyor. Güneşten bağımsız hiçbir enerji kaynağı düşünülemez. Petrol doğalgaz gibi fosil yakıtlar eskiden dünyada iklim ve doğa koşulları farklıyken var olan bitki ve hayvan kalıntılarından meydana gelmektedir. Burada dikkat etmemiz gereken günümüzde yaygın olarak kullanılan doğalgaz ve petrolünde yine güneşten alınan enerji vasıtasıyla var olduğudur. Araçlarımızda

kullandığımız benzin mazot gibi petrol ürünleri aslında güneş ışığının belirli bir formdaki halidir. Enerjiden bahsederken farklı bir boyutuna da değinmeden geçmeyelim: O da enerjinin hangi formda olması gerektiğidir. Örneğin yüz on beygir gücünde değimiz araçlarımızı düşünelim araçlar enerjiyi petrol formunda alırken atlar aynı enerjiyi saman formunda alıyor. Mesela ampuller enerjiyi elektrik formunda alıyor burada ufak bir ayrıntıdan bahsetmek mümkün: elektriği de biz başka bir enerji formundan elde ediyoruz. Yani enerjiyi birbirine dönüştürerek kullanıyoruz. Uzaydan bakıldığında Dünya'nın yer üstü farklı bir enerji kaynaklarından bahsederken, yer altı da farklı enerji kaynaklarından söz eder. Yer üstünde ki enerjiden kastımız güneş ışığı ve güneş ışığından kaynaklanan, ısıdan kaynaklanan rüzgâr ve yer hareketleridir. Birde yer altında bulunan enerji kaynakları var ki bunlar en bilindik haliyle petrol, doğalgaz, kömür, jeotermal kaynaklar, kaplıcalar vs.

Dünyadaki enerji kaynakları bölgeler arasında eşit dağılmamıştır. Fakat herkes

enerjiye ihtiyaç duymakta ve kullanmak zorundadır. Enerji kaynakları kimi ülkelerden kullanım kapasitesinden kat kat fazla miktarda enerji kaynaklarına sahipken kimi ülkelere kullanabileceği kadar bile enerji kaynağına sahip değildir. Ülkeler enerji kaynakları konusunda anlaşmışlardır. Çok olandan az olana doğru bir enerji akışı olmaz zorundadır. Bu herhangi bir enerji formu olabilir. Bundan yüz yirmi yıl öncesinde Norveç en büyük odun parçası ihracatçısıydı çünkü o zamanlar enerji kaynağı olarak nitelendirilmekteydi. Teknolojik gelişmeler enerji kaynağı kullanım oranını ve çeşidini belirleyici en önemli etmen. Bundan yüzyıl sonra petrol olmayacak, doğalgaz bitme noktasında olacak ve kömür rezervlerimizin de çok azı

kalmış olacak. Dolayısıyla küresel enerji jeopolitiğinden bahsederken Uluslararası ilişkiler perspektifinden baktığımızda: 'Enerji nereden nereye nasıl akıyor? Enerji tarihsel anlamda nasıl bir değişim gösterdi? Enerji akışında kim faydalananıyor' soruları özel öneme sahiptir.

Yüzyıl içerisinde enerji kaynakları seçiminde değişim olacağından bahsediliyor. Geçiş sürecinde farklı bir durum ortaya çıkıyor; Enerji ekonomik bir meta olması gerekirken, ülkeler enerjiyi siyasileştiriyor, siyasetin bir parçası haline getiriyorlar. Bu yüzden artık enerji savaşları daha çetin bir hal alacak ve daha büyük önem arz edecektir. Enerji ambargoları ve enerji kesintileri çok daha amansız bir mücadele haline gelecek.

TÜRKİYE'DE ANAYASA VE ASKERİ DARBELER

Doç. Dr. Mehmet Ali Zengin

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

1980 darbesinden sonra yapılan 1982 darbe Anayasası zaman içerisinde birtakım değişiklikler geçirmiş olsa da halen yürürlüğünü sürdürmektedir. Aktüel tartışma konularından bir tanesi olan Başkanlık Sistemi tartışmaları da Anayasa değişikliği tartışmalarının tamda ortasında kalmıştır. Anayasalar, temel normlar olup bu özelliğinden ötürü toplumun kahir ekseriyetince üzerinde bir uzlaşısı olması önem arz etmektedir. Ayrıca Temel Hak ve Hürriyetler, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi taraf olunan Uluslararası sözleşmeler ve yukarıda belirtilen toplumsal uzlaşısı çerçevesinde bu temel normlara yani Anayasaya şekil verilmelidir.

Başkanlık Sistemine dair tartışmaların anlam kazanabilmesi adına öncelikle konunun açık ve toplum tarafından anlaşılabilir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Örneğin Başkanlık Sistemine dair gereksinimlerin ortaya konulması aşamasında Parlamenter Sistemin sıkıntıları ve

Başkanlık Sisteminin olumlu yanları topluma açık şekilde anlatılmalıdır. Hükümet sistemleri olarak Anglosakson Sistem ve Kıta Avrupası sistemi olarak bir ayırım yapmak mümkündür. Ülkemizin halen idare edildiği sistem olarak Parlamenter Sistem üzerinde durmak gerekir. Parlamenter Sistemin geçmişi Kanun-i Esasiye dayandığı iddia edilse de bunun kabulü mümkün değildir. Şöyle ki; 1950'li yıllara kadar tek parti sistemiyle idare edilen ülkemizde söz konusu sistemin köklerinin ancak 1950'li yıllara dayandırmak mümkün olabilecektir. Hükümet Sistemleri olarak dünyadaki uygulamalar göz önünde bulundurulacak olursa; Parlamenter Sistem, Başkanlık Sistemi ve Yarı Başkanlık Sistemi olarak üç ana sistem sayabiliriz. Üç sistemin de kendine göre olumlu olumsuz yanları mevcut olup burada önemli olan husus uygulandığı ülkeye olan uygunludur. Bu sistemler arasında demokratik olmak açısından bir üstünlük söz konusu değildir. Örneklendirecek olursak; Fransa'nın Yarı Başkanlık Sistemini, ABD'nin Başkanlık Sistemini, Almanya'nın Parlamenter Sistemini sayabiliriz. Burada doğrudan sistemlere ülkeleri uydurmaktansa sistemleri ülke koşullarına göre yumuşatarak karma bir sistem oluşturulması en makul yol gibi görünmektedir. Ülkemizde yürütülen Başkanlık Sistemi tartışmaları çerçevesinde ülkemiz sistemini doğrudan Başkanlık Sistemi olarak seçmek ve yanın-

da birçok sıkıntıyı da beraberinde getirecektir. Bu nedenle sistemlerin ülkemize uydurulması ile elde edilecek Demokratik Liderlik Sistemi (DLS) ülkemiz adına en uygun sistemdir.

Ülkemizde sistemsizlikte karşılaşılabileceğimiz en önemli sorun Anayasamızın parlamenter sistem göz önünde bulundurulmasıyla şekillendirilmiş olmasıdır. Ülkemiz günümüzde nispeten daha az

hissettiği Parlamenter Sisteme dair sıkıntıları geçmiş fazlasıyla yaşamıştır. Bütün bu olumsuzlukları dışlayarak ve Başkanlık Sisteminin ise olumlu yanlarını alarak ülkemiz koşullarına en uygun Demokratik Liderlik Sistemi (DLS) ne geçilmelidir. Bu sistem ile Parlamenter Sistemin tartışılan olumsuzlukları asgari seviyeye indirilerek tamamen milli ve yerel bir sisteme geçmek en makul sistem olarak görünmektedir.

FİLİBELİ AHMET HİLMİ’NİN İSLAM TARİHİNDE OLAYLARA BAKIŞI

Doç. Dr. Yasin Yılmaz

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Batıda, 3. Selim’den itibaren Osmanlı Devleti’nin gelişen teknolojiye ve dünya konjonktürüne ayak uyduramaması ve önce duraklama sonra da yıkılış dönemlerini yaşaması Osmanlı’yı nasıl parçalayabiliriz düşüncesini ortaya çıkardı. 1789 Büyük Fransız İhtilali’nden sonra milletlerde uyanan bağımsızlık eşitlik ve hürriyet anlayışı Fransa’da uygulanmaya başlayınca diğer Avrupa Devletleri bu durumdan rahatsız

olmaya başladı. Osmanlı’ya geldiğimizde ayaklanmaları desteklediler. Özellikle Ermeniler, Rumlar, Sırlar ve Romenler Batı ülkelerinden bağımsızlıklarını elde etmeleri konusunda büyük destek almışlardır. Abdülhamit bu sorunları Halife unvanını kullanarak önlemeye çalışmıştır.

Filibeli Ahmet Hilmi’nin eserinde yazdığı Abdullah Cevdet gibi Osmanlı içerisindeki bazı aydınlar Ermenilerin ayrılıkçı faaliyetlerini desteklemiştir. Filibeli Ahmet Hilmi’nin İttihat ve Terakki döneminde yönetimi bir cihan harbine yol açabilecekleri şeklinde yaptığı uyarılar, onun öngörüsünün ne kadar kuvvetli olduğunu göstermektedir. Günümüzde aynen olduğu gibi Batı, Cihan Harbi’nden sonra Türkiye’nin gelişmesini kısıtlamak ve çıkarları

doğrultusunda hareket etmesi isteğini sürdürmüştür.

Bulgaristan'ın ikinci büyük şehri Filibe'de doğan Ahmet Hilmi Rusya'nın Bulgaristan'daki etkisi artınca baskılar nedeniyle İstanbul'a gelerek eğitim hayatını sürdürmüştür. Arapça, Farsça ve Fransızca'yı iyi derecede bilen Ahmet Hilmi memuriyetine de İstanbul'da başlamıştır. Ailesi ile

birlikte bir dönem yaşayan Ahmet Hilmi Beyrut'a görevlendirilerek gönderilmiştir. Jön Türklere sonra da İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne bir dönem katılan Filibeli, İkinci Meşrutiyet'ten sonra İttihad-ı İslam gazetesi başta olmak üzere birçok gazete çıkarmıştır. Fikirleri zamanla değişen Filibeli hayatının son dönemlerinde iktidara karşı eleştirilerinden dolayı 1914'te zehirlenerek öldürülmüştür.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE İSLAM DÜŞÜNÇESİNE FELSEFİ MUTAALALAR

Prof. Dr. Ramazan Gözen

Marmara Üniversitesi

Biz kimiz? Nereye gidiyoruz? Soruları dini sorular olmakla beraber aynı zamanda felsefi sorulardır. Genellikle günümüz uluslararası ilişkiler ile ilgilenenler günlük olayları analiz etmeye çalışarak ampirik bir faaliyet yürütürler. Fakat uluslararası ilişkilerde, diplomasi de ve savaşlar da felsefi altyapılarda bulunmaktadır. İslam düşüncesinde ki felsefi bakış açısının 3 farklı temeli vardır. Akılcılar, Nakilciler ve filozoflardır. Nakilciler, İslam'ın temel kay-

naklarını, Kur'an'ı ve Sünneti alırlar. Filozof ve sufilerde sezgiyi, gönlü esas alırlar. İslam düşüncesi, siyaset felsefesi açısından hiçbir zaman tek çatı altında birleşmemiştir. Burada peygamber dönemini hariç tutmaktayız çünkü İslam düşüncesi peygamber döneminden sonra gelişmiştir. Bu gelişim 3 temel grupta gerçekleşmiştir. Sünni, Şii ve Hint yarımadası grupları siyasal ve sosyolojik olarak İslam düşüncesinin her gelişim döneminde var olmuştur. Bu 3 ana grubun Sünni grubunu Gazali temellendirmiştir. Akıl ve felsefesi bir boyuttan sonra tehlikeli olarak gören Gazali, Sünni toplumundaki etkisini 18. ve 19. yüzyıla kadar sürdürmüştür. Mevlâna ve benzeri filozofların fikirleri de onun çizdiği düşünce çerçevesinde şekillenmiştir.

Son beş asırdır, uluslararası ilişkiler literatüründe İslam Düşüncesinin ortaya koy-

duğu bir kavram maalesef yoktur. Bu nedenle Batının meydana getirdiği siyasal paradigmaya karşı bir fikir üretmedik. 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında bu uluslararası paradigmaya meydan okuma çabaları da Batının ürettiği kavramlar ile yapılmaya çalışıldı. Laiklik, ulusçuluk, egemenlik ve milliyetçilik gibi Batılı kavramları kullanarak yapılan meydan okuma modeli başarısız olmuştur. Kemalist-Batıcı modelden ayrı olarak diğer model de Seyyid Kutub merkezli İslam Devleti modelidir. Bu model soğuk savaş döneminde Kapitalist Batı ile Komünist Sovyet baskılarının arasında kalan İslam coğrafyasının üretmiş olduğu bir fikir olarak ortaya çıkmıştır. Fakat gerçekte Batılı ulus devlet modelinin İslam Düşüncesi ile boyanmış halidir. Üçüncü model de Necmettin Erbakan merkezli milli görüş modelidir. Zirve dönemini AK Parti döneminde yaşayan bu model, siyasi parti

üzerinden halka milli görüş düşüncesini aşılama amacı taşıyordu. AK Parti döneminde güncellenen bu model, Muhafazakâr-Demokrat fikri ile yeni bir düşünce ortaya koymuş oldu. Bu model gerek ulusal gerek de uluslararası düzeyde İslam coğrafyası ile Batıyı bir araya getirme düşüncesini meydana getirdi. 2010 yılına kadar sorunsuz devam eden bu model, güç zehirlenmesi ve özgüven patlaması gibi nedenlerden dolayı başarısızlığa uğradı. İdealizmin realizme dayanmaması, yeni Osmanlıcılık fikirlerinin ortaya çıkması ve yeni oluşan bu modelin çağdaş ve geleceğe yönelik değil de tarihe dönük yapılmaya başlaması kendisine zarar verdi.

Arap Baharı ile başlayan dönemin muhafazakâr demokrat düşünceler ile değil de sert gücü kullanarak yönetme fikri ve özellikle Suriye meselesi AK Parti'nin yükselen bu siyasal düşünce modelini olumsuz etkilemiştir.

İSLÂMÎ HAREKETLERİN YÜKSELİŞİ

Ahmet Yusuf Özdemir

Yıldız Teknik Üniversitesi

Neredeyse İslamcılık ile ilgili her çalışma “Müslüman Kardeşler” bu bölgede ki en tarihi, güçlü ve politik İslami gruptur sözüyle başlar. 1928’de Mısır’da kurulan bu grup kurulduğu dönemde Nasır yönetimine karşı ciddi bir kapasiteye sahip olup ve politik bir güç olarak bölgede yayılmaya başlamıştır.

İslami hareketler arasında militan hareketlerin başlaması 1950 ile 1970 yılları arasındaki Arap soğuk savaşı dönemiyle başlamıştır. 1950’lerden sonra Mısır’da yönetim tarafından işkence ve eziyet gören Müslüman Kardeşlerin Körfez ülkelerine kaçması sonraki dönemde bazı gelişmelere neden oldu. Mısır ve Suriye’de ki sosyalist milliyetçi hareketler ile Körfez ülkelerinde ki muhafazakâr Panislamist

hareketler arasında geçen çekişmeler Körfez ülkelerinin Müslüman Kardeşlere olan desteğini arttırmıştır. Müslüman Kardeşlerin Körfez ülkelerinde yükselişi ve sonrasında üniversitelerde Müslüman Kardeşler etkisiyle yetişen gençlerin muhalefetini bastırabilmek için Körfez Yönetimleri bu gençleri 1979 Sovyet-Afgan savaşına yönlendirdi.

Enver Sedat Dönemin de İslamcılarının tekrar Mısır’ da toplanması Selefiliğin başlangıcını sağladı. Ortadoğu’da bu siyasi süreçler devam ederken farklı bölgelerde çatışma merkezleri oluşturulmuştur: Afganistan, Afgan-Sovyet savaşı (1979-89), Irak’ın Kuveyt’i işgali (1991), Bosna Savaşı (1992-95), Çeçen-Rus Savaşı (1994-2009).

Militan İslamcılığın yayılmasında büyük rolleri olan farklı militan teorisyenler vardır. Soğuk savaş döneminde ve Afganistan başta olmak üzere eylemler düzenleyen Abdullah Azzam militan İslamcılığın fikir babası olarak görülmektedir. Sovyetlerin dağılmasıyla birlikte yeni dünya düzenine ayak uydurmak için militan İslamcılık da Ebu Musab el-Suri ve Muhammed el-Makdisi gibi militan teorisyenler tarafından geliştirilmiştir.

İNSAN VE İKTİSAT İLİŞKİSİ

Yunus Emre Aydınbaş

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

'İktisat' kavramı; iktisadî fenomenleri tahlil edebilmek için insanın iktisadî davranışlarını çözümlyerek bu davranışlardaki düzenli ve sürekli tekrarları -sebeup ve sonuçlarıyla- belirlemeye çalışan sistemli bir aklı ameliyenin adıdır. Aynı zamanda lügatte "haddi aşmama, aşırı gitmeme, dengeli ve mütedil olmak" anlamlarına gelmektedir.

'İslâm iktisadî' kavramı, bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında genellikle, Kur'an-ı Kerim'den, Sünnetten ve Râşid Halifelerin -hassaten Hz. Ömer'in- uygulamalarından hareketle İslâm'ın iktisadî aksiyomlarının tespiti ve İslâmî bir iktisadî sistemin işleyiş prensiplerini ortaya koyma çabası olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu manzara karşısında, yapılan çalışmaların ilm-i fikhın usûl ve maksatlarıyla mahdut bir çerçevede sıkıştığı söylenebilir. Hâlbuki ne bu nevi çalışmalar dinî/İslâmî ilimlerin usûl ve maksatlarıyla çerçevele-

nebilir ne de iktisat çalışmalarının dinî/İslâmî ilimlerin dışında kaldığı söylenebilir.

İslâm Hukukunun temel kaynaklarından hareketle, İslâm'ın emrettiği iktisadî bir hayatın inşa edilmesi gayreti, bu gayretin gösterdiği alanın dışında kalan her tür iktisadî davranışın İslâm'ın dışında kaldığı şeklinde yorumlanmaktadır. Her ilmi çalışmada olduğu gibi, dinî ilimlerin konusuna giren ilmî çabalar ve bu çabalar neticesinde elde edilen neticeler her zaman gayret sahibinin bilgi, feraset, deneyim, beceri, ait olduğu kültür vs.'nin ortak olduğu aklı bir ameliyenin ürünüdür. İslâm hakikattir, yapılan ilmî çalışmalar ise bu hakikatin bir yorumudur. Her dönemin kendi dinamikleri içerisinde ortaya çıkan İslâm yorumları, o dönemde Müslümanların yüz yüze kaldıkları meydan okumalara verdikleri bir cevaptır, bu yorumlar İslâm'ın teklifini asrın idrakine taze bir söylem ile söyleme gayretidir. Bu gayretlerin neticesini hakikatin yerine ikâme etmek, İslâm'ın bir ideoloji mertebesinde eleştiriye açılmasına, diğer yandan İslâm'a atfedilen iktisadî sistemin uygulamasında ortaya çıkması muhtemel başarısızlıkların İslâm'a mal edilmesine kapı aralayabilir. Hâlbuki Her yorum, eskimeye, bozulmaya ve hatta ölmeye mahkûmdur ve bunun neticesinde yorumlar tecdîde, islâha ve ihyâya muhtaçtır. Müslüman toplumlar, istika-

met üzere kalabilmek için, karşılaştığı meydan okumalar karşısında İslâm'dan ilham alarak cevap üretmek zorundadırlar. Bu üretim sürecinin neticesinde ortaya çıkan cevapların/yorumların İslâmî olduğu söylenebilir fakat İslâm'ın/dinin yerine ikâme etmek doğru değildir. Zira her cevap/teori içinden çıktığı toplum için bir çözüm ifade eder. İnsan cehdinin neticesi olan ilmi ürünler evrensel ve değişmez sabiteler olarak algılanırsa zaman içerisinde o ilim havzasının ürettiği medeniyet sürekliliğini, tazelenme özelliğini kaybeder, durağanlaşır ve karşı karşıya kaldığı meydan okumalara cevap üretemez ve temsil ettiği medeniyeti taşıyamaz hale gelir. Bir ilim şayet bir medeniyet(i) taşımıyorsa, o medeniyetin mensuplarının yaşadığı fikrî, amelî, ahlakî sorunlarını çözmekten uzaklaşmışsa bu ilim artık bir nostaljiye, bir özleme dönüşmüştür.

İktisat ilmiyle meşgul Müslümanlar sadece salt iktisadî problemleri değil aynı zamanda fert ve cemiyeti içine alan çok yönlü, ciddi ahlâkî problemler sarmalını da konu edinmektedir. Asıl dönüştürücü unsur ahlâktır, yapılan tüm bu çalışmalar manevi bilincin ve ahlâkın dönüşümü ile sonuçlanıyorsa yani yeni bir insan tipi çıkaramıyorsa sorgulanmalıdır. Bu süreç içe-

risinde elbet ihtilâflar zuhur edecektir, bu ihtilaflar vahdete mâni olarak değil aksine rahmet ve berekete vesile bir zenginlik olarak görülmelidir. Bu naçiz kelimeler dahi sahip olduğumuz zenginlik ve bereketin ufak bir parçası olarak telakkî edilmelidir.

Tüm bunlardan sonra; 'İslâmî İktisat' kavramı, içerisinde hem bir emri hem bir yorumu hem de bir maksadı barındırmaktadır. Maksadı, 'İktisat' kavramının lügat manasında hafidir ki, bu aynı zaman da İslâm'ın bir emridir, bundan matlûb olunan ise ibâdullâh'ın terfî-i ahvâlidir. Yorum ise 'İslâm' ile ilgili olan kısmındadır; nihayetinde 'İslâmî İktisat', fert ve cemiyetlerin İslâm'ı yorumlamaları, anlamaları ve tatbikleri neticesinde zamanın ruhuna göre ortaya çıkan yahut ortaya çıkması beklenen iktisadî faaliyetleri -sebepler ve sonuçlarıyla- belirli bir metodoloji ile inceleyen ilmî bir disiplinin adıdır, bu disiplinden matlûb olunan insanlığın felâhıdır. İslâmî iktisat, sadece Allah'ın indirdiği kanunlardan değil aynı zamanda Allah'ın toplumların hayatlarına yerleştirmiş olduğu kanunlardan hareketle ortaya konulan yorumlar yahut mevcut yorumların ihyâsı, islahı yahut tecdîdi şeklinde de anlaşılabilir.

TÜRKİYE'NİN YENİ ANAYASA ARAYIŞI

Dr. Taylan Barın

Anayasa Mahkemesi

Türkiye'de söz konusu olan Yeni Anayasa arayışı 1982 Anayasa'sı yürürlüğe girdiğinden itibaren devam etmektedir. Fakat 2011'de Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun kurulması ve 27 ay görev yapmasından sonra yeni anayasa yapılamadan dağılması Yeni Anayasa sürecinin gündemde daha fazla yer almasına neden oldu.

12 Haziran 2011 Genel Seçimlerine giderken tüm partilerin propagandalarının ana unsurunu yeni ve sivil anayasa vaatleri oluşturmaktaydı. Seçimlere olan katılımın yüksek olması TBMM'de %95'lik bir temsil oranı mecliste yeni bir anayasa hazırlamak için güçlü bir potansiyel oluşturuldu. Böyle bir ortamda 24. Dönem (2011-2013) Anayasa Uzlaşma Komisyonu kuruldu. Komisyonun kurulmasından sonra işleyiş ile ilgili tartışmalar ortaya çıktı. Komisyonun çalışma esaslarında, komisyonu oluşturan bütün siyasi partilerin mutabakatı ile karar alınır maddesi

bulunmaktaydı. 21 milyon seçmeni temsil eden Ak Parti ile 2 milyon seçmeni temsil eden bağımsız milletvekillerinden oluşan BDP'nin eşit söz hakkına sahip olması tartışmalara yol açmıştır.

Anayasa Uzlaşma Komisyonu'nun çalışma takvimine göre 1983'ten bu yana elde edilen yeni anayasa çalışmaları tecrübelerini kullanarak 2012 sonunda yeni bir anayasa oluşturma planı vardı. Fakat çalışmalar planlandığı gibi gitmedi. Komisyon'un çalışma planı 4 aşamadan oluşmaktaydı. Birinci aşama katılım, veri toplama ve değerlendirme. İkinci aşama ilkelerin belirlenmesi ve metin oluşturma. Üçüncü aşama metnin kamuoyuna sunulması ve kamuoyunca tartışılması. Dördüncü aşama kamuoyunda beliren görüşlere göre taslağın gözden geçirilerek teklif haline getirilmesi. Birinci aşamada yaklaşık 70 bin kişiden, (18 bin 350 sayfa) ve 426 kurumdan (Üniversite, Vakıf, Dernek, Sendika vb.) görüşler alındı ve değerlendirildi. TBMM katılım için birçok sivil toplum örgütüne toplamda 20 bin yazı gönderdi. Bu görüşlerin tümü komisyon üyelerine raporlanarak sunuldu. İkinci aşamada siyasi partilerde üzerinde daha kolay uzlaşabilecek maddelerden oluşan taslaklarını sundular.

Yazım aşaması Mayıs 2012'den Kasım 2013'e kadar toplam 1,5 yıl sürdü. Bu

aşamada 250 kez toplandı. Toplam 172 madde kaleme alındı. Çoğu temel hak ve hürriyetlere ilişkin olmak üzere uzlaşmaya varıldı. Komisyon'un çalışmalarına, uzlaşılamayan her maddenin en az 3 defa müzakere edilmesine rağmen uzlaşmaya varılamaması gerekçesiyle TBMM Başkanı Cemil ÇİCEK tarafından son verilmiştir. 1 Kasım 2015 seçimlerinden sonra kurulan AK Parti Hükümeti 26. Dönem de Anayasa

Mutabakat Komisyonu'nu topladı. Komisyonun önemli yanlarından 24. Dönem bakiyesinden yani uzlaşılan 59 maddeden başlanmasıydı. 3 adet toplantı yapıldı. CHP komisyonun ismini Türkiye'yi Darbe Hukukundan Arındırma Komisyonu olarak önerdi. Buradan çıkan tartışma diğer partilerin de isim önerileri sunmasıyla neticeye varamadı.

CEMAAT SOSYOLOJİSİ

Prof. Dr. Ramazan Yelken

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Cemaat kavramı Modern sosyolojinin olduğu kadar Türkiye sosyolojisinin de önemli kavramı ve analiz birimi olmaya devam etmektedir. Fakat öncelikle kavramın klasik sosyolojideki modernleşmeyle birlikte cemaatin son bulacağı ve yerini modern cemiyet hayatına bırakacağı yönündeki modernist yaklaşımı aşmak gerekmektedir. Çünkü cemaat her zaman dönüşerek var olmaya devam etmektedir. İkinci olarak Osmanlı bakiyesi olan Türkiye için cemaat sosyolojisinin özel bir yeri

vardır. Zira Osmanlı toplum yapısı millet sistemi denilen cemaatsel bir yapı üzerine oturuyordu. Cumhuriyetle birlikte bu yapı yok olmadı. Yasaklanarak Kamusal Alan'dan dışlandı ve adeta yeraltında varlığını devam ettirdi. Uzun süren bu dışlama ve baskı dönemi bu cemaat yapılarında bir takım sosyal problemlere ve bunların üyelerinde de kamusal alanda özgürce kendisi gibi olamamanın getirdiği davranış bozukluklarına yol açtı. Bu durum toplumsal bütünleşmeyi engellemektedir. 90'lar sonrası devletin kamusal alan üzerindeki ideolojik baskısı kalkmaya başlamasıyla bir sivilleşme dönemi de başlamıştır. Ancak bu dönemle birlikte Türkiye toplumunun önemli bir kesimini oluşturan cemaat yapılarının sivilleşerek Toplumla bütünleşmesi beklenirken seküler kesiminde katkısıyla bu gerçekleştirilmemiştir. Tam aksine Cemaatler sivil toplum örgütü olarak kamusal alanda yer

almaları gerekirken adeta holdingleşerek ekonomik Alana müdahale etmektedirler ve bir siyasal parti gibi iktidar mücadelesi vererek siyasal alana müdahil olarak devleti ele geçirmeye çalışmaktadırlar. Türki-

ye yakın dönemde böyle bir yakın tehlike yaşamıştır. Kısaca cemaat Türkiye sosyolojisinin en temel analiz kavramı olmaya devam etmekte ve Türkiye’de cemaatin sivilleşme süreci işlemektedir.

GÜLENİZM/DİNCİ KEMALİZM: HİZMETTEN DARBEYE Prof. Dr. Adem Çaylak

Kocaeli Üniversitesi

Gülen hareketini tanımlamak için kullanılan “dinci” Kemalizm tabiri, rastgele bir kavram-sallaştırmadan ibaret değildir. Uzun yılların gözlem ve deneyimi ile okuma ve anlama uğraşından çıkartılan sonuç ve iddia, Türkiye Cumhuriyeti’nin resmi ideolojisi “seküler” Kemalizm’in “zor”, “baskı” ve “darbe”si ile Batılı modern “kapitalist” değerler çerçevesinde “makbul vatandaş” yapılamayan toplum kesimlerini, “gönüllü kulluk” ve “rıza” üzerinden devşirmenin (hadım etmenin) bir aparatı olarak devreye sokulan “dinci” Kemalizm’in kullandığı “din” dili ve içerdiği söylem itibarıyla “seküler” Kemalizm’in “dinci” versiyonu olduğudur. Bu itibarla bilinmelidir ki Gülenizm, tüm “dinci” dil ve “dinci” görüntüye rağmen

“dini” bir hareket değil, aksine oldukça “seküler” ve çıkarı dayalı “dünyevi” bir harekettir. Kaynağını ve biçimini “din”den aldığı görüntüsü içinde, “seküler” amaçları haiz Mehdiyetçi bir zihniyet ve tutunumla hareket eden Gülenizm’de “din”, hikmet-i kendinden menkul “ulvi” amaçlara ulaşmak için kullanılan bir aparatı başka bir şey değildir. . .

Kur’ânî kavram ve kelimelerin içini boşaltıp, bağlamından kopartarak İslam’ın, Hıristiyanlık formuna uygun bir biçimde Protestanlaştırılmasına “hizmet” eden Gülenizm’i imlemek için “dini” Kemalizm yerine, özellikle “dinci” Kemalizm kavramı kullanılmıştır. Çünkü “dini” ile “dinci” kavramları arasında oldukça belirgin bir fark vardır. Kültürel, toplumsal, siyasal ya da ekonomik etkinliklerini “din ekseninde yerine getirmek” çabası ile “dini görüntü” ve “din dili” kullanarak “din üzerinden geçirmek” kolaylığı birbirinden oldukça farklı ameliyelerdir. Batılı modernitenin temel paradigması ve öncüllerini “din dili ve söylemi” ile içselleştirme ve meşrulaştırmaya “hizmet” ettiğini iddia ettiğimiz “dinci” Kemalizm, “din” üzerinden geçinerek dünyevilik amacına

“hizmet” ettiği ve toplumdan “rıza” devşirerek “araçsal din” yarattığı için “dinci” kavramı ile nitelendirilmiştir. Ayrıca epistemolojik ve ontolojik bakımdan paradigması belirli bir “kurulu düzeni” müstahkem hale getiren bir tür “seküler ilahiyat” yarattığı ve kurulu düzeni tevhid, ahlâk, adalet ekseninde dönüştürmeyi amaçlayan “hak dini”ni bastırmaya “hizmet” ettiği için, “dine karşı din” hareketi anlamında da “dinci”dir...

Gülenizm’in bir “dini” hareket olarak tartışılması, daima Hizmetkar şebekenin (network-mafyatik ağ) ekmeğine yağ sürmek ve onun kötü emellerine alet olmak ve ona “hizmet” etmekten başka bir şeye yaramamıştır. Halbuki Gülenizm, bir “dini” hareket olmaktan ziyade, “dinci” görünüm altında hokkabazlık yapan, çıkara, ilişkilere, derin bağlantılara, istihbari manipülasyonlara, aldatmalara dayanan oldukça “seküler, maddi ve pragmatist” bir harekettir.

RUHBANLIK

Prof. Dr. Ahmet Cahit Haksever

Ankara Üniversitesi

ADAM Düşünce Okulu programının konuk hocası Prof. Dr. Ahmet Cahit Haksever idi. Dersinde ruhbanlık konusuna ilişkin çok değerli bilgiler paylaştı. Dersinde öne çıkan hususlar şunlardı: “İslam dünyasında anlam kaymasına uğrayan kavramlardan biri, ‘ruhbanlık’tır. Hicri ikinci yüzyıldan itibaren zayıf hadis kaynaklarında kendine yer bulan İslam’da ‘ruhbanlık’ yoktur rivâyeti, kendinden sonraki ‘ruhbanlık’ algılamasına da tesir etmiş ve

bu kavrama olumsuz bir mana yüklenmeye başlanmıştır. Ruhbanlığa yüklenen bu yeni anlam, bazı tefsir kitaplarında ve hatta Kur’an meallerinde de kendine yer bulabilmiştir. ‘Ruhbanlık’la ilgili bir diğer problem, bu kavrama sonradan yüklenen yeni anlam çerçevesinde tasavvufla ilişkilendirilmesidir.

Prof. Dr. Haksever, dersinde, söz konusu kavramın anlam kaymasında önemli rol oynayan rivayetin muhtemel ihdas sebepleri ve tasavvufla ilişkilendirilmesinin kabul edilebilirliğini sorgulamıştır. Bunun için öncelikle, Kur’ân-ı Kerîm’de ‘ruhban ve ruhbaniyet’ kelimelerinin geçtiği âyetlerin tefsirlerde ve rivayetin hadis literatüründeki yerine değinmiş. Ardından ‘ruhbaniyet’ kavramının Hicri ikinci asırdan itibaren tasavvufla ilişkilendirilmesinin nedenleri ve bu sebeplerin geçerliliği üzerinde durmuştur.”

MODERNLİK ÜZERİNE Dr. Ahmet Demirhan

Yazar

Modern kelimesi Latince 'modernus' şekliyle ilk defa 5. yüzyılda Hıristiyan dünyasını Romalı ve Pagan geçmişinden ayırmak için kullanılmıştır. Modernizm, yeni bir dünya görüşüyle kültürel bir gelişmeyi ve yeni bir yaşam tarzını belirten, olguculuk (pozitivizm), akılcılık, insanın özerkliği ve bilginin evrenselliği ilkelerini benimseyen bir akım olmakla birlikte aynı zamanda Ortaçağ'ın düşünüş tarzı ve yaşam kalıplarına bir tepkinin ürünüdür. Modernliğin kendine özgü tarihi kabaca üç bölüme ayrılmıştır. Kabaca 16. yüzyılın başlarından 18. yüzyılın başına dek uzanan ilk evrede insanlar modern hayatı algılamaya yeni başlamışlardır. İkinci evre, 1789'ların büyük devrimci dalgasıyla başlar, Fransız Devrimi ve onun etkileriyle büyük, modern bir kamu bir anda dramatik bir biçimde doğuverir. Bu kamu devrimci bir çağda kişisel, toplumsal ve siyasal bir yaşamın her boyutunda alt üst

oluşlar ve patlamalar doğuran bir çağda yaşıyor olma duygusunu paylaşmaktadır. Üçüncü evreyi oluşturan 20. yüzyılda modernleşme süreci neredeyse tüm dünyayı kaplayacak kadar yayılmış ve gelişmekte olan modern dünya kültürü sanatta ve düşünce alanında göz alıcı başarılar sağlamıştır. Bilimsel devrim Newton'la başlar. Siyasal devrim ise modern demokrasinin önce İngiltere ve Amerika'da ve ardından da Fransa'da belirmesiyle damgalanır. Buradaki yenilik, demokrasinin devletin tek rasyonel biçimi haline gelişidir. Kültürel devrim yeni fiziksel dünya görüşünün içine çok güçlü bir şekilde kök salan bir düşünce hareketidir. Burada söz konusu olan düşüncenin laikleşmesi, yaşamın her alanındaki ölçütlerin rasyonelleşmesi olarak belirmiştir. Artık din toplumun temelinde yer almaz. Endüstriyel devrim ise emeğin soyutlanmasıyla karakterize edilir. Bu devrimler esnek bir tarzda birbirleriyle bağlantılıdır.

Modernizm, aydınlanma düşünürlerinin nesnel bilimi evrensel ahlâkla, hukuku ve kendi ayakları üzerinde duran sanatı kendi iç mantıkları temelinde geliştirme hususunda gösterdikleri bir düşünsel çabadan ibarettir. Modern kapitalist endüstriyel devletin gelişimine paralel olarak din, felsefe, hukuk, tarih, ekonomi ve siyasetin eleştirisiyle başlamıştır. Geleneksel düzenin zıddı bir ilerlemenin, ekonomik ve

idari rasyonalizasyonun vuku bulduğu bir durumu ifade etmektedir bir bakıma modernlik. Modernliğin temel parametreleri genel olarak kapitalizm, endüstriyalizm, kentlilik, demokrasi, ussallık, bürokrasi, uzmanlaşma, farklılaşma, bilimsel bilgi, teknoloji ve ulus devlettir. Bilim, bilgi, de-

ğerler ve inançlar, ortak insani değerler, kesin doğrular ve evrensel gerçeklikler modernizmi tasvir eder. Modernleşme süreci hakkında şöyle denilmektedir. Modernleşmeyle birlikte artık hiçbir şey eski si gibi değildir.

TASAVVUF DÜŞÜNÇESİ ÜZERİNE

Dr. Öğr. Üyesi Aydın Kudat

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Tasavvuf bilgiden ziyade ameli bir konudur. Kuran ve hadiste üzerinde güçlü bir şekilde durulmuştur. Kur'an-ı Kerim ve Sünnet, kişiler üzerinde değil, kişilik ve davranışların üzerinde durur. Tasavvufun hayatla iç içe bir alan olduğundan belli bir tanıma sığdıramamıştır. O hal ile yaşanır davranışlarda tezahür eder. Temel ilkelereinden biri tevbe biri de inâbe'dir. Tevbe geçmişi onarmayı, inâbe ise geleceği doğru planlamayı içerir. Tevbe-i nasuh,

davranışlarıyla topluma örnek olmaktır. Bu ise tasavvufun dışa yansıyan en önemli özelliğidir. İhlas, takva, isar, Kur'an'da yer alan tasavvufun temel kavramlarıdır. En önemli maksadı ise ihlastır. Tasavvuf; herhangi bir işe başlarken "acaba Allah ne der" düşüncesini aşılır. Tasavvuf nazik bir alandır. İlkelerinin tamamı objektiftir. Bu ilkeler bilinmeden hurafelere açık hale gelebilir. Yaşanmadıkça anlaşılmayan bir özelliği olan bu ameliye, ahlaklı olmayı ve gaflete düşmemeyi, kâmil insan erdem toplumu inşayı amaçlar.

Din bir şemsiyedir, altında akaid, ibadet hukuk ve terbiye gibi hayatla ilgili her şey var ama en önemlisi ahlaktır. Peygamberimizin en büyük duası (Allah'ım beni göz açıp kapayınca dahi nefsimle baş başa bırakma)dır. Tasavvuf bunu amaçlar, temeli saflığı yakalamaktır.

İSLÂM HUKUKU BAĞLAMINDA MALİ PİYASALAR Dr. Öğr. Üyesi Aytaç Aydın

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ADAM Düşünce Okulu programının bir diğer konuk hocası Dr. Aytaç Aydın idi. Dr. Aydın, İslam hukuku bağlamında mali piyasalara ilişkin düşüncelerini derste öğrencilerle paylaştı. Derste öne çıkan satırbaşları ise şöyleydi: “İslam hukuku açısından mali piyasa, diğer bir ifade ile ‘İslam mali piyasası’, İslam hukuku ve İslâm’ın değerler sistemine dayalı bu çerçevede oluşan, olgunlaşan ve işleyen piyasalardır. İslâm mali piyasasını anlamak

günümüz cari piyasalarını da anlamayı beraberinde getirmektedir. Bu açıdan öncelikle: günümüz mali piyasası ve mali piyasa araçları anlaşılmalıdır. İkinci olarak ise İslâm hukukunda piyasayı düzenleyen temel meseleleri anlamak gereklidir. Bu çerçevede İslâm hukukuna uygun çalışan bir mali piyasanın temel ilke ve prensiplerini anlamak, bununla birlikte İslâm hukuku ile örtüşen bir piyasanın nasıl işleyebileceğini öngörmek önemlidir.

Zamanı geldiğinde İslam iktisadı ve bu bünyede filiz veren İslâm mali piyasası; “Ezmanın teğayyürü ile ahkâmın teğayyürü inkâr edilemez.” (Zamanlar değiştiği hükümler değişir) (Mecelle, 39) ilkesinin mucibince, İslâm âlemine yön verecek bir iktisadi sistem olarak, onu kabul eden toplumlarca ihtiyaçlarına cevap vermeye devam edecek olduğunu ifade edebiliriz.”

TÜRKİYE'DE PSİKOSOSYAL ÇALIŞMALAR ÜZERİNE

Doç. Dr. Emrah Akbaş

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ADAM Düşünce Okulu programının konuk hocası Doç. Dr. Akbaş, dersinde Türkiye'de sosyal çalışmalar üzerine düşüncelerini öğrencilerle paylaştı. Dersinde ön plana çıkan satır başları şöyle kaydedilmiştir: "Türkiye'de sosyal çalışmanın hiçbir zaman gerçekten mümkün olmadığını düşünüyorum. İşin kötüsü, sosyal çalışmacılar sosyal çalışmanın akıbetini hiç merak etmiyor gibi görünüyor. Sosyal çalışmacıların Türkiye'deki varoluş mücadelesi sanki sadece devlet kadrolarındaki yerlerinden ibaretmiş gibi geliyor. Hâlbuki sosyal çalışmanın en büyük meselesi yerli bir sosyal çalışmanın imkânı üzerine tefekkür ve tartışma olmalı.

Sosyal çalışmanın en büyük sorunu maalesef kendisi. Bakın ülkemizde sosyal çalışma müfredatına. Ne göreceksiniz? Muhayyel bir cemaat var sanki karşımızda. Bir hayal âleminde veya bir sosyal çalışma laboratuvarında gibiyiz. Gerçek sorunlar ve gerçek insanlardan arındırılmış bir eğitim ortamı... Kaldı ki, gerçek sorunlar ve gerçek insanlarla

ilişkimizi kuracak teorik derinlikten de yoksunu gibi geliyor bana. Sosyal çalışma camiasında en sık duyduğum yakınmalardan biri 'teori/okul ile saha arasındaki kopukluk'. Sanki hakikaten teori varmış gibi. Kimse farkında değil ama sosyal çalışma eğitiminin teorik temelleri gerçekten sağlam olsa böyle bir kopukluktan bahsedemeyeceğiz. Bugün hiçbir sosyal çalışma bölümünde Marksist literatürün adı yoktur örneğin. Sosyal sorunları nasıl anlayacağını sanıyor bu zevat? Sadece Marksist literatür mü? Steril ve seküler bir sosyal çalışma ortamında insanların inançlarını yok mu sayacaksınız? Ülkenin dini çeşitliliği ve özelde İslam antropolojik bir ilgiye de mi mazhar olmaz? Hâlbuki bizim bu topraklara yabancı olmayan sosyal çalışmacılar yetiştirmemiz gerekiyor. Bugün Avrupa'da 'kültürel yetkinlik' çerçevesinde farklı kültürlerle dair farkındalık ve donanım özel bir önem arz ediyor.

Batılılar sosyal çalışma veya sosyal politika anlatılarına sanayi devrimiyle başlamıyorlar öyle değil mi? 1600'lerin başlarına değin gidiyorlar. Yoksullar Yasasından bahis sosyal çalışmanın modern bir disiplin olmasına hâlel getirmiyor da 1800'ler Osmanlısı mı hâlel getiriyor? Uzatmayacağım. Sorun çok ama bana hangisi en öncelikli sorunumuz diye sorarsanız, teori derim. Adı 'sosyal hizmet kuramı' olan derslerde adı bile geçmeyen kuram derim. Hatta özelde sosyal çalışmayı kurtaracak olan şey sosyal teoridir derim."

TÜRKİYE'DE İSLAMCILIK DÜŞÜNCESİ

Ercan Yıldırım

Yazar

Türkiye'de İslamcılık düşüncesi oryantalistlerin, modernlerin, anti-İslamcılarının marifetiyle ideolojilerden bir ideoloji, siyasi hareketlerden biri gibi anlatıldı yıllarca. Hâlbuki İslamcılık düşüncesi Türkiye'de hiçbir zaman bir dönem uygulanacak sonra yürürlükten kaldırılacak program olmadı, kadro hareketi, ideolojik örgüt, doktrin ya da siyasi hiyerarşi vasfında da donup kalmadı. Özellikle 1990'larda biraz da frankofonların ve onların Türkiye'deki distribütörlerinin, etnik iddialarını İslamcılık olarak sunanların eliyle İslamcılık düşüncesi 27 Mayıs'tan sonraki marjinalleşen konumundan daha da uçlara savrulmaya, kültürel bir dönüşümün unsuru,

siyasi temsiliyet, kamusal iddia, diyalogculuğun öznesi olarak gösterilmeye çalışıldı. Halbuki çok nettir; İslami hareketler İslamcılık değildir, olamaz. Batılıların pek sevdiği 'örgüt'leyerek düşmanlaştırma ve yok etme stratejisi Türkiye'de tutmadı. İslamcılık, İslami hareket ve İslami örgüt tuzağına düşmedi, düşemez de zaten!

İmparatorluk bakiyesi, dünya sistemine karşı uzun 400 yıllık egemenlik, Anadolu'daki İslami yaşayış biçimi İslamcılığın marjinalleştirilmesini, öteki İslam ülkelerindeki gibi Batılıların rahatlıkla 'terörizm' suçlamasına da indirgenebilecek hareketlere girişmesini engelledi. İslamcılık öncelikle millet hayatının kendisinde ikinci olarak da devlet varlığının uhdesinde yaşar! Anadolu'daki varlığımız İslam-Türk-ehli sünnet-gaza omurgasına oturduğu "büyük müesses nizam" buna göre oluştuğu için ne Osmanlı döneminde zaman zaman görülen sapmalar ne Kemalizm ne de İslami grupların söylemleri İslam düşüncesinin, İslamcılığın merkez vasfını söndüremedi, söndürebileceği de benzememektedir.

İSLAMAFOBİ

Fatma Kurt Sariarslan

Yazar

ADAM Düşünce Okulu programının konuk hocası Fatma Kurt Sariarslan yazdığı eser olan İslamofobi üzerinden batılı zihnin İslam'a ilişkin korkuyu ve nefreti içinde barındıran bakışına ilişkin düşüncelerini derste öğrencilerle paylaştı. Öne çıkan konu başlıkları ise şöyleydi: "Günümüzde insanlar daha önce hiç olmadığı kadar birbiriyle irtibatlı hale gelmiştir. Bazıları bu ortak beşerî durumu son derece olumlu karşılarken çok sayıdaki diğer bazıları da kendi etnik gruplarına, milliyetlerine ya da dinlerine yapışıp kalmaktadır. İslamofobi, beşeriyet dendiğinde dünya nüfusunun beşte birini inkâr eden bir hastalıktır. Bu hastalık, gerçekte var olmayan bir şeye/birine yönelik temelsiz bir korkuyu ifade eden bir fobiye tekabül etmektedir. Bu hastalık, 'düşman olarak öteki' oluşturmak amacıyla kullanılan bir psikolojik yansıtma durumunu ihtiva etmektedir. Böylesi bir teşebbüs, kırmızı alarmla duyarlı nükleer silahlar dikkate alınır, ölümcüldür. Bu bağlamda, İslamofobinin nasıl olup da hepimize acı verdiği açık bir şekilde anlaşılabilir. Asıl mesele İslamofobinin erken bir dini kültürel düşmanlık belirtisinden nasıl gelişip medya aracılığıyla bir virüs gibi yayıldığı konusudur. Şunu iddia etmekteyim ki bu olgu, Hıristiyan dünyanın/Batı'nın karanlık tarafının İslam'a/Müslümanlar'a yansıtılmasını ihtiva eden psikolojik bir savunma mekanizmasıdır. Batı'nın İslam'a/Müslümanlar'a yönelik düşmanlığı sadece 11 Eylül (2001) ertesi ortaya çıkan bir olay değildir. Bu düşmanlığın öncesine dair tarihte bol miktarda örnek mevcuttur. İslam'ın/Müslümanların Hıristiyanlar için yeni bir dini-siyasi düşman haline gelmesi; Bizans kontrolünde buluna gelen Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın büyük kısmının Miladi yedinci ve sekizinci yüzyıllarda İslam hâkimiyeti altına girmesiyle söz konusu olmuştur. 732'de gerçekleşen ve Hıristiyanların 'işgalci' Müslümanları yendiği Poitiers harbi, günümüzde Avrupa tarihi açısından hâlâ en hayati savaş olarak değerlendirilmektedir. Bu savaştan sonradır ki bir sekizinci yüzyıl papazı olarak Isadore Pacensis, bu savaşta Müslüman ordularını yenen Hıristiyanların yeni kimliğini tanıtlamak amacıyla Europenses (Avrupalılar) terimini icat etmiştir. 'Kılıç dini' ve 'öteki düşman' olarak İslâm hem Hıristiyan dünyanın

hem de çağdaş Batı'nın kolektif kültürel şuur-altında derinlemesine yer etmiş görünmektedir. Poitiers harbi ile Papa Urban II tarafından başlatılan Haçlı seferleri (1095-1291) arasında Batı Avrupalıların Müslümanlarla doğrudan çok az irtibatı söz konusuydu. Sonuç olarak da Müslümanlar yüzyıllar boyunca Avrupalıların şuurunda 'uzak diyarların düşmanları' ola-

rak kaldı. İslam karşıtı Bizans literatürü; İslam'ı putperestlik ya da Maniheizm gibi dinsel bir sapma olarak, İslam Peygamberi'ni de bir Aryan [Hıristiyan itikadına göre sapkın Arius yanlısı] olarak görmek suretiyle İslami inanç ve pratiklere dair bazı yanlış ve yanlı ilk-elden bilgiler sunmaktadır. İslamofobiyi değerlendirirken bu tarihsel ve politik zemin oldukça önemlidir."

İSLAM DÜNYASINDA BATI

Prof. Dr. Kudret Bülbül

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ADAM Düşünce Okulu programının bir diğer konuk hocası Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Kudret Bülbül idi. Prof. Dr. Bülbül, dersinde İslam dünyasındaki batı algısını tartıştı. Dersinden öne çıkan satırbaşları şunlardı: "İslam dünyasında Batı'ya karşı olumsuz bir bakışın, hatta nefretin olduğu sıkça dile getirilmektedir. Anketlere ve kamuoyu araştırmalarına yansıyan 'Batı'ya karşı nefret' veya 'öfkeli İslam dünyası' imajının, bazı Batılı devletlerce yürütülen politikaları meşrulaştırmaya yönelik abartılı bir boyutu olsa da sonuçta 'Batı'ya

ilişkin yaygın bir olumsuz bakış açısının varlığı açıktır. Ancak bu 'imaj' veya 'gerçeklik', ciddi bir analizi gerekli kılmaktadır."

Prof. Dr. Bülbül, bu noktada konuya ilişkin gerçekleştirdiği anket çalışmasının sonuçları üzerinden de meseleyi ele almaya çalıştı: "Anket katılımcılarının büyük bölümünde genel olarak Batı'ya, onun kültürüne ve dinine yönelik total bir karşıtlığa rastlanmamıştır. Bu konularda katılımcıların büyük çoğunluğunda Batı'ya dair sempati ve antipatiyi içeren parçalı bir Batı algısının varlığı net olarak görülmektedir. Katılımcılar, Batı'nın dini olarak Hıristiyanlığa karşı ise çok daha saygılı ve bir ölçüde kutsallık içeren bir dil kullanmaktadırlar. Anket çalışmasında, 'Batı kültürü' olarak algılanan olgunun yaygınlaşmasından duyulan bir rahatsızlıktan söz edilebilir. Ancak bu rahatsızlık, homojen bir 'Batı' algısının bulunmayışına paralel olarak Batı kültürüne karşı toptan bir reddedişi ifade etmeyip, daha çok seçici bir itirazı

yansıtmaktadır. Bu itirazın, bir Fransız'ın İngiliz ya da Amerikan kültürüne yönelik itirazından daha farklı bir şey olduğunu söyleyebilmek güçtür. Dahası, Batı, 'medeniyet' olarak algılandığı ölçüde, onun kültürel öğelerine karşı sempatik ve idealize edici bir yaklaşımın varlığı da dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, katılımcıların neredeyse tamamının, Batı'nın gerek Türkiye'ye ve gerekse İslam dünyasına yönelik politikalarına tepki gösterdikleri de bu araştırmada belirgin bir biçimde or-

taya çıkmıştır. Batı-genel, Batı-din ve Batı-Hıristiyanlık algılamalarında katılımcılar çok daha parçalı bir yaklaşım sergilerken, Batı-siyaset alanında, Batılı devletlerin politikalarına tepki duymada, neredeyse tamamı itibarıyla, hemfikirdirler. Bu yönüyle anket çalışması, Türkiye'de toplumda toptan bir Batı ya da Hıristiyan karşıtlığının değil, Batılı devletlerce yürütülen siyasete yönelik bir karşıtlığın söz konusu olduğunu ortaya koymuştur."

SEKÜLERLİK VE DEMOKRASİ ÜZERİNE

Prof. Dr. Mustafa Çevik

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Sekülerlik ile kast ettiğimiz şey şudur: Dinden arındırılmış ve meşruiyetini hiçbir şekilde dinden almayan dünya görüşü. Bu durumda sorumluyu yenileyelim. Demokrasi dinden arındırılmış ve meşruiyetini din dışından almak zorunda mıdır? Demokrasi'nin olmazsa olmazı sayacağımız şeyler nelerdir mesela? Seçimle yönetim belirleme ve temel haklar ve özgürlükler. Kuşkusuz birçok tali ilke vardır demokraside. Ancak onların tamamı bu iki ilkenin

varlığı durumunda söz edilebilecek şeylerdir. Örneğin güçler ayrılığı, basın özgürlüğü ve benzeri konular demokrasinin olmazsa olmazı olan seçimle yönetim belirleme ve temel insan hakları garantisinin türevleridir. Öyleyse sorumluyu tersinden sorarak baştaki konuya dönelim: demokrasi seçimle yönetim belirleme ve temel insan haklarını dinden alırsa bu demokrasiye bir zarar getirir mi? Veya demokrasiyi demokrasi olmaktan çıkarır mı? Demokrasi için vazgeçilmez olan bir kural var ise ki yukarıda saydığımız iki ilkeyi öyle sayabiliriz, o zaman şu sorunu sorulması gerekmez mi? Demokraside bu iki ilke veya herhangi başka bir ilke neden asla tartışmaya açılmaz? Çünkü bu demokrasinin ön kabulü ve hareket noktasıdır. Demokrasinin bu iki 'ön kabulü' tartışmaya açıldığında, yani 'seçimle yönetim belirleme ve insan hakları olmasa da olur mu?' şek-

lindeki bir soru demokrasi için kabul edilemez ise o zaman bu bir tür dogmadır. Zaten 'ön kabul' ile kast ettiğimiz de 'dogma' idi. Burada 'dogma'yı 'körü körüne kabul' şeklinde yaygın anlamıyla almıyoruz. Söz gelişi dinde de eğer insan hakları temel bir kabul görülüyor ise yönetimde, tereddüt etmeden dinin bu ilkesinin demokrasi ile uyumlu olduğunu söylemek mümkündür. Eğer dinin bir ön kabulü ile demokrasinin bir ön kabulü birbiriyle örtüşüyor ise o zaman demokrasinin böyle bir 'dini ön kabul' üzerine dayandırılması hangi açıdan sakıncalı olabilir? Denilebilir ki bir gün demokrasi bu ilkeyi değiştirmeye kalktığında din 'dogmatik' olduğu için buna izin vermez.

Peki demokrasinin seçimle yönetim belirleme ve insan hakları ön kabulü değiştirildiği halde demokrasinin hala demokrasi olduğu ileri sürülebilir mi? Tabii ki hayır. O halde demokrasi için bu iki şeyin demokrasi içinde kalınarak bir gün değiştirilmek istenebileceğini söylemek demokrasinin

tanımı ve ilkeleri bakımından bir çelişkidir. Şu durumda şu sorunun cevabı önemlidir: demokrasinin bir ilkesiyle dinin bir ilkesi "değişmez ilke" olmak bakımından eşit ve örtüşür durumda ise o zaman demokrasinin seküler bir ilkeden değil de aslında benzer olan bir dini ilkeden hareket etmiş olmasının demokrasi açısından bir sakıncası var mıdır? Öyle görünüyor ki hayır. O halde geriye şunu saptamak gerekiyor. Din insan haklarını hiçe sayan ve halkın yönetime dair düşüncelerini hiçe sayar mı? Eğer bu sorunun cevabı, "hayır İslam bu ikisini de önemser" denilirse o durumda demokrasinin önemsedığı şey ile İslam dininin önemsedığı şeyin çok farklı olmadığı söylenebilir. O durumda demokrasi seküler bir alandan ilkesini saptamış olmak zorunda değildir. Bir dinden aldığı da yine demokrasiye aykırı bir iş yapmamış oluyor. Ayrıca dine aykırı bir iş de yapmamış oluyor. O halde demokrasinin meşruiyet kaynağı seküler olmak zorunda değildir, dinden de alabilir denilebilir.

BİLİŞSEL TERAPİ BİZE NE SÖYLER? Prof. Dr. Ömer Demir

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Bilişsel terapiden önce, kimi zaman davranış değiştirme (modifikasyonu) de denilen davranış terapisi geliştirilmiştir. Böylece, fobik bir birey, bu korkuların nesnel hiçbir temeli olmadığını kanıtlamak için yavaş yavaş ama bile bile, kendisini korkutan durumlarla karşılaştırılır. Davranış değiştirme, tatsız bir deneyimi özel bir etkinlikte eşleştiren -alkolik bir kişiye içki içtiği zaman onu kusturacak ilaç vermek; tırnak yiyenlerin tırnaklarına acı cila sürmek gibi- caydırıcı terapiye de başvurur. Yine ödül vererek de davranış değiştirme yöntemleri kullanılmıştır. Bilişsel Terapinin temel fikri ise, insanların dünyalarını nasıl algılayıp yorumladıklarının, olaylar hakkında ne düşündüklerinin ve bunları nasıl hatırladıklarının ve daha özel olarak da bunların nedene katkısının terapistler tarafından araştırılıp bilişleri keşfedip değiştirme üzerine kuruludur.

Bilişsel terapistler, dünyaya bakma biçimlerimiz ya da bakarken ki filtrelerimiz olan

şemalardan söz eder. İnsanlar olayları görüş ve yorumlamadaki seçici biçimler demek olan bilişsel yanlılıklar geliştirir. Hepimiz, şimdiye ve geleceğe ilişkin görüşlerimizde olduğu gibi, geçmişe ilişkin anılarımızda soyut, seçici ve sıklıkla da genellemeler yapmaya eğilimli görünürüz. Bilişsel terapi, düşüncede değişiklikler yaratarak davranış kalıbını kırmayı, ardından da değiştirmeyi hedefler. Hedef, olayların yorumlanması aracılığıyla, kısır döngünün yerini bereketli bir döngüye bırakmasıdır.

Bilişsel terapi, depresyonlu çoğu insanın, çocuklukta ya da ergenlikteki ilk deneyimler aracılığıyla hayli olumsuz bir dünya görüşü ya da şeması öğrendiğini ileri sürer. Bilişsel terapi terminolojisinde, negatif şema (karamsar dünya görüşü) bilişsel yanlılıklara (asılsız inançlar) yol açar; bunlar da negatif şemalara temel oluşturup, kendi kendini doğrulayan kehanetler aracılığıyla kişiyi başarısızlığa sürükler. Depresyonlu kişiler kendilerine ve başkalarına olanlara özel anlamlar yükler ya da bambaşka bir açıklama tarzıyla yaklaşırlar. Bunun üç bileşeni içsel-dışsal, kararlı-kararsız ve genel-özeldir.

Bilişsel davranış terapisi dört varsayım üzerine kuruludur. Birincisi, insanlar gerçekte kendilerine ne olduğunu anlamak yerine olayları yorumlamayı tercih ederler. İkincisi, düşünceler, hisler ve davranışlar birbirine kenetlenmiş, iç içe geçmiş ve bir-

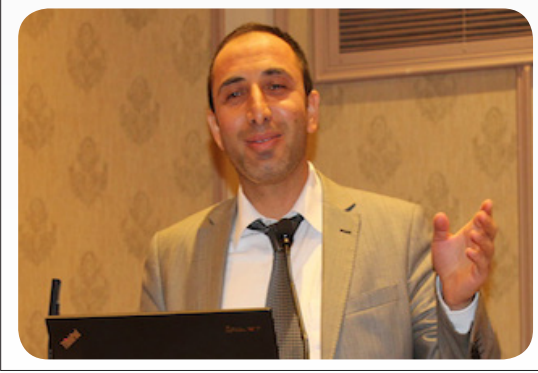
biriyle ilişkili durumdadır. Üçüncüsü, tera-
pinin işe yaraması için, kişilerin kendisi ve
diğerleri hakkında ne düşündüğünü net-
leştirilmeli ve ardından değiştirilmelidir.
Dördüncüsü, terapi hem inançları hem de
davranışları değiştirmeyi hedeflemelidir;
çünkü, her ikisi birden hedef alındığında
yarar ve etkisi daha büyük olacaktır. Tipik

adımlar arasında, günün önemli olayları ve
bunlarla ilgili tüm düşünceler, duygular ve
davranışları kapsayan ayrıntılı bir davranış
günlüğü tutulması; uyumsuz ya da yarar-
sız tüm inanç ve davranışların sorgulan-
ması; bundan sonra da belli durumlara çok
farklı bir düşünce yapısıyla yaklaşmaya ça-
lışırken diğerlerinden kaçınılması yer alır.

İNSAN YARADILIŞI

Prof. Dr. Vahit Göktaş

Ankara Üniversitesi

İnsan yaratılışı itibariyle cahildir. Rabbimiz
bu durumu şöylece ifade etmiştir: “Şüp-
hesiz insan çok cahil ve pek zalimdir.” Hz.
Âdem (a.s.) yaratıldığında Rabbimiz ona
eşyanın isimlerini öğretmiş ve bu ilk talim
ile ilk insan cehaletten kurtulmuş oldu.
“Allah, Âdem’e bütün varlıkların isimlerini
öğretti.” Ayet-i kerîmeden de anlaşılaca-
ğı üzere insanın bilgisinin kaynağı Yüce
Allah’tır. Rabbimizin Hz. Âdem’e eşyanın
isimlerini öğretmesi klasik tefsir kitap-
larımızda ilk anlaşılın anlamda açıklan-
mıştır. Yüce Allah’ın Hz. Âdem’e gündelik
hayatta kullanacağı eşyanın isimlerini öğ-
retmesi olarak tefsir edilmiştir. Bu talim,

insana, ilim elde edecek bir kapasite yani
öğrenme ve öğretme kabiliyeti verilmesi
olarak da açıklanabilir. Bu durumda insan
meleklerden farklı olarak ilim üretebilme
imkânına kavuşmuş ve böylece onlardan
öne geçmiştir. Bu gerçek Kur’an’da: “Me-
lekler, ‘(Ey Rabbimiz!) Seni bütün eksiklik-
lerden uzak tutarız. Senin bize öğrettikle-
rinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur.
Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi
hikmetle yapan sensin’ dediler” buyrula-
rak ifade edilir. İnsanın ilmi sınırlıdır. Hiç-
bir insan her şeyi bildiğini iddia edemez.
Bu durumda insana haddini bilmesi ede-
bini öğretir. Rabbimiz: “Her ilim sahibinin
üstünde daha iyi bir bilen vardır.” buyu-
rak bu gerçeği ferman eder. Yine insana
ilimden çok az bir nasip verilmiştir: “...
Size pek az ilim verilmiştir.” Bu ayet ge-
nellikle ruh hakkında insana çok az bilgi
verildiği şeklinde açıklanmış olsa bile aye-
tin anlamını bu anlamda daraltacak bir
karine mevcut değildir. Ayet insana ve-
rilen ilmin mutlak manada az olduğunu
da ifade etmektedir. Rabbimiz insana ilim

vasıtalarını da vermiştir. “Rahmân, Kur’an’ı öğretti. İnsanı yarattı. Ona beyanı öğretti.” Konuşmak ve kendini ifade edebilmek insana verilmiş büyük bir nimettir. İlmin nakli ve talimi ancak ifade-i meram ile mümkündür ki buna ise ancak konuşma veya yazma ile imkân bulunabilir. “Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı “alak”-dan yarattı. Oku! Senin Rabbin en cömert olandır. O, kalemle yazmayı öğretendir, insana bilmediğini öğretendir.” Konuşmak ve yazmak diğer bir deyişle beyan ve kalem, Rabbimizin insana sunduğu ilmin vasıtalarıdır. İnsanın bilgisi insan üzerinde kalıcı bir cevher değildir. İlmi ve vasıtalarını veren rabbimiz dilerse verdiği ilmi geri

de alabilir. “Ey insanlar. Hiç şüphesiz biz sizi topraktan, sonra az bir sudan (meniden), sonra bir “alaka”dan, sonra da yaratılışı belli belirsiz bir “mudga”dan yarattık ki size (kudretimizi) apaçık anlatalım. Dilediğimizi belli bir süreye kadar rahimlerde durduruyoruz. Sonra sizi bir çocuk olarak çıkarıyor, sonra da (akıl, temyiz ve kuvvette) tam gücünüze ulaşmanız için (sizi kemale erdiriyoruz.) İçinizden ölenler olur. Yine içinizden bir kısmı da ömrün en düşkün çağına ulaştırılır ki, bilirken hiçbir şey bilmez hâle gelir.” Yüce Allah kullarından dilediğine ilim vererek onu diğer insanlardan üstün hâle getirebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

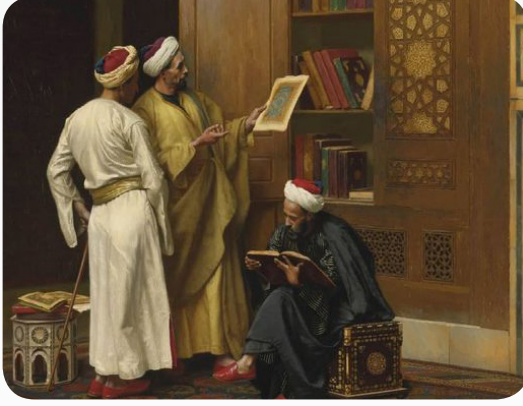
ADAM İHTİSAS PROGRAMI

ADAM İhtisas Programı, ADAM bünyesinde Tarihi Sarıkadı Medresesi'ne taşındığımız 2012 yılından beri devam eden ve İslâmî ilimleri kaynağından öğrenen münevver insanlar yetiştirmek amacını taşıyan bir programdır. ADAM İhtisas Programı, 4 yıl devam etmekte olup programa kabul alan öğrenciler kendilerini ilmî sahada geliştirme imkânı bulmaktadır.

ADAM İhtisas Programı

ADAM İHTİSAS PROGRAMI

ADAM İhtisas Programı eğitiminin sacayaklarını Arapça dil eğitimi, İslâmî ilimler, kıraat ve sosyal bilim seminerleri oluşturmaktadır. ADAM İhtisas Programı, medeniyetimizin geçmiş birikimine ulaşmayı sağlayacak ilimleri öğrencilerine kazandırırken günümüzün kabul görmüş sosyal bilimleri alanlarında da eğitimler vermektedir. ADAM İhtisas Programı Ehl-i Sünnet anlayışıyla Nizamiye Medreseleri metodu ve modern öğretim usulleri ve materyallerini birlikte kullanarak, katılımcıların sahih dinî bilgiye ve zengin kültür ve tarih mirasımıza kaynağından ulaşmalarını hedefler.

ADAM İhtisas Programı öğrenci alımına başladığı 2012 yılından bugüne her yıl kontenjanının yaklaşık 10-12 katı kadar başvuru almaktadır. Yoğun başvurular nedeniyle öğrenci kabulleri, ön başvuru sonrası mülakat ile yapılmaktadır. Programın hoca ve öğrencileri ile ders müfredatı ve metoduna kadar, çalışmamızın akış ve çıktıları, dönem başlarında ve dönem

sonlarında programa katkı veren hocalarımızın görüş ve istişarelerine sunulmaktadır. Ayrıca her hafta ADAM İhtisas Programı Akademik Kurulu toplanmaktadır.

4 yıllık bir program olan ADAM İhtisas Programı, beyefendiler için haftada 3 gün toplam 12 saat, hanımefendiler için haftada 2 gün toplam 10 saat olarak planlanmıştır.

ADAM İhtisas Programı İlk Mezunlarını Verdi

Bu sene bizler için çok önemliydi. Çünkü 4 yıllık ve belirli bir müfredat eşliğinde devam eden ADAM İhtisas Programı ilk mezunlarını verdi. ADAM İhtisas Programı'nın 4 yıllık eğitimini başarıyla tamamlayanlar mezuniyet belgelerini ADAM Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve İstanbul S. Zaim Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Bulut'un elinden teslim aldılar.

Mezuniyet töreni konuşmaların ardından TÜBA Başkanı Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar, ADAM Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve İstanbul S. Zaim Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Bulut, ADAM Derneği Yönetim Kurulu Başkanı ve ESB Genel Sekreteri

Prof. Dr. Bülent Kent, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı ve İSAR Vakfı Akademik Koordinatörü Prof. Dr. Murteza Bedir, İSAM ve İSAR Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Raşit Küçük ve ADAM faaliyetlerine katkı sunan ve öğrenciler üze-

rinde oldukça fazla emekleri olan hocalar tarafından mezun olan öğrencilere ADAM İhtisas Programı Mezuniyet Belgesi ile saat, kalem, çanta ve Hadislerle İslam Kitap Seti'nden oluşan hediyelerin takdim edilmesiyle son buldu.

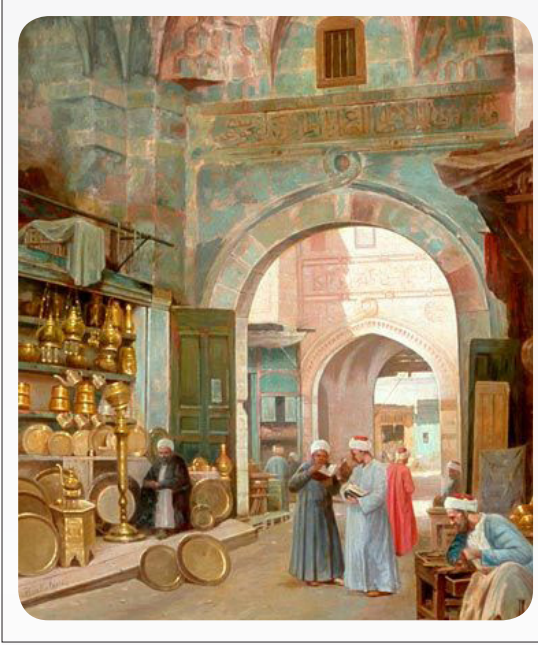
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İSLÂM İKTİSADI OKULU

ADAM İslam İktisadı Okulu, çağını okuyan ve modern iktisâdi & finansal sistemin getirdiği sorunların temeline inen, bu sorunlara İslâmî çözümler üreten, bu çözümleri akademik olarak ifade eden nitelikli İslâm iktisatçıları yetiştirmek için düzenlenmiş iki yıllık bir programdır.

ADAM İslâm İktisadî Okulu

İslâm'ın öngördüğü sosyal düzen kendi içinde siyasi, ekonomik, toplumsal, kültürel vb. alt sistemlerden oluşmaktadır. Bu alt sistemleri şekillendiren düzenlemelerin her biri refah ve mutluluğun temini için detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

İktisat, insan davranışlarını üretim, tüketim ve dağıtım ilişkileri açısından inceleyer. Bu bağlamda insanın ihtiyaçlarını karşılamada yapılan her türlü faaliyeti içerir. Allah'ın, insanlığa ihtiyaçlarını gidermeleri için emanet etmiş olduğu kaynakların işleniş, üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerinin toplumun yapısına ve dünya görüşüne göre değiştiği yadsınamaz bir gerçektir. Yani her alem tasavvurunun (dünya görüşü) kendine göre bir iktisat anlayışı/

paradigması ve dolayısıyla kendine has bir ekonomik sistemi olabilir.

Bununla birlikte bir ekonomik sistemi oluşturan üç temel dinamik vardır. Bunlar ideoloji, bu ideolojiden elde edilmiş aksiyomlar ve sistemin işleyiş prensipleridir. Derinlemesine incelendiği zaman İslâm'ın ideoloji ve aksiyom bakımından iktisadi anlamda zengin bir potansiyele sahip olduğu rahatlıkla fark edilecektir. Fakat uygulanan bir ekonomik sistem olabilme serüveninde en önemli süreçlerden birisi sistemin işleyiş prensiplerinin sistematik olarak oluşturulmasıdır.

Bütün bunlar ışığında son yüzyıllarda dünyanın içinde bulunduğu ekonomik buhranların, fakirliğin, emanet edilen kaynakların dağıtım ve bölüşümündeki adaletsizliğin, gelişmişlik düzeyi algısının, kalkınma kavramı tanımının ve iktisat ilminin metodoloji olarak benimsediği maddeye indirgenmiş mekanik yaklaşımın sonuçları insanlık tarafından acı bir şekilde tecrübe edilmektedir. İşte tam bu noktada İslâm iktisadının aslî unsurlarına sadık kalınarak ilgililere sunulması İslâm iktisatçılarına düşmektedir.

Çağını okuyan ve modern iktisâdi & finansal sistemin getirdiği sorunların temelini inen, bu sorunlara İslâmî çözümler üreten, bu çözümleri akademik olarak ifade eden nitelikli İslâm iktisatçılarını ihtiyacımız son dönemde hızla artmaktadır.

Türkiye uzun bir aradan sonra mirasçısı olduğu İslâm iktisadı ve finansı geleneği konusunda adımlar atmaya başlamış ve İstanbul'u finans merkezi ve özellikle İslâmî finans merkezi yapma konusundaki çalışmalar, devlet tarafından kurulan katılım bankaları, üniversiteler tarafından açılan lisans, yüksek lisans ve doktora

programları bu alandaki ihtiyaç ve talep hiç olmadığı kadar yüksek olduğunu göstermektedir. Kamuoyunda da İslâm iktisadı ve finansı konusunda farkındalık oluşmaya başlamıştır. Bu kaygı ve gaye ile "ADAM İslam İktisadı Okulu" iki yıl sürecek bir program olarak tasarlanmıştır.

İslâm İktisadı ve İslâm İktisat Hukuku temel derslerinden oluşan program sonunda gerekli katılım şartını sağlayarak sınavlardan başarılı olan öğrencilere ADAM İslâm İktisadı Okulu Mezuniyet Belgesi takdim edilmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PROJELER VE KAMPLAR

ADAM, İhtisas Programı, Cuma Konferansları, Düşünce Okulu ve İslâm İktisadı Okulu gibi ders temelli etkinlikler kadar ulusal ve uluslararası birçok proje gerçekleştirmektedir. Akademik araştırma projelerinden toplumun sorunlarının tespitine ve bu sorunların çözüm yollarına yönelik politikalar geliştirilmesine yönelik projelere kadar birçok alanda ADAM tarafından yürütülen ve başarı ile neticelendirilen projeler mevcuttur.

Finans Kuruluşları Olarak Osmanlı Rumeli Para Vakıflarının Tespiti ve Tetkiki Projesi

ADAM, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Yunus Emre Enstitüsü iş birliği ile 2014-2017 yılları arasında alanında uzman akademisyenlerin katılımlarıyla gerçekleştirilen “Finans Kurumları Olarak Osmanlı Rumeli Para Vakıflarının Tespiti ve Tetkiki” projesinde basım aşamasına gelinmiştir. 2018 yıl sonu itibarıyla proje kitabının basımının tamamlanması planlanmaktadır.

15 kişilik bir araştırma ekibiyle Prof. Dr. Bulut tarafından yürütülen “Finans Kuruluşları Olarak Osmanlı Rumeli Para Vakıflarının Tespiti ve Tetkiki Projesi”, Türk ve İslam iktisat tarihi ve finansı alanında önemli bir boşluğu dolduracaktır. Fiilen 2012 yılında resmî olarak da 2014’te başlamış projenin sonunda edinilen bilimsel tecrübeler, finans sektörü ve gelişmekte olan İslam finansı ve katılım bankacılığında yeni modellerin tartışılmasına temel teşkil edecektir.

Gençlik Projeleri ve Kamplarımız

2008 senesinde ADAM bünyesinde kurulan proje grubumuz birçok projeyi ifa etmiştir. Proje grubumuz tarafından gerçekleştirilen projeler arasında “Dünyanın Kırmızı Çizgileri: Etnik, Bölgesel ve Dinsel Ayrımcılık” başlığını taşıyan proje medeniyetler arası potansiyel sorunlara muhtemel çözümleri ortaya koymayı amaçlamaktaydı. Tarihten günümüze kadar Balkanlarda süregelen anlaşmazlıkların, savaşların oluşumunda özellikle bahsi geçen üç tür ayrımcılığın sürece etkisi ve bu ülkelerin genç nüfuslarının bu duruma yönelik çözüm önerilerinin tartışıldığı uluslararası nitelikteki bu proje, Bosna-Hersek’te Balkan ülkelerinden projeye katkı sağlayan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir.

Ankara’da yerel düzeyde gerçekleştirdiğimiz gençliğe yönelik projeler de vardır. Bu kapsamda hayata geçirilen projelerden birisi, gençliğin ve öğrencilerin zararlı alışkanlıklarından kurtarılmasına katkı sağlamayı amaçlamakta idi. Proje kapsamında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Ankara Emniyet Müdürlüğü Uyuşturucuyla Mücadele Dairesi iş birliği ile Ankara’da bulunan 15 adet lise ve ortaokulda spor salonlarını dolduran öğrencilere madde bağımlılığının olumsuzluklarına dair seminerler verilmiştir. Bunun yanında Ankara Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen ve Ankara Düşünce ve Araştırma Merkezi Derneği (ADAM) tarafından yürütülen “Üniversite Kent En-

tegrasyonu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri” projesinde ise 1000’in üzerinde üniversite öğrencisi ile anket çalışması yapılmış ve Ankara’da yaşayan öğrencilerin Ankara algısı analiz edilmeye çalışılmıştır.

ADAM bunun yanında Türkiye’nin dört bir yanından öğrencileri bir araya getirdiği Üniversiteler Buluşmalarının birincisini 2010 yılında hayata geçirerek geleceğe yönelik ilk tohumları atmış” oldu. Bu ilk buluşmanın temasını oluşturan “Üniversiteli Gençler AB Vatandaşlığı Yolunda: Sosyal, Ekonomik, Hukuki Süreçler ve Hedefler” başlıklı projemiz, Türkiye’nin farklı bölgelerindeki 20 üniversiteden birer araştırma görevlisi ve dörder öğrenci olmak üzere toplamda 100 kişinin katılımıyla gerçekleşmiştir. Akabinde “2. Üniversiteler Buluşması” projesi hazırlanmıştır. Bu seferki tema olarak “Üniversiteli Gençler AB Vatandaşlığı Yolunda: AB’de İstihdam, İş Piyasası ve Eğitim Gereklikler” başlığı belirlenen proje ile önceki katılımcıların bir kısmı ve yeni üniversitelerden katılımcılar olmak üzere toplamda 150’ye yakın genç bir araya gelmiştir. Projeye en önemli katkı, verdikleri seminerlerle çe-

şitli üniversitelerden akademisyenler ve uzmanlar tarafından sağlanmıştır. 10-13 Şubat 2012 tarihleri arasında Ankara Kızılcahamam’da Batmanlı kardeşlerimizle ortaklaşa düzenlediğimiz “Gün Doğmadan İşler Doğar: Genç İstihdamı ve Yarınlar” adlı 3. Üniversiteler Buluşması Projesi ile Türkiye’nin 7 farklı bölgesinden 23 üniversite ve 157 katılımcı ile katılım sağlamıştır. Bu projenin, konusu genç işsizliği ve bunlara yönelik çözüm önerileri olduğu için bu konuyla alakalı hem akademik alandan değerli hocalarımızdan hem de iş dünyasından çok önemli şirketlerin yöneticilerinden ve meslek odalarından destek alınmıştır. 4. Üniversiteler Buluşması ise Karadeniz’den kardeşlerimizle hayata geçirilmiştir. 5-8 Ekim 2012 tarihlerinde Kızılcahamam’da Karadeniz Düşünce ve Araştırma Merkezi ortaklığıyla gerçekleştirilen 4. Üniversiteler Buluşmasının teması ise “Yarınlar için Genç Anayasa” olarak belirlenmiştir. Düzenlenen projeye Türkiye’nin dört bir yanında yer alan üniversitelerden katılan 140 genç, aktif olarak Anayasayı tartışıp, konunun uzmanlarıyla bir araya gelerek derinlemesine görüş” alışverişinde bulunmuştur. 2013 yılında ise Üniversiteler Buluşması artık beklenen olgunluğa ulaşmış”, ulusal düzeyde ciddi bir bağlantı ağına sahip olunmuş” ve dolayısıyla başvurudan uygulamaya kadar katılımcı grupların daha fazla rol aldığı ulusal düzeyde bir gençlik platformu halini almıştır. Bu platformun devamlılığını sağlamanın ne denli önemli olduğunun bilincinde olan ADAM, 2013 yılında 5. Üniversiteler Buluşması’nı dü-

zenlemişlerdir. 15-18 Şubat 2013 tarihleri arasında yine gelenekselleştiği üzere Kızılcahamam'da icra edilen projenin başlığı "Çatışmadan Diyaloga: Gençlik Mutabakat Zirvesi" olarak belirlenmiştir. Üniversiteler Buluşması'nın 6'sı ise 14-17 Şubat 2014 tarihleri arasında ADAM ve İZDAM tarafından 14-17 Şubat tarihleri arasında Türkiye'nin 20 değişik üniversite-

telerinden gençlerin katıldığı "Demokrasi Gençlik'ten Başlar" temasıyla Kırşehir'de gerçekleşmiştir. 7. Geleneksel Gençlik Zirvesi ise Gençlik ve Spor Bakanlığı destekleri ile 29-31 Ocak 2016 tarihlerinde "21. Yüzyılda Genç Olmak Yabancılaşma, Ünsiyet, Kültür ve Ahlak" temasıyla Kızılcahamam'da yapılmıştır.

ALTINCI BÖLÜM

ULUSLARARASI FAALİYETLER

ADAM, akademik araştırma projeleri, ulusal ve uluslararası konferansların yanında ulusal öğrenciler ve uluslararası öğrencilere yönelik proje faaliyetleri düzenlenmektedir. Bunun yanında geçmişimizi unutmamak için Osmanlıca, medeniyet coğrafyamızın dilleri Arapça ve Farsça, ayrıca günümüzün küresel anlamda kabul gören dili İngilizceye yönelik eğitimler düzenlemekte ve konuşma kulüpleri yapılmaktadır.

Uluslararası Öğrenciler Akademisi

Uluslararası Öğrenciler Akademisi, ADAM olarak Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın destekleriyle düzenlenmiş olduğumuz uluslararası öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda akademik, sosyal ve kültürel donanımlarını geliştirebilecekleri, bunun yanında sosyal programlar ile kaynaşabilecekleri kapsamlı bir eğitim ve öğretim programıdır.

Bu program ile;

- Uluslararası öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda akademik, sosyal ve kültürel donanımlarını geliştirebilmeleri,
- Ülkemizde eğitim gören, soydaş, akraba ve diğer ülkelerden gelen uluslararası öğrencilerin Türkiye ile sosyo-kültürel bağların geliştirilmesi,
- Türkiye imajının güçlendirilerek, Anadolu kültürünü uluslararası düzeyde tanınması ve tanıtılması için etkinlikler düzenlenmesi,
- Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilerin ülkemize uyumlarının arttırılması,
- Türkiye'de eğitim gören uluslararası öğrencilere yönelik rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

ANKARA ADAM ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER AKADEMİSİ

2016

BAŞVURU TARİHLERİ:
07 MART-30 MART

KADEME PROGRAMLARI

1. KADIM
2. KADIM

İHTİSAS PROGRAMLARI

• DİL VE EDEBİYAT ATÖLYESİ
• SANAT ATÖLYESİ
• ULUSLARARASI İLİŞKİLER ATÖLYESİ
• İKTİSADİ DÜŞÜNCELER ATÖLYESİ
• SEHİRÇİ VE SEHİRİŞİ KÜLTÜREL GEZİLER

Ayrıntılı bilgi için: <http://www.adam.org.tr/>

Uluslararası Akademik Faaliyetler

ADAM, projelerin yanı sıra yurtiçi ve yurtdışında uluslararası çapta birçok konferans, kongre ve sempozyum gerçekleştirilmiştir. Akademi dünyasına yön verici nitelikte olan bu faaliyetler sırasıyla Makedonya, Bosna-Hersek, Suriye, Kırım, Bulgaristan, Gana, Tanzanya, Karadağ, Kırgızistan, Kazakistan ve Moritanya'da gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Marmaray'ın açılmasıyla anlam kazanan 1. İpek Yolu Kong-

resi de 27-29 Ekim 2013 tarihlerinde İstanbul'da organize edilmiştir.

ADAM, 2018 yılında geleneksel hale getirmek gayesiyle yola çıktığı iki uluslararası etkinlik düzenlemiştir. Bunlardan birisi "Uluslararası Geçmişten Geleceğe İslam Medeniyetinde Bilgi Bütünlüğü Sempozyumu"dur. International University of Sarajevo, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ADAM ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi'nin katkılarıyla 12-13 Temmuz 2018 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen sempozyum, 30 Haziran

2018'de kaybettiğimiz değerli bilim insanını Prof. Dr. Fuat Sezgin anısına düzenlenmiştir.

Diğer etkinlik ise "Vakıf ve Sürdürülebilir Kalkınma" teması ile Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Hamad Bin Khalifa University, Borsa İstanbul ve İpekyolu Medeniyetleri Uygulama ve Araştırma Merkezi, ADAM ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi iş birliği ile 14-15 Temmuz 2018 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen I. Uluslararası Vakıf Kurumu Sempozyumu'dur.

Dil Eğitimlerimiz

ADAM, nitelikli bireyler yetiştirme amaçlarından birisi olarak dil eğitimine büyük önem vermektedir. Bu kapsamda ADAM'da Arapça, Farsça ve Osmanlıca eğitimleri yapılmaktadır. ADAM'ın en temel faaliyetlerinden biri olan Osmanlıca, Osmanlı Devleti döneminde kullanılan Türkçe yazı diline verilen addır. Arap al-

fabesinin Farsça ve Türkçeye uyarlanmış biçimi ile yazılır ve altı asır, yedi iklim dört bucağa huzur ve medeniyet götüren ecdadımızın yani Devlet-i Âl-i Osmanî'nin lisanıdır. Asırlarca milletlerin ilgi kaynağı ve çekim merkezi olan bu devletin, nasıl bu kadar ilgi kaynağı olduğunu nasıl bu kadar geniş topraklara hâkim olup sevildiğini ve Osmanlı fesi görülmesinin tercih edildiğini ilk kaynak marifetiyle elde etmek, bu dili öğrenmek için yeterli ve önemli sebeplerden biridir. Kaldı ki bu, başlı başına bir dil de değildir. Eskiden ecdadımızın kullandığı ve adına Eski Türkçe dediğimiz dildir. Öğrenilmesi de son derece kolaydır.

Bunun yanında İngilizce Konuşma Kulübü ile öğrencilerin İngilizce pratik yapmaları sağlanmaktadır. İngilizce Konuşma Kulübü'nde gençlerimiz çeşitli konular üzerinde münazaralar yapmakta; bu şekilde hem İngilizcelerini canlı tutmakta hem de tartışma usulünü" öğrenmektedirler.

YEDİNCİ BÖLÜM

ATÖLYELER VE OKUMA GRUPLARI

ADAM temel seminer ve konferansların yanında belirli konularda ihtisaslaşmak isteyen öğrencilere yönelik atölyeler ve okuma grupları düzenlemektedir. Alanında uzman akademisyenler tarafından yürütülen bu programlar ADAM'ın nitelikli, düşünebilen ve çağı yakalayan insan yetiştirme gayesine yönelik olarak düzenlenmektedir.

Merkez Coğrafya Çalışmaları

Merkez coğrafya; tarihsel, ekonomik, dini, mezhepsel ve etnik sorunlardan dolayı yüzyıllardır bir çatışma alanıdır. Bu duru-

mun getirdiği jeopolitik zorunluluklar da bölge ülkelerini savunma ve güvenlik öncelikli politikalara yönlendirmiştir. Bölgede uzun yıllardır bulunan uluslararası aktörlerle de birlikte coğrafyanın sorunları gün geçtikçe kompleks bir hal almaktadır. Meselelerin anlamlandırılması ve devletler tarafından değerlendirilmesi için akademinin bilimsel araştırma ve analizlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı ADAM tarafından alanında uzman akademisyenler ve araştırmacılar tarafından Merkez Coğrafya ile ilgili bilimsel çalışmalarda lisans ve lisansüstü öğrencilerine akademik bir bakış açısı kazandırmak için "Merkez Coğrafya Çalışmaları" düzenlenmiştir. Mülakat ile öğrenci kabul eden programda geçen dönem 30 öğrenci eğitim görmüştür.

Atölye Çalışmaları

Bunun yanında Prof. Dr. Kudret Bülbül hocamızın, Prof. Dr. Osman Öztürk'ün anısına düzenlenmiş olduğu "Yeryüzü Söyleşileri:

Medeniyet, Toplum, Siyaset" ve Ankara'da okuyan tıp öğrencilerini buluşturan "Bir Nefes, Bir Sıhhat" programları da geçen dönem ADAM'ın önemli programları arasına girmiştir.

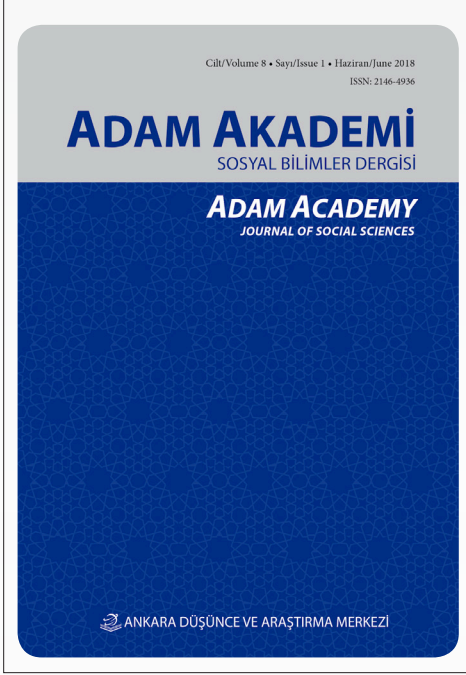
SEKİZİNCİ BÖLÜM

YAYINLAR

Akademik çalışmaların somut şekilde ortaya koyulduğu yerler yayınlardır. ADAM olarak bizler de yapmış olduğumuz akademik faaliyetlerin sonuçlarını çeşitli yayınlar ile bilim dünyasının ve insanlığın istifadesine sunmaktayız.

ADAM AKADEMİ Sosyal Bilimler Dergisi

2011 yılında yayın hayatına başlayan ADAM AKADEMİ, Haziran ve Aralık olmak üzere yılda bir cilt ve iki sayı olarak yayımlanan akademik araştırma, derleme makaleleri ile kitap incelemelerini kabul eden çift-körleme hakemlik süreci yürüten uluslararası akademik bir dergidir. Dergide Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça ve Farsça yazılara yer verilmektedir.

ADAM AKADEMİ Sosyal Bilimler Dergisi, Osmanlı dünyasını ve coğrafyasını kapsayan, çok disiplinli ve disiplinler-arası akademik çalışmalara yer veren bir dergidir. Dergide; özellikle Osmanlı coğrafyasını kapsayan

tarih, coğrafya, siyaset bilimi, iktisat, antropoloji, sosyoloji, hukuk, dini ilimler, felsefe, uluslararası ilişkiler, çevre ve kalkınma konularını ele alan bilimsel araştırmalara özel önem verilmektedir.

Dergiye gönderilen yazıların Osmanlı coğrafyasında yer alan ülkeleri kapsamı, güncel ve gelecek ile ilgili problemlerin ve araştırma sorularının özgün bir bakış açısıyla değerlendirmesi beklenmektedir. Dergiye sunulan akademik çalışmaların alanında bir boşluğu dolduran, özgün nitelikte, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış (ulusal/uluslararası konferanslarda sunulmuş olan tebliğler, bu durumu belirtmeleri halinde ve makalenin geliştirilmesi şartıyla kabul edilebilir.) veyahut yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir.

ADAM AKADEMİ, Osmanlı coğrafyasında tarihten bugüne kadar gelen ülkelere ve konulara odaklanır. Dergi, bu ülke ve konular ile ilgili olarak gelen çalışmaların, Osmanlı coğrafyasında tarihte ve günümüzde var olan toplumların küresel olarak araştırılması, incelenmesi ve tartışılmasını sağlayan bir platform oluşturmayı amaçlamaktadır. Ayrıca bu coğrafyada uluslararası ve disiplinler-arası akademik çalışmalar, araştırma bul-

gularının yayılımı, değişimi ve tartişılması ile bu alanda çalışan akademisyenler arasında iş birliği ve ortak yayınları teşvik etmek derginin önem verdiği konular arasındadır.

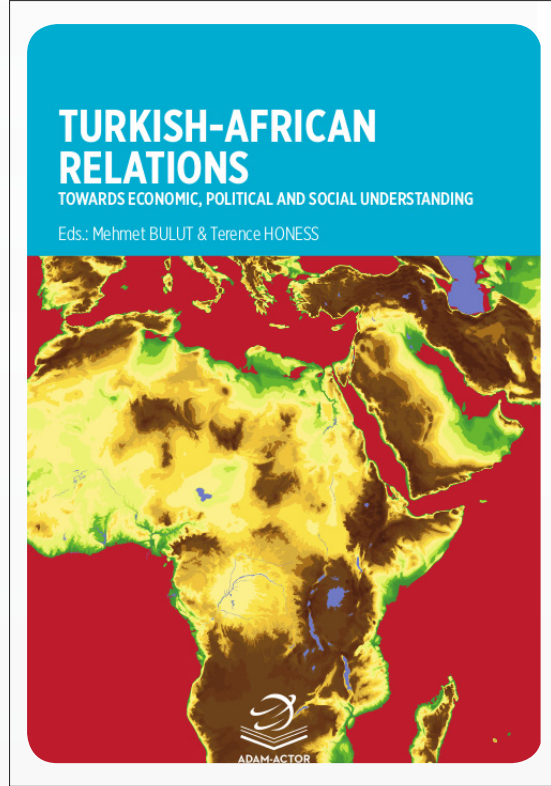
ADAM AKADEMİ; EBSCOhost, ERIH PLUS, Ulakbim SBVT, Index Islamicus ve DOAJ olmak üzere birçok ulusal ve uluslararası indekste taranmakta ve dizinlenmektedir.

Uluslararası Kitaplar ve Bltenlerimiz

ADAM tarafından yayımlanan kitapların isimleri şoyledir: The Middle East in Transition – Turkish and Syrian Perspectives,

The East-West Relations – Past, Present and Future Turkish and Bosnian Perspectives, Economic, Political and Cultural Cooperation in Caucasus and Central Asia, Turkish Albanian Macedonian Relations – Past, Present and Future, Dnden Bugne Karadeniz Havzasında Kültürel, Ekonomik ve Ticari İş Birliği, Turkish-African Relations – Towards Economic, Political and Social Understanding, Medeniyetler Gzerghi İpekyolu, Resilkroad.

Bunların yanında halen basım aşamasında olan yayınlarımız da bulunmaktadır.

MEDENİYETLER GÜZERGAHI İPEK YOLU

EDİTÖR: MEHMET BULUT

İZU İstanbul
Zam University

RESILKROAD

ED. MEHMET BULUT

NADIRKİTAP

İZU İstanbul
Zam University

THE MIDDLE EAST IN TRANSITION TURKISH AND SYRIAN PERSPECTIVES

Eds. Mehmet Bulut & Nasuh Uslu

ECONOMIC, POLITICAL AND CULTURAL COOPERATION IN CAUCASUS AND CENTRAL ASIA

Eds. Mehmet Bulut & Resal AYDIN

EAST-WEST RELATIONS TURKISH AND BOSNIAN PERSPECTIVES

Editors:
Ramazan Gözen
Mehmet Bulut
Elif Nuroglu

Turkish Albanian Macedonian Relations

Past, Present and Future

Eds: Mehmet Bulut & Mesut İdriz

NADIRKİTAP

YAYINLAR

ADAM

ANKARA DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

CUMA KONFERANSLARI
ADAM DÜŞÜNCE OKULU
İSLAMİ İLİMLER DÜŞÜNCE OKULU
PROJE ÇALIŞMALARI
SANAT VE DİL FAALİYETLERİ
BURSLAR
DİĞER FAALİYETLER

WWW.ADAM.ORG.TR
2013

ADAM

ANKARA DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

CUMA KONFERANSLARI
ADAM DÜŞÜNCE OKULU
GÜNDEM ANALİZ
PROJE ÇALIŞMALARI
SANAT VE DİL FAALİYETLERİ
ULUSLARARASI FAALİYETLER
BURSLAR
DİĞER FAALİYETLER

WWW.ADAM.ORG.TR
2013

DOKUZUNCU BÖLÜM

KÜLTÜREL VE SOSYAL FAALİYETLER

Medeniyet sadece ilim ile teşekkül etmez. Medeniyetin en önemli sacayaklarından birisi de sanattır.

ADAM olarak bizler de ilmi faaliyetlerimizi sanat faaliyetleri ile desteklenmenin bilincinde olarak kendi medeniyetimizin sanat değerlerini öğrencilerimize aktarma gayesi taşımaktayız.

Ney

Bizler tarihte eşine az rastlanan köklü” bir medeniyetin varisleriyiz. Bu medeniyette sanatın her yönü” ve kolu zirve yaptığı gibi musiki de aynı şekilde nevi şahsına münhasır bir gelişme arz etmiştir. Müzik evrensel olup kültür çeşitliliğine bağlı olarak oldukça geniş bir renkliliğe sahiptir. Her toplumun müzik rengi, kendi kültür ve ruh dünyasının ahenkli bir şekilde dışa yansımadır. Günümüzün hızla gelişen teknolojisi, bu ahenkli yansımalarından mahrum olması nedeniyle toplumların fitrî yapılarında negatif deformasyonlara sebebiyet vermektedir. Bu deformasyon müzik alanında daha belirgindir. Esasında ruha hitap eden müzik, zamanla ruh yerine nefislere hitap eder hale getirilmiştir.

Allah ve peygamber inancına sahip toplumların kültüründe, engin bir aşk duygusu ve tüm insanlığı kuşatan bir sevgi atmosferi sayesinde, tevazuu, muhabbet, merhamet ve hoşgörü” gibi evrensel değerler kendini göstermektedir. Bu du-

rum tabiatıyla müziğinde de kendisini en aşikâr bir şekilde ortaya koymaktadır. Hatta hareketli eserlerinde bile bu evrensel değerlere ait mesajlar, muhatabını düşündürerek irşada sevk etmektedir. Toplumumuzun halk ve sanat müziğinde yüzyıllardır söylenegelen ve tazeliğini hala muhafaza eden böyle besteler oldukça fazladır.

Hele bir mehter müziğimiz vardır ki dilere destan. Orijinalliğini ilk günkü” gibi muhafaza etmiş; ritmi, kostümü”, güfte ve besteleriyle dünyayı kendine hayran bırakmıştır. Bunların hepsi cennet-mekân ecdadımızın ve bizlerin ruh dünyasını yansıtan argümanlardır. Mehter, her ne kadar II. Mahmut tarafından yenileşme adına kaldırılarak yerine Mızıka-i Hümayun teşkilatı tesis edilmiş olsa da Devleti Al-i Osmaniye, istisnasız her döneminde en az dört dil bilen, ciddi manada şiirle uğraşan ve hatta divanları olan şair padişahlar (Kanuni, Yavuz Sultan Selim ...), yeni makamlar bulan ve enstrümanlar icra eden (III. Selim, II. Mahmut, Sultan Vahdettin ...) musikişinas ruhlar tarafından yönetilmiştir.

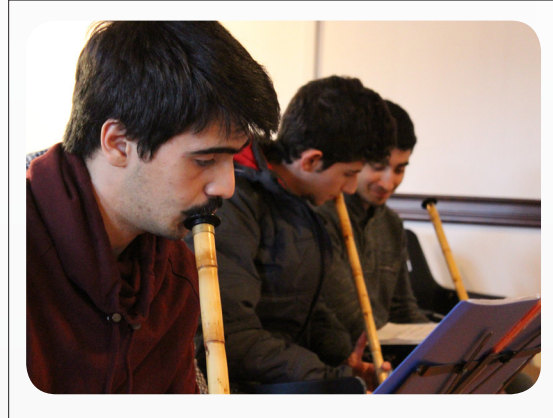
Sanat ruhuna sahip idareciler tarafından yönetilen böyle bir toplum da Buhûr-i zâde Mustafa İtrî Efendi, Hammami zâde İsmail Dede Efendi, Hafız Post ve Kutbin-nâyi Osman Dede Efendi gibi cihan şümül eserler ortaya koyan isimleri meyve vermiştir. Hemen her mahallede bulunan tekkeler, toplum fertlerine ulvi duygular aşılacak suretiyle kültür renklerini geliştirmiş ve bu sayede özellikle toplumun

gençlerinin kabiliyetlerinin inkişafı ile birer değer haline gelmesine sebep olmuştur. O dönemde her bir tekkenin bugünkü” konservatuarların yerini tuttuğunu söyleyebiliriz. Tekkelerde öğrencilere ses eğitimi yanında Ney, Kudüm ve Tambur başta olmak üzere çeşitli enstrümanlar öğretilir, yüksek kabiliyetli öğrenciler tespit edilerek Enderun’a gönderilirlerdi. Şanlı tarihin gönüllü” eğitim noktaları olan tekkelerin günümüze iz düşümü” olan sivil toplum kuruluşlarına bu mada çok ciddi sorumluluk ve görevler düşmektedir. Gelişen ve değişen yaşam şartlarının olumsuz deformasyonlarına maruz kalan günümüz insanının farz-ı ayin olarak, benliğini ve ruhi değerlerini muhafaza edebilmesi ve gelecek nesillere güvenle aktarabilmesi, sivil toplum kuruluşları bünyesinde samimi ve özverili gayretleriyle mümkündür.

ADAM camiası olarak; toplumumuz hayatında önemli bir yeri olan mûsikî sevdası

sını dinamik tutmak amacıyla hem dinleyen hem de icra edenin gönül telini titreten, bozulmaya ve pörsümeye yüz tutmuş ulvi değerlerini hatırlatarak tefekkürü sevk eden, Tasavvuf Mûsikîsinin en önemli enstrümanlarından olan Ney’i ecdad tabiriyle Ney-i Şerif’i tanıtmaya ve öğretmeye gayretlerimizi aralıksız ADAM’da devam ettirmekteyiz.

ADAM, hafta içi ve hafta sonu eğitim faaliyetlerini eskilerin tabiriyle edepli edebiyat ve edepli mûsikî gerçeğini göz ardı etmeden kapılarını bilhassa üniversite gençliğine ve toplumun her kesimine açık tutmaktadır. Amacımız, gençlerimizi kendi öz değerleriyle yeniden buluşturmak, bu vesileyle tarihine sahip çıkan; ahde vefalı, geleceğe ümitli bakan; gayretli-çabalı, kendi alanıyla beraber her konuda bilgili, donanımlı ve topluma faydalı gençlere, kâmil insan olma yolunda merdiven olmaktır.

Gitar ve Klasik

Klasik mefhumu Kadim Roma'da, felsefe ve sanatta zirveye ulaşmış bir medeniyet olarak telakki edilen Yunan'ı işaret etmekteydi. O zamanlardan bu zamana kadar klasik kavramı iki temel anlam içermektedir. Bunlardan birincisi Klasik'in yüksek bir kültür seviyesi ile bağdaştığıdır. İkincisi ise kelimenin etimolojik kökeninde yatan ve sınıf anlamına gelen Latince "classis" kelimesinden de anlaşılacağı gibi Klasik olanın her toplumda ancak ve ancak belli bir sınıfa hitap ettiği gerçeğidir. Klasik biçimiyle gitar – ki tarihi bizim tahminlerimizden çok eskilere dayanmaktadır- Klasik Batı Müziği içerisinde kullanılmaya başlanmış söz konusu yüksek kültür ve estetik seviyesi ile bir nevi terbiye edilmiş bir enstrümandır. Ancak Gitarın, Klasik Müziğin kendisine tayin ettiği hududu aşalı bir asırdan fazla oluyor ve geride bıraktığımız bir asırlık süre zarfı dahilinde gitar, dünyanın en bilinen ve en çok icra edilen enstrüman olma şerefini – ya da illetini- önümüzdeki

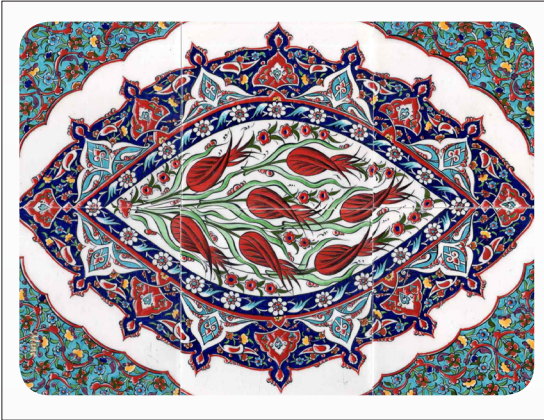
birkaç on yıllık zaman dilimi içerisinde de devam ettirecek gibi görünüyor.

Günümüzde dünyanın pek çok farklı yerinde yüzlerce müzik türü" içerisinde kendine özgü" tınılarla terennüm etmekte olan Gitarı bu denli özel kılan birkaç sebep var. Bu sebeplerden biri Gitarın teknik olarak sahip olduğu çok yönlülük ve tonal genişliğin, icracının her türlü müzikal tahayyülüne cevap verebilme imkânını sağlaması ve bunun neticesinde birçok farklı müzik türünün kendisiyle icra edilebilmesini olanaklı kılmasıdır.

Gitarın bu denli özel olmasının sebebi tarih boyunca Endülüs başta olmak üzere farklı coğrafyalarda birçok kültür ve medeniyet ile temas etmiş, zaman zaman onların müziklerinden beslenerek zenginleşmiş, zaman zaman ise kendi birikimi ile onları zenginleştirmiş; tarihin bir döneminde yüksek bir kültür ve estetik seviyesini taşıyan Klasik bir enstrüman olarak itibar görmüş, bir döneminde ise Klasik kültürün hitap ettiği toplumsal sınıflardan çok uzaklardaki garibanların enstrümanı olarak en sıcak ve kalbi duyguları taşıma tevazuunu gösterebilmiş bir tabiata sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Bu tabiatı idrak etmeye kabil olabilirsek Gitarın, günümüzde icra edilen popüler biçiminden çok daha farklı ve özel bir enstrüman olduğunu anlayabiliriz. Bizim anladığımız ve icra etmeye çalıştığımız biçimiyle gitar, popüler bir enstrüman olmanın çok ötesinde kadim bir medeniyet enstrümanıdır.

Tezhip ve Çini

Tezhip, Arapça zeheb (altın) kelimesinden türetilmiş bir kelimedir. Altınlama veya yıldızlama anlamına gelir. Türk tezhip sanatı, altın kullanarak yapılan kitap süsleme sanatı diye tanımlanabilir. Tezhip, sadece altınla yani yıldızla yapılan süslemeleri ifade etmez. Bu sanatta altının yanı sıra boyada kullanılabilir. Tezhip, sadece kitaplara değil, hat levhalarına, fermanlara, hatta ahşap ve deri üzerine geleneksel motiflerimizin uygulandığı süslemedir.

Tezhip yapan erkeklere müzehhip bayanlara da müzehhibe denir.

Çini, toprağın pişirildikten sonra şekil verilip kap-kacak, tabak, vazo, sürahi vb. eşyalar üretilmesine dayalı bir el sanatıdır. Aynı zamanda fayans, porselen tabak, seramik gibi eşyaların süslenmesinde kullanılan bir yüzü sırlı, renkli dekor ve motiflerle işlenmiş kaplama malzemesine, bu malzemeyle işlenmiş eşyalara çini denir. Bu süsleme işine de çinicilik denir.

ONUNCU BÖLÜM

**YÜKSEKÖĞRETİM DESTEĞİMİZ VE
DİĞER FAALİYETLER**

Yükseköğretim Desteğimiz ve Diğer Faaliyetler

ADAM, esas itibariyle potansiyel beyinler ve omuzları üzerinde sorumlu bir baş taşıyan adamların öncelikle yöntem ve bilgi düzeyinde çok değerli akademisyen ve uzmanlarla bir araya geldiği entelektüel bir ortamdır. Bununla beraber üyeleri ve gönüllülerin maddi destekleri sayesinde kısıtlı düzeyde de olsa belli kriterlere bağlı olarak ihtiyacı olan, özellikle yurt içinde ve yurt dışında lisansüstü çalışma yapan öğrencilere maddi destekler de sağlamıştır. ADAM aracılığıyla yükseköğretim desteği sağlanan öğrenci sayısı her yıl artmaktadır.

ADAM, akademik ve fikri çalışmalarının yanı sıra ADAM dostlarının aileleriyle iştirak ettikleri bir takım sosyal faaliyetler de gerçekleştirmektedir. Bunlarda biri,

her yıl dönem sonlarına gerçekleştirilen geleneksel kahvaltı programıdır. ADAM'ın geniş katılımlı faaliyetlerinden biri de geleneksel iftar yemeğidir.

Bir diğer faaliyet ise dönem tatillerinde gerçekleştirilen değerlendirme toplantılarıdır. Ara dönem tatilinde ve yaz tatili döneminde olmak üzere yılda iki kez yapılan bu toplantılar da dönemin ve yılın genel değerlendirilmesi yapılmakta katılımcıların yeni döneme ilişkin görüşleri değerlendirilmektedir.

Ayrıca Hamamönü'ndeki Külliyesimizde haftalık ya da mutaz zamanlarda sosyal etkinlikler de yapmaktayız. Özellikle 2 senedir düzenli olarak başlatmış olduğumuz çorba ikramından günde 200'e yakın öğrenci istifade etmektedir. Bunun yanında geleneksel hale gelen sohbet programlarımız her hafta devam etmektedir.

